

DUHOVNI PASTIR

Izhaja vsak mesec

Velja 8 K na leto

IX., X. ZV.

V Ljubljani, sept., oktober 1917.

XXXIV. letnik.

Govor za dvajsetletnico škofovskega posvečenja

prevzvišenega nadpastirja, presvetlega knezoškofa

dr. Antona B. Jegliča

na praznik Marijinega imena, 12. septembra 1917, oziroma v
nedeljo Marijinega imena 1917.

Pomenljiv praznik smo obhajali včeraj, praznik rojstva prečiste Device Marije, ki je rojena brez madeža in izbrana za mater našega Zveličarja kot zlata jutranja zarja razsvetlila vesoljni svet. Danes obhajamo drug njen praznik; obhajamo vnanjo slovesnost praznika imena Marijinega, imena matere večnega kralja, »v čigar imenu se pripogibajo kolena teh, ki so v nebesih, na zemlji in pod zemljo« (Fil. 2, 10). Če po pravici primerjamo Marijo jutranji zarji, je pa Kristus pravo solnce, prava luč, ki s svojim naukom razsvetljuje vse človeštvo in ga blagodejno ogreva s svojimi milostmi. Žarki božjega solnca — Kristusovi nauki in njegove milosti — nam dohajajo v sveti Cerkvi po duhovnikih, ki so v zakramentu sv. mašniškega posvečenja prejeli oblast učiti in deliti milosti.

Važen je torej dan mašniškega posvečenja in vse obletnice tega pomenljivega dne, prav tako važen za duhovnika samega, kakor za vernike, katerim oznanjuje večne resnice.

Poznam pa spominski dan, ki je še brez primere bolj važen za vse vernike, ne le za vernike ene župnije, ampak za vernike cele škofije: to je dan škofovskega posvečenja, dan, ko je škof prejel oblast, posvečevati mašnike in opravljati druga škofovska opravila. Sveta Cerkev ukazuje

vsem duhovnikom, da ta dan molijo pri sv. maši posebne molitve za svojega škofa. Letos, dne 12. septembra, bomo vsi duhovniki ljubljanske škofije še s posebno hvaležnostjo in iskreno gorečnostjo opravili te molitve, saj nas k temu glasno opominja prevesela misel, da 12. septembra poteče dvajset let, odkar je bil naš prevzvišeni višji pastir posvečen za škofa. Bilo je leta 1897., dne 12. septembra, na nedeljo Marijinega imena, ko je nadškof dr. Josip Stadler ob azistenci dveh drugih škofov od svetega očeta novoimenovanega škofa dr. Antona B. Jegliča posvetil v visoko škofovsko čast. Le nekaj mesecev potem — dne 24. marca leta 1898. — ga je sveti oče potrdil za ljubljanskega knezoškofa, in dne 22. maja istega leta se je vršilo slovesno umeščenje v stolni cerkvi sv. Nikolaja vpricho cerkvenih in svetnih dostojanstvenikov, duhovščine in ogromne množice ljudstva.

Letos, predragi verniki, ko obhajamo dvajsetletnico škofovskega posvečenja presvetlega našega nadpastirja, vas hočem prav na kratko opozoriti na glavne milosti in oblasti, ki jih je prejel škof pri škofovskem posvečenju. Pokazal vam bodem, kako je izvrševal presvetli knezoškof te oblasti v namen, da se je razširjalo kraljestvo božje med nami in kako so se pokazali krasni sadovi njegovega delovanja.

Marija, mati milosti, tebi se je izročil presvetli nadpastir, izprosi danes poseben blagoslov mojim besedam!

Jezus Kristus je prišel na svet, da bi vse človeštvo rešil in zveličal. Zato je ustanovil tu na zemlji božje kraljestvo. Ustanovil je nevidno duhovno kraljestvo, o katerem je sam rekel: »Božje kraljestvo je znotraj v vas« (Luk. 17, 21); ustanovil je pa tudi vidno kraljestvo božje, sveto Cerkev, in končni namen njegovega prihoda na zemljo je, da so vsi verniki kdaj z njim združeni v nebeškem kraljestvu. Če pa hočemo biti dobri udje vidnega božjega kraljestva na zemlji, svete Cerkve, moramo predvsem skrbeti, da bode v nas kraljeval Jezus Kristus. Zveličar prične kraljevati v duši človekovi v trenutku, ko prejme sv. krst. Tedaj izgubi hudobni duh vso oblast nad kristjanom, in Sveti Duh ga napolni s posvečujočo milostjo božjo. Blagor, tisočkrat blagor človeku, čigar duša ostane neomadeževana, čist tempelj božji. Toda kolikim izkušnjam, kolikim

nevarnostim je vsakdo izpostavljen. Kje naj iščemo pomoči, kje rešitve? Zveličar, ki nas je odrešil in nas iztrgal iz oblasti hudobnega duha, je poskrbel, da lahko ostanemo vedno dobri udje njegovega kraljestva. Dal nam je v ta namen v sv. maši, v sv. zakramentih in v blagoslovilih vseh potrebnih pripomočkov in milosti. Teh pripomočkov za zveličanje in potrebnih milosti postanemo deležni po posredovanju mašnikov; sv. mašo darujejo mašniki, sv. zakramente dele mašniki, blagoslavljuje mašniki: vse to delajo vsled oblasti, ki so jo prejeli v mašniškem posvečenju. V mašnike jih je posvetil škof, ki je v škofovskem posvečenju prejel polnost duhovske oblasti; v znamenje tega se mu ne mazilijo samo roke, kakor mašnikom pri mašniškem posvečenju, ampak tudi glava na temenu.

Izvršujoč oblast, podeljeno mu v škofovskem posvečenju, je posvetil naš presvetli knezoškof nad 350, to je več kot polovico sedaj živečih duhovnikov ljubljanske škofije. Koliko sv. maš so opravili ti duhovniki, kolikokrat so vam delili sv. zakramente! Prav slovesno je posvetil škof vsako leto veliki črtetek sv. krizmo, krstno in bolniško olje. Vsi mlajši verniki ljubljanske škofije so bili pri sv. krstu krščeni z vodo, v kateri je bilo krstno olje, posvečeno po našem škofu, in maziljeni s tem oljem v znamenje milosti, ki so jih prejeli pri sv. krstu. V vsaki župnijski cerkvi je shranjeno bolniško olje vsem v tolažbo, da bi bili z njim pomaziljeni, če nas napade nevarna bolezen. S sv. krizmo pa je mazilil pri sv. birmi ves mlajši rod škof sam, ker je vsako župnijo svoje obširne škofije v teku dvajsetletnega pastirskega delovanja obiskal najmanj štirikrat ali petkrat. In premnogi verniki so bili tako srečni, da so pri svojem škofu opravili s v. s p o v e d.

Ali se nismo dolžni zahvaliti sedaj ob dvajsetletnici za vse neštete duhovne dobrote in milosti? Ali nam niso prav te milosti pripomogle, da je kraljestvo božje ostalo v n a s ?

Znamenje, da smo združeni z Bogom, da Kristus v nas kraljuje, je to, da izpolnjujemo njegove zapovedi. Saj je rekel Jezus svojim učencem: »Ako me kdo ljubi, bo moje besede izpolnjeval, in moj Oče ga bo ljubil, in bomo prišli k njemu in pri njem prebivali« (Jan. 14, 23). Zato mora biti naša prva skrb, da dobro poznamo božjo besedo, da moremo potem po njej

uravnati svoje življenje. Hvala Bogu, da imamo tako vnete oznanjevalce sv. evangelija, zlasti pa presvetlega knezoškofa. Pri škofovskem posvečenju — pred dvajsetimi leti — so dali trije škofje našemu novoposvečenemu škofu odprto evangelijsko knjigo nad pleča in tilnik v znamenje, da je škof prvi oznanjevalec božje besede. Na njegovih ramah sloni vsa teža pridigarskega poklica. In s koliko požrtvovalnostjo, s koliko ljubeznijo izvršuje naš presvetli knezoškof službo oznanjevalca sv. evangelija! Ali ni prišel po petkrat ali celo večkrat v vsako župnijo, da je vernikom z apostolsko gorečnostjo razložil zlasti one nauke, na katere je bilo treba ljudstvo opozoriti ravno v dotičnem kraju? Presvetli ni govoril samo v župni cerkvi, ampak je obiskal tudi podružnice in je v mnogih večjih župnijah pridigoval tudi do desetkrat na dan. Ali ni tudi vsaki večji slovesnosti v škofiji dala poseben sijaj navzočnost škofova in njegova apostolska beseda?

Dragocene apostolske nauke svojega višjega pastirja ste pa slišali, dragi verniki, vsako leto, ko smo vam navadno več nedelj zapored brali prisrčne postne in druge pastirske liste knezoškofa dr. Ant. B. Jegliča. V njih nas je opozoril na vse nevarnosti, ki so nam pretile, in nam kot najboljši duhovni vodnik kazal vse pripomočke k zveličanju. Kako se je vsled njegovih gorečih besedi poživilo češčenje Mater božje v ljubljanski škofiji, kako je narastlo število častilcev presv. Rešnjega Telesa, ki porabijo vsako priliko, da počaste Zveličarja v sv. zakramentu, ki radi ostanejo pri njem, kadarkoli jim le čas dopušča. In češčenje Srca Jezusovega, ki ga tako vneto razširja naš višji nadpastir, koliko neizmernega blagoslova je prineslo ljubljanski škofiji! Vsi ste priča, s kako apostolsko gorečnostjo je priporočal presvetli gospod knezoškof vse prevažne odloke svetega očeta, zlasti o pogostnem in vsakdanjem svetem obhajilu in o zgodnjem obhajilu otrok.

Pa tudi vse, kar mi duhovniki učimo, govorimo kot odposlanci škofovi. Škof poskrbi za našo izobrazbo, sam nas posluša, ko v semeniški kapeli prvokrat pridigujemo, in v škofijemskem listu in v drugih škofovih spisih dobivamo najlepših navodil, kako naj oznanjujemo božjo besedo.

Oznanjevanje božje besede je le eno izmed mnogoštevilnih opravil, ki jih škof izvršuje. Po škofovskem posvečenju mu je

bila v roke dana p a s t i r s k a p a l i c a kot znamenje njegove višjepastirske oblasti, da vse vernike svoje škofije vodi proti nebeški domovini, kakor je peljal Mozes Izraelce skozi puščavo v obljubljeni deželo. Kdo more prešteti vsa posamezna dela, katera je naš presvetli knezoškof izvršil v ta namen? Pač je bila ljubljanska škofija tako srečna, da se je v njej obhajal leta 1892, prvi slovenski katoliški shod, ko je bil knezoškof poznejši kardinal dr. Jakob Missia. Tedaj so se postavili temelji krščanske organizacije pri nas. Kraljestvo božje se je jelo širiti. Katoliški shod je odprl Jezusu pot v javno življenje: v politiko, v slovstvo, v umetnost. Pa tudi nasprotniki krščanstva — med njimi žalibog tudi sinovi slovenskih mater — so se jeli vedno bolj družiti in so se kar naravnost vzdignili zoper Jezusa-Boga. Prišlo je tako daleč, da se je leta 1898., nekaj mesecev potem, ko je nastopil vlado škofije dr. Anton B. Jeglič, večina slovenskih visokošolcev izrekla proti temu, da na krščanski podlagi osnujejo svoje javno delovanje. Kako je bolelo našega presvetlega knezoškofa, da so se prihodnji voditelji in učitelji ljudstva krščanstvu nekako odpovedali! Nesrečo, katera je s tem pretila naši domovini, je hotel preprečiti in doseči, da bi se božje kraljestvo neovirano razširilo med nami. V ta namen je zasnoval velike načrte in jih sijajno izvršil.

Ustanovil je vzoren vzgojni zavod, Z a v o d s v. S t a n i s l a v a v Š t. V i d u n a d L j u b l j a n o. V njem je katoliška gimnazija, v kateri poučujejo učeni profesorji, za vzgojo gojencev skrbe zgledni vzgojitelji. Koncem šolskega leta 1916/17 je bilo v zavodu sv. Stanislava 340 učencev. V zavodu se poučuje že 12 let in letos — ravno ob dvajsetletnici svojega škofovskega posvečenja — ima presvetli knezoškof veselje, da je mogel razposlati v dušno pastirstvo prvih sedemnajst d u h o v n i k o v, ki so bili vzgojeni v zavodu in pozneje štiri leta v duhovskem semenišču. Kolika sreča je to za ljubljansko škofijo, ker ravno sedaj v vojnem času, ko mora vsa duhovščina ljudstvu v vseh zadevah pomagati, potrebujemo vedno več dobrih, gorečih duhovnikov, ki jim je edina skrb, delovati za čast božjo, za rešitev neumrjočih duš, za blagor izročenege jim ljudstva.

Izredno delo je zavod sv. Stanislava za vzgojo duhovnih, kakor tudi svetnih voditeljev ljudstva. Naš presvetli višji pastir pa je zasnoval še drug izreden načrt za vzgojo vseh vernikov svoje škofije. Sklenil je podati vsem stanovom in za vsako dobo

potrebnih nauk, katere naj bi izpolnjevali, da bi bili časno in večno srečni. Tudi izvršitev tega načrta se je Presvetlemu izborno posrečila. Spisal je v ta namen več dragocenih knjig. Saj poznate, krščanski starši, škofovo knjigo: *Staršem. Pouk o vzgoji. Blagor družinam*, kjer se vzgajajo otroci po navodilih, izraženih v tej knjigi. Vse, kar potrebujete za vzgojo otrok do petnajstega, šestnajstega leta, najdete v tej knjigi. In krščanske matere ste gotovo že večkrat prebrale škofovo »Kratko navodilo staršem o verskem pouku majhnih otrok«, da bodete znale v mlada srca vcepiti ljubezen do Jezusa in Marije. Dragocen zaklad vsakemu mladeniču sta škofovi knjigi: *Mladeničem. I. Obramba vere. II. Življenje po veri*. Krščanska dekleta dobro poznajo škofovo knjigo: *Dekletom*, v kateri so nauki o krščanskem življenju; saj se je morala že vdrugeč natisniti. Tudi krščanskim ženinom in nevestam so znani nauki, ki so zanje napisani.

V teh knjigah najde vsakdo potrebnih nauk. Pa, dragi v Kristusu, ali niste iskali tudi v raznih verskih in drugih posštenih družbah pouka, izobrazbe in vneme za stanovitnost v dobrem? Hvala Bogu! S takimi dobrimi družbami je preprežena vsa ljubljanska škofija. Presvetli knezoškof jih je priporočal, in duhovniki so jih zasnovali in jih skrbno vodijo. Naš ponos so Marijine družbe, zlasti mladeniške in dekliške, kakor tudi tretji red sv. Frančiška. Za izobrazbo pa nam služijo svetna društva: izobrazevalna društva, Orel, rokodelska in delavska društva; gmotno blagostanje pa pospešujejo raznovrstne gospodarske zadruge, hranilnice in posojilnice. Reči moramo, da se je za ustanovitev vseh teh prekornistnih društev in zadrug najbolj trudil presvetli knezoškof in da je vse to zlasti sad njegovih molitev.

Veličasten je bil trenutek na nedeljo Marijinega imena leta 1897., ko so dali našemu škofu pri posvečenju na glavo mitro kot poseben znak višjepastirske službe, in ko je potem med petjem zahvalne pesmi šel po cerkvi in gredoč blagoslavljal množico. To je bilo znamenje, naj bodo vsa pota novega škofa zmagovalno razširjanje božjega kraljestva.

In kraljestvo božje se je jelo lepo širiti po ljubljanski škofiji od 22. maja leta 1898., ko se je vsa duhovščina in ljudstvo poklonilo v Marijinem mesecu škofu, ki si je izbral za svoje geslo besede: »Pridi k nam tvoje kraljestvo po Mariji!«

In z neizbrisnimi črkami ostane zapisan v zgodovini našega naroda prizor, ko je o priliki slovensko-hrvatskega katoliškega shoda naš presvetli knezoškof dne 24. avgusta leta 1913., obdan od množice, broječe nad 20.000 oseb, v Ljubljani na Kongresnem trgu pred uršulinsko cerkvijo p o s v e t i l B r e z m a d e ž n i svojo škofijo, pa tudi vse Slovence, Hrvate, Poljake in Čehe. Po Mariji je posvetil vse tudi Jezusu, kralju resnice in pravice, početniku večne in časne sreče.

In kar je najbolj veselo, ta prizor — posvetitev Brezmadežni — ni bil samo prizor, ki traja le en trenutek, ampak ta prizor traja v svojih posledicah dalje, saj se vedno množe Marijine družbe, katerih člani in članice kažejo s svojim bogoljubnim življenjem, da so posvečeni Brezmadežni. Množe se Marijini vrtci, mladeniške in dekliške Marijine družbe, Marijine družbe za može in žene. In množice častilcev sv. Rešnjega Telesa, ali ne kažete vedno, da ste posvečene božjemu Srcu Jezusovemu?

In sedaj, ko hočemo podati presvetlemu knezoškofu darilo ob dvajsetletnici njegovega škofovskega posvečenja, vas vprašam, ali ne bode najlepše darilo, da ponovimo sklep: Mi hočemo biti dobri sinovi, dobre hčere Marijine, mi hočemo biti goreči častilci sv. Rešnjega Telesa. Ta sklep bomo ponavljali sedaj ob dvajsetletnici škofovskega posvečenja našega presvetlega knezoškofa, ta sklep bomo ponavljali vsako leto ob obletnici škofovskega posvečenja — in Bog daj, da bi mogli to storiti še prav dolgo dolgo vrsto let —, ta sklep bomo ponavljali vselej, kadar molimo za svojega višjega pastirja sv. cerkveno molitev: »O Bog, pastir in vladar vseh vernih, glej milostljivo na svojega služabnika, našega škofa Antona Bonaventura, ki si ga za pastirja naši škofiji postavil; podeli mu, da bo tistim, čez katere je postavljen, z besedo in dejanjem koristil, in tako s čredo, ki mu je izročena, dosegel večno življenje.«

Alojzij Stroj.

Praznik rojstva bl. Device Marije.

Ljubezen Jezusova do svoje matere.

Otroci se vesele rojstnega dne svoje matere. Že dolgo poprej preudarjajo, kaj bi jej dali za vezilo. Dragi v Kristusul! Danes pa obhajamo vsi kristjani god svoje najboljše, nebeške matere. S kakšnim darom jo bomo razveselili? Ne poznam boljšega daru in lepšega vezila, kakor pravo ljubezen do Marije, ljubezen, ki bi bila vsaj nekoliko podobna tisti ljubezni, ki jo je imel Jezus do svoje matere. Kakšna je bila ta ljubezen? — Kaj je ljubezen sploh?

Ljubezen je spoštovanje, ki ga ima kdo do bližnjega zavoljo njegove vrednosti. Čim več vrlin ima bližnji, tembolj ga ljubimo. Isto merilo je merodajno, ako hočemo dostojno preceniti ljubezen Jezusovo do njegove blažene matere. Jezus je ljubil Marijo

1. s plemenito človeško ljubeznijo,
2. z otroško,
3. z božjo ljubeznijo.

Prvi dve lastnosti moremo tudi mi nekoliko posnemati, tretjo pa preudarimo, da bomo bolj goreči v ljubezni do Marije.

I. Jezus ima ljubeznipolno srce in ljubi vsakega, kdor je vreden ljubezni. To nam priča sv. evangelij. Nekega dne pristopi mladenič k Jezusu in ga vpraša: »Učenik, kaj naj storim, da dosežem večno življenje?« — Jezus odgovori: »Spolnuj zapovedi.« — Mladenič pravi: »Učenik, vse to sem spolnjeval od svoje mladosti.« — Tedaj ga Jezus milo pogleda in iz srca vzljubi.

V Betaniji je bilo vselej veliko veselje, kadarkoli se je Jezus zglasil ondi. Skazovali so mu gostoljubnost, in to jim je naklonilo njegovo ljubezen. Sv. Janez piše: »Jezus pa je ljubil Marto, njeno sestro Marijo in Lazarja.« Ko je Lazar ležal mrtev v grobu, so plakale njegove sestre, in Jezus, ki je videl to žalost,

je sam zajokal, tako da so rekli ljudje: »Glejte, kako ga je ljubil!«

Deviškega učenca Janeza je Jezus tolikanj ljubil, da mu je pri zadnji večerji dovolil sloneti na njegovih prsih.

Obrnimo vse to na Marijo. Z večjo pravico, nego evangelijski mladenič, je smela trditi Marija, da je vse zapovedi spolnjevala od mladosti. Storila je celo to, česar mladenič ni storil: zapustila je vse in se tesno oklenila Jezusa. — Stregla je Jezusu ne le enkrat ali drugikrat, marveč celih 30 let ni poznala druge službe, kakor streči svojemu božjemu Sinu. — Gospod je ljubil Janeza radi njegove nedolžnosti; kolika je morala biti šele njegova ljubezen do Marije, ki v nedolžnosti in čednosti prekaša vse svetnike in vse angelske kore. — Take čednosti ima Marija. Ali je ne bomo tudi mi ljubili in s tem posnemali Jezusa!

II. Jezus je ljubil svojo mater z otroško ljubeznijo. Naravna postava je ta, da otrok strastno ljubi svojo mater. Kaj čuda, če je tudi Jezus s celim srcem ljubil Marijo. Prvi vtrip srca Jezusovega se je zgodil na srcu materinem, prvi pogled, prvi glas je v betlehemske hlevcu veljal materi, po njej so zahrepenele ročice Jezuščkove. Stiskaje ga na svoje srce, ga je mati nesla v jeruzalemski tempelj, nesla v Egipt. In zadnji vtrip do smrti razmučenega srca je zopet veljal materi, ki je žalostna stala pod križem. V dobi med zibelko in križem, kje je živel Jezus? V tistem Nazaretu, v hišici svoje svete matere. O kdo more dostojno umeti to življenje ljubezni, srečnosti med Jezusom in Marijo?

In če se je Jezus po svojem vstajenju veličasten prikazal vsem svojim dragim, menite mar, da je pozabil na svojo mater. Prvi velikonočni pozdrav je gotovo veljal njej, ki je z njim trpela, da bi se tudi z njim veselila. Kajti modri Sirah pravi: »Ne pozabi bolečin svoje matere.«

Lahko se reče, da tako ljubeče in skrbne matere, kakor je bila Marija, še ni bilo na svetu; ravnotako se pa tudi lahko reče, da tako hvaležnega otroka še ni bilo na svetu, kakor je bil Jezus. Ne čudite se temu; saj je Jezusovo srce božje srce, ki ljubi ne le s plemenito človeško in otroško ljubeznijo, marveč ljubi s pravo ljubeznijo b o ž j o.

III. V Bogu je vse vzvišeno in veličastno. Da bi nam vsaj nekoliko pokazal neskončno ljubezen božjo do nas, piše sveti Pavel: »Bog nam skaže svojo ljubezen s tem, da je tedaj, ko smo bili še grešniki, Jezus umrl za nas.« (Rim. 5, 8.) — Ako je nas tolikanj ljubil, ki smo grešniki, koliko ljubezen je moral imeti do Marije, ki ni imela nobenega greha in je prišla na svet celo brez izvirnega greha? — V knjigi »pregovorov« pravi Jezus: »Moje veselje je bivati med človeškimi otroci.« Lahko si mislimo, s kakim veseljem šele je bival pri Mariji, ki visoko prekaša vse otroke sveta.

Gospodova ljubezen do Marije pa ni bila le v srcu, marveč se je pokazala tudi v besedah in dejanju. Sv. pismo nam je ohranilo le malo besed, katere je Jezus govoril svoji materi, n. pr. v Kani Galilejski, na gori Kalvariji. Toda vse te besede dihajo najiskrenejšo ljubezen in pravo, globoko spoštovanje.

Ljubezen ta se kaže nič manj v obnašanju do Marije. Prvo milost, ki jo je Jezus skazal Janezu Krstniku, je podelil v obiskovanju Elizabete po Mariji. Prvi čudež, ki ga je storil ob početku svojega javnega delovanja, se je zgodil v Kani na priprošnje Marije. In veliko odpuščenje, ki ga je Jezus s križa obljubil vsem skesanim grešnikom, se je podelilo gotovo na priprošnje Marijino.

Slednjič je najsijajnejši dokaz Gospodove ljubezni do Marije ta, ker je po smrti vzel v sveto nebo ne le njeno dušo, ampak tudi njeno telo, kakor v obče veruje ves krščanski svet, in je tako lepo skrbel za njeno češčenje v kraljestvu božjem na zemlji.

Jezus nam daje najlepši zgled, zakaj in kako moramo častiti Marijo. Častiti jo moramo, ker je najlepša podoba božja; ljubiti jo moramo, ker je tudi naša mati. Ako smo dolžni ljubiti in spoštovati svojo telesno mater, kolikanj bolj moramo ljubiti duhovno mater Marijo. Naredimo tedaj danes na dan njenega rojstva trden sklep, da nočemo zanaprei nikdar z grehom žaliti dobrega materinega srca Marijinega. Toda ne žaliti bi bilo premalo, mi moramo srce naše dobre matere tudi zvesti, z lepim, čednostnim, krščanskim življenjem, z vestnim spolnjevanjem stanovskih dolžnosti, z duhovnimi in telesnimi deli krščanskega usmiljenja. Sklenimo, kakor blaženi Berhman, ne prej mirovati, dokler ne bomo odkrito in prisrčno ljubili svoje matere Marije. Amen.

P. Hugolin Sattner.

Petnajsta nedelja po binkoštih.

Homilija.

Žalosten je pričetek današnjega svetega evangelija. Pred seboj vidimo nosilnico. Na nosilnici leži mrtev mladenič. Poleg njega joka mati vdova, ki je izgubila edinega sina. Pa kakor je žalosten pričetek, tako vesel je konec prebranega evangelija. Kristus namreč pride mimo. Mladeniča prime za roko. Zakliče mu: »Rečem ti, vstani,« in mladenič je obujen od mrtvih. O kdo, preljubi v Gospodu, ne bi strmel nad tolikim čudežem Gospodovim! Toda sv. Avguštin pravi: Mi ne smemo čudežev Gospodovih samo občudovati; mi se moramo iz čudežev tudi učiti!

Kajti z vsakim čudežem nam je Gospod hotel dati neki nauk.« Pa kaj nas je hotel učiti z današnjim čudežnim dogodkom? Hotel je, da bi spoznali, kako trpka, kaka žalostna, pa ne le to, ampak kako vesela in upapolna je obenem smrt za vsakega človeka. In ravno ta nauk si hočemo vtisniti v spomin, ko bomo razmišljali sveti evangelij stavek za stavkom.

Evangelij prične in pravi: »Tisti čas je šel Jezus v mesto, ki se imenuje Najm; in šli so z njim njegovi učenci in velika množica.« — Kateri je tisti čas, o katerem nam govori evangelist? Bilo je to nedolgo potem, ko je Gospod v Kafarnavmu ozdravil stotnikovega hlapca. Od tam je šel Gospod po cesti, ki je vodila skozi dolino med gorama Tabor in Hermon. Z njim so šli seveda njegovi učenci, ki so se ga za stalno oklenili. Razen teh ga je pa spremljala tudi velika množica ljudstva iz sosednjih pokrajin, željna slišati njegov nauk in videti novih čudežnih del. Že je prišel v mesto Najm, ki je ležalo koncem doline Ezdrelonske. Ravno je hotel s svojimi spremljevalci zaviti v mesto.

Toda, pravi dalje evangelist: »Ko se je pa približal mestnim vratom, glej, nesli so vun mrliča, edinega sina svoje matere, in ta je bila vdova; in z njo je bilo veliko ljudi iz mesta.« Vsa judovska mesta so bila namreč obdana okrog in okrog z zidovjem, in kadarkoli je kdo umrl, so ga morali pokopati zunaj mestnega obzidja. Edino kralje so pokopavali v mestu. Tako vidimo, da so ravno tedaj, ko je Gospod hotel v mesto, prinesli iz mesta mrliča. Tudi pogreb se je pri Judih vršil drugače kot pri nas. Mesto da bi mrliča zabili v krsto, so ga rajši položili z napol odkrito glavo na nosilnico, da se je zdelo, kakor da spi.

Pa oglejmo si nekoliko natančneje mrliča, ki so ga prinesli ob Jezusovem prihodu iz mesta Najm. Ali je bil to starec, ki je truden dokončal tek svojega življenja? Ali je bil mar bolehav otrok? Ali je bil mar občinski revež, ki ga pehajo od hiše do hiše? O nikakor! Bil je to mladenič, in sicer mladenič v cvetu svoje mladosti, v onih lepih letih, ko življenje človeku največ obeta, ko človek tako malo in nerad misli na smrt. In ne samo to! Bil je edini sin svoje matere. Kajne, kako zelo ljubi mati svojega edinorojenca! Vse skrbi in težave, vse misli in želje so posvečene edino njemu. Samo ena ljubezen je, ki je večja od ljubezni materine, in to je božja ljubezen, ki ne pozabi človeka tudi tedaj ne, ko ga pozabi lastna mati.

In še nekaj ne smemo prezreti. Ta mati je bila vdova. O kako hud udarec je bil zanjo že tedaj, ko je umrl njen mož. Pa ena tolažba ji je bila vendarle še ostala, in to je bil njen sin. Sedaj pa je tudi ta, ki je bil luč njenih oči in palica njene starosti, mrtvev. O kdo jo bo tolažil, kdo ji zatisnil oči? Mesto da bi ji sin zatisnil oči, pa mora ona mrtvega spremljati v grob.

Kajne! če kdo kdaj, gotovo je ta mati občutila vso grenkost človekove smrti. Toda, preljubi v Gospodu! Ali je bila samo za to mater smrt njenega sina tako grenka in trpka? Ali mar ne pomenja vsakemu izmed nas smrt neizmerno gorje? O da! Saj pravi katekizem na vprašanje: kaj vemo o smrti? sledeče: »O smrti vemo, da bomo vsi umrli, ne vemo pa, kje, kdaj in kako.«

Dà, umrli bomo vsi! Bog sam je namreč govoril že Adamu, v katerem smo vsi grešili: »Tisti dan, ko boš jedel od drevesa, boš moral umreti.« In sveto pismo, ki je beseda božja, zopet pravi: »Človeku je usojeno, da enkrat umrje.« Zato ga ni kraja na zemlji, bodisi v mestu ali na deželi, kjer bi ne bilo pokopališča, zato ga ni trenutka v človeškem življenju, v katerem ne bi romali drug za drugim tja gori. Kakor kosci, ki kosi na polju, ne gleda, kaj pride pod koso, ali so rože ali je suha trava, tako tudi smrt ne vpraša ali si mlad ali star, učen ali preprost, bogat ali revn. Če je prišel tvoj čas, pasti moraš, pa bodisi da si zdrav kakor riba in močan kakor hrast. Smrt ne pozna nobenih ozirov, ne sliši nobenih vzdihov, ne vidi nikakih solza.

Dà, umrli bomo. Pa kje? Ali doma na postelji, ali zunaj na polju, ali v cerkvi, ali na potu, ali na hribu, ali v dolini, ali v domači ali v tuji zemlji, ali na suhem ali v vodi, ali sredi ljudi, ali zapuščeni od vseh? Bog si ga vedi. — Kajne, velik je svet; pa odkar je zavladal izvirni greh, ga ni več kraja na zemlji, kamor bi se smrt ne mogla priplaziti. Koliko je bilo še pred letom krepkih mož in fantov, ki so se trdno nadejali, da bodo umrli doma. Toda danes počivajo njih trupla v galiških močvirjih in srbskih gozdovih, v savskih valovih in alpskih prepadih. Pa si misliš, hvala Bogu, da mi ni treba iti na vojsko. Pa poslušaj resnično zgodbo. V »Domoljubu« smo brali: Z vlakom, ki vozi proti Št . . . , se vozi mlad mož. Prestal je vse boje v Karpatih. Vesel je, da bo skoro videl ženo, otroke in dom in se po tako težko zaželenem dopustu vsaj nekoliko odpočije. Že se je vlak ustavil pri zadnji postaji. Hitrih korakov skoči naš znanec iz vlaka, da odhiti na svoj dom. Toda stoj! V tem hipu privozi nasproti drug vlak, mož pade pod njega, in on, ki je ušel smrti v vojski, jo sreča pred svojim pragom.

Da, umrli bomo! Pa kdaj? Kdo vé? Morda si še zdrav in trden. Nikdar v življenju še nisi bil bolan. Tako z gotovostjo računaš, da nekaj let že še živiš. Toda poglej na mladeniča v današnjem svetem evangeliju. Tudi on je bil mlad in zdrav. Ali je mar kdaj mislil v življenju, da bo moral tako zgodaj umreti, in vendar je umrl. Poglej tja na bojno polje! Koliko mož in fantov pade dan za dnem. Ali so mar mislili pred letom, da bodo morali tako kmalu umreti, in vendar umirajo. O kako prav je imel naš Gospod Jezus Kristus, ki je dejal: »Čujte in molite, ker ne veste ne ure, ne dneva.« »Zakaj, dan Gospodov pride kakor tat ponoči.« »Sin človekov pride ob uri, katere ne slutite.«

In kako bomo umrli? Tudi tega ne vemo. Sv. Tomaž Kempčan ti pravi: »Ali ne slišiš, kako pripovedujejo ljudje, da je ta in oni umrl pod mečem, ta in oni je vtonil, ta in oni si je zlomil tilnik, ko je padel, ta in oni se je zadavil, ta in oni je sklenil svoje življenje pri igri. Nekateri z ognjem, drugi z jeklom, tretji v bolezni, četrti umirajo umorjeni. Tako je konec nas vseh smrt in človeško življenje izgine kakor senca.« (I. p. XXIII.)

Glejte, tako je z našo smrtjo! Če pa je tako, kaj sledi za nas iz tega? Kaj drugega kakor to, da bomo prav pogosto mislili na smrt. Če že namreč mora smrt priti, potem mi mora tudi misel nanjo v dobro služiti. Če se nam bo torej težko izogniti greha, bodisi pijančevanja ali nečistosti, sovraštva ali kletvine, jeze ali nevoščljivosti, vselej se bomo vprašali: Ali ne bi storil tega, če bi moral sedajle umreti? Če nam bo težko delati dobro, bodisi iti k sveti maši ali prejeti svete zakramente, opravljati stanovske in verske dolžnosti, tedaj se bomo vprašali: Ali ne bi storil tega, če bi moral sedajle precej umreti? Če nam bo težko ponuditi sovražniku roko v spravo, če nam bo težko povrniti storjeno škodo in popraviti dano pohujšanje, o, tudi tedaj se vprašajmo: Ali ne bi storil tega, če bi moral sedajle umreti. Dà, tako hočemo delati. Vedno hočemo biti pripravljeni, da nas smrt ne najde nepripravljene, pomneči besedi Gospodovih: »V vseh svojih delih se spominjaj poslednjih reči in vekomaj ne boš grešil.« »O kako srečen in moder je tisti, ki hoče biti vse svoje življenje tak, kakršen bi bil rad ob svoji smrti,« pravi Tomaž Kempčan. (I. p. XXIII.)

Tako smo spoznali kako neusmiljeno roko ima smrt. Ona raztrga najtežnje vezi prijateljstva in ljubezni. A vendar je smrt tudi tolažilna, tolažilna namreč za tistega, ki po veri živi. Tudi to hočemo spoznati iz današnjega svetega evangelija.

Evangelist pravi dalje: Ko je Gospod videl mater, se mu je v srce zasmilila in rekel ji je: »Ne jokaj!« — In pristopil je ter se je dotaknil nosilnice, nosilci pa so obstali, in rekel je: »Mladenič, rečem ti, vstani!« In sedel je, ki je bil mrtev, in začel govoriti. In dal ga je njegovi materi. Kajne, kako preprost je dogodek, ki ga nam sveti evangelij pripoveduje s temi besedami; a vendar kako velik čudež se je zgodil v tem trenutku pred očmi judovskega ljudstva. Nikdar, odkar stoji svet, se še ni slišalo kaj podobnega. Pač so bili tudi v stari zavezi preroki, kakor Elija in Elizej, ki sta obujala mrtve. Toda onadva jih nista obujala po lastni moči, ampak Bog jih je obudil, ki sta ga klicala in molila k njemu. Kristus pa zakliče v svojem imenu, po lastni moči: Mladenič, rečem ti, vstani, in njegov glas prodre v večnost in duša se združi s telesom in smrt je pokorna njegovi besedi. In kako lahko je bilo to storiti Kristusu! »Težje je obuditi spečega,« pravi sv. Avguštin, »kakor je bilo Kristusu mrtvega priklicati zopet v življenje.«

O predragi v Gospodu! Kako tolažilna je zopet ta misel za nas, kako tolažilna je ravno v sedanjih vojskinih dneh, ko smrt tako neusmiljeno gospodari. Zakaj vemo, da ravno tisti, ki je obudil mladeniča v Najmu, bo obudil tudi naše truplo in trupla naših iz groba. Le nekaj časa nas bo krila temna jama in skoraj zasije zarja novega dne. Kajti on, ki je premagal smrt in grob, v katerem je sam ležal tri dni, on, ki je zaklical mladeniču v Najmu: Rečem ti, vstani, on, ki je obudil Jajrovo hčerko, on, ki je obudil Lazarja, ki je bil že tri dni v grobu, on bo poslal tudi k nam svojega angela, in tedaj bo prišel čas, ko bodo zaslili vsi, ki so v grobovih, glas Sina božjega. Glejte, zato delamo njegovo znamenje, znamenje svetega križa vernim mrtvim na čelo, zato zasajamo sveti križ na naše grobove. Kajti »Križ nam sveti govori, da vid' mo se nad zvezdami«. Križ nam govori, kakor je govoril nekoč Kristus materi v Najmu: Nikar ne jokaj. Saj veš, da živi tvoj božji Odrešenik v nebesih, in če on živi, boš živel tudi ti in vsi, ki si jih zgubil tukaj na zemlji.

O kako lepi in tolažilni so nauki naše svete vere! O kako prav, da se oklepamo Gospoda Jezusa v življenju, kakor se ga je oklepalo judovsko ljudstvo v življenju, dokler je živel na zemlji. Le on nam more dati prave tolažbe, le on nam more celo smrt storiti prijetno, le on nas more osrečiti na zemlji in v nebesih. Zato se hočemo še bolj ogibati greha, v božji milosti ostati, z Jezusom trpeti na zemlji, da se z njim veselimo tudi v nebesih po naši smrti. Amen.

Ivan Filipič.

Spomin povišanja sv. Križa.

Križ Gospodov je v sedanjih dneh spet povišan.

In jaz, kadar bom povišan iznad zemlje, bom vse nase potegnil.

Jan. 12, 32.

Vsakoletni spominski dan povišanja sv. križa je vpostavila sveta Cerkev v spomin veselega dogodka, ko je grški cesar Heraklij leta 628. sv. križ, ki so ga imeli 14 let v svoji oblasti paganski Perzi, spet nazaj dobil in ga je slovesno in svečano ponese na goro Kalvarijo ter ga spet postavil na mesto, kjer je stal na veliki dan Gospodove smrti, na prvi veliki petek.

Do leta 316. kristjani vobče za križ Gospodov niso vedeli. Paganski cesar Hadrijan je dal postaviti na gori Kalvariji tempelj najvišjega rimskega malika Jupitra in svetišče Venere, boginje nečistosti. Hotel je s tem te kraje kristjanom pristuditi,

ker je vedel, kako sovražijo malikovanje, in da je nečistost po njih veri najgrša hudobija. A ko je prišla leta 316. mati cesarja Konstantina Velikega, sv. cesarica Helena, že osemindesetletna starka v Jeruzalem, je dala te templje porušiti. In ker ji je bila znana navada Rimljanov, da so zakopali križ kje v bližini kraja, kjer so koga križali, je dala tam svet prekopati. Res so našli v globoki zasuti cisterni, izsušenem vodnjaku, tri križe. A kateri bo križ Gospodov? To vprašanje je razvozljal takratni jeruzalemski škof Makarij. Zapovedal je javne molitve, da z njimi izprosijo pomoč božjo. Tretji dan pa se je pred veliko množico vernikov dotaknil s križi na smrt bolne gospe. Pri dotiku s prvim in drugim križem ni čutila bolnica ničesar, a komaj se je je dotaknil s tretjim, je nenadoma ozdravela. Tako so nebesa sama posvedočila in pokazala, da je to »drevo življenja«, križ Gospodov.

Cesarica Helena je bila ob tem vsa srečna in Bogu hvaležna. Ljubila je križ Gospodov tem bolj, ker je v življenju okusila sama dovolj križev. Zapustiti je morala, tedaj še paganka, svojega moža oficirja Konstancija Klora, ko je ta postal sovladar cesarja Maksimina in je moral vzeti njegovo pastorko Teodoro za ženo. Obenem se je morala ločiti tudi od svojega sina Konstantina, ker je moral iti ta v Rim k cesarju Dioklecijanu za talnika ali poroka zvestobe svojega očeta. Tako je bila namah vdova in brez sina. In zato je vsa hvaležna in srečna, ker ji je Bog pomagal v tistih težkih časih s tem, da ji je dal spoznati vero v Kristusa križanega, njeno moč in njeno sladko tolažbo, in da je dal ravno njej najti sv. križ, sezidala na Kalvariji nad mestom, kjer je stal sv. križ in kjer je bil grob Gospodov, veličastno cerkev.

A ko je perzijski kralj Kozroas zavzel leta 614. Jeruzalem in pomoril tam kakih 80.000 kristjanov, je uropal tudi največji zaklad kristjanov, sv. križ, in ga je vzel s seboj na Perzijsko v mesto Ktesifon. Ni pa mu storil nikake nečasti, nasprotno, okrasil ga je z biseri in najdragocenejšimi kameni ter ga postavil vrh svojega prestola. Zaman se je trudil cesar Heraklij, da ga dobi nazaj. Obenem je neprestano prosil Boga, naj ne kaznuje kristjanov dolgo s to sramoto, da bi ostal križ Gospodov v oblasti nevernikov. In res je bil Kozroas čez nekaj let premagán in od lastnega sina Siroesa umorjen. Siroes je sklenil s Heraklijem mir. Pri tej priložnosti mu je vrnil tudi sv. križ. Določili so, da ga hočejo postaviti z veliko slovesnostjo spet na staro mesto na Kalvariji. Cesar sam ga nese, oblečen v najlepšo kraljevsko obleko, na lastnih ramah iz Jeruzalema proti Kalvariji. A ko pride sprevod do mestnih vrat, kjer se prične cesta dvigati gori na Golgato, cesar nenadoma nikakor ne more dalje. Vsi se čudijo in si ne vedo raztolmačiti, zakaj da ne. Tedaj pravi jeruzalemski škof Caharija, ki je tudi sam bil do tedaj ujet na Perzijskem: »Glej, o cesar, Gospod Jezus je nesel križ ubog in

zaničevan, ti ga neseš v kraljevem oblačilu, v kraljevem blesku.«
Tedad sezuje cesar čevlje, sleče dragoceno obleko in obleče povsem preprosto. In glej čudo, zdaj brez ovire stopa na goro in ponese sv. križ na njegov nekdanji prostor na Kalvariji.

Tako je bil sv. križ, orodje našega odrešenja, znamenje naše svete vere, po štirinajstletnem ponižanju, ker je bil v oblasti paganov, spet povišan med svojimi verniki.

Predragi v Gospodu, zdi se mi, da je križ Gospodov tudi v sedanjih dneh spet povišan. Povišan 1. v tem pomenu, ker je križev sedaj mnogo več, nego smo jih imeli v prejšnjih letih, vsaj v večini naših hiš in družin je tako. Če smo že v prejšnjih časih čutili resničnost besed pobožnega Tomaža Kempčana: »Pojdi gori, pojdi doli, pojdi vun, pojdi noter, povsod najdeš križ in povsod je potrebno, da si potrpežljiv... In ako se iznebiš enega križa, najdeš gotovo drugega in morda še težjega« (Imitatio II., 12), čutimo resničnost teh besedi sedaj dvakrat. Ločitev od dragih, staršev od otrok, žene od moža, otrok od ljubega očeta, sester od bratov, da se morda ne vidijo na tem svetu nikoli več — ali niso ti križi sedaj vsakdanji, ko so bili poprej le bolj redki, le bolj izjeme? Smrt, ki žanje sedaj kakor žanjica pšenico; bolezni, ki jih je več in so hujše ko v mirnih časih, posebno bolezni ranjencev in pohabljenecv — kaki križi za dotične same, kaki križi za domačel Pomanjkanje in glad v mnogih hišah, kaki križi za staro in mlado, dvojen križ za ljubeče starše, ki vidijo trpeti svoje otroke, slišijo njih prošnje, a jim nimajo ničesar dati!

Povišan 2. v tem pomenu, ker se ne šteti za teka j o k n j e m u zdaj še bolj goreče nego v mirnih časih, iščoč t o l a ž b e, proseči moči, da bi mogli nositi vse težke križe, vse trpljenje teh časov. Kam bi se zatekal ti, krščanski oče, ob kaj bi se opirala ti, verna slovenska mati, ki sta dala vse sinove, da so šli branit domovino in prestol cesarjev, če bi ne bilo križa Gospodovega, vira moči in tolažbe? Sanjarila sta nekdanj, kako mirno in pokojno vama bodo potekala stara leta, brez skrbi in brez dela, ker bodo delali in skrbeli sinovi. A zdaj so šli in vse skrbi, vse delo, vse težave in vsi križi gospodarstva leže spet na vajinih starih ramah. Ali bi jih mogla nositi, nositi vsaj voljno, vdano, brez godrnjanja, ko bi vaju s križa ne podpiral Kristus križani? In vi, krščanski starši, ki ste že izgubili sina, dva, tri, kje bi našli moč, da nosite ta križ, če ne pod križem Gospodovim? In ti, krščanska žena in mati, ki ti je padel mož, opora in palica družine, in ti je pustil polno hišo nepreskrbljenih otročičev? Kam naj pojdeš iskat ti pomoči, če ne pod križ Gospodov? In kje boste iskali pomoči in tolažbe vi, otroci, sirote, ki ste izgubili očeta? Ali ne pri Kristusu križanem, ki širi na križu roke in takorekoč še v smrti kliče in vabi: »Pridite k meni vsi, ki trpite in ste obteženi, in jaz vas bom okrepčal!« (Mat. 11, 28.) In kaj bi počeli tisočeri v okopih, v bojnem metežu, če ne bi

poznali križa, ne vere vanj? In kaj tisočeri v bolnišnicah, v bolečinah, ki nimamo imena zanj, v dolgih nočeh brez spanja in pokoja, če bi ne obračali in dvigali oči in src h Kristusu križanemu? In kaj tisočeri in tisočeri v ujetništvu, v daljnjih krajih, v vednem hrepenenju po domu in dragih, če ne bi poznali križa, Kristusa trpečega in križanega, ne vzdihov in molitev k njemu?

O hvala in zahvala ti, o Kristus Gospod, za tvoj križ, za vso tolažbo, ki lije iz njega, za vso moč, ki jo zajemamo mi in jo zajemajo tisočeri in tisočeri drugi iz njega.

Povišan je dandanašnji sv. križ 3. v tem pomenu, ker nam je zdaj tako silno potreben, da se naslanjamo ob njega in se ga oklepamo ter se ne pogreznemo v hudobijah in grehah sveta. Kakor razburkano morje je svet dandanašnji, morje krivice, hudobij in grehov. — Videli ste morda že kdaj znano sliko, kako kipi iz razburkanih, besnečih valov morja ozka skala in na skali znamenje sv. križa. Križa pa se oklepa mlada žena in se ga drži z vsemi močmi, da je ne pogoltnejo valovi. — In glejte, tudi sedaj je, posebno še za mladino, sv. križ, živa vera v Gospoda in njegov križ, plamteča ljubezen do Kristusa križanega edina pomoč, ki jih še drži, da jih ne potegnejo v se in jih ne požro valovi grehov, posebno kalni valovi nečistosti, ki se razlivajo, Bogu bodi potoženo, bolj in bolj tudi čez našo nekdanjo tako čednostno, bogoljubno domovino.

Povišan je sv. križ 4. v tem pomenu, ker nam je spomin nanj in pogled na njega v teh časih premnogih in ogromnih krivic tako zelo potreben, da ne izgubimo vse vere in vsega zaupanja v pravičnost. Mnogi, mnogi majejo sedaj glave, mislijo in govore: »Kje je vendar pravičnost? Krivica je sedla za mizo, pravičnost so postavili v kot ali pa so jo popolnoma izgnali iz hiše, izmed nas, iz dežele in države.« Počasi, draga duša! Poglej na križ in na krivico, ki se je godila na križu Kristusu Gospodu, Sinu božjem, in veruj: Pri Bogu je, pri ljudeh je seve ni vedno. Kar Bog stori, vse prav stori; kar delajo ljudje, je človeško delo, zato le prevečkrat napačno in krivično. Bog je dal ljudem prosto voljo; zato jim tudi svoje pravičnosti ne vsiljuje. Če delajo krivico po svoji prosti volji, jo on pripusti — do svojega časa. Pridržal si je dan, ko bo govoril on svojo zadnjo in sklepno besedo k vsem dejanjem in delom človeškim, ko se bo prikazalo na nebu znamenje Gospodovo, sv. križ, ki je tudi znamenje največje krivice, ki se je zgodila komu od začetka do konca sveta, in bo Gospod sodil ljudi »po pravici«. Tedaj bo odgrnil pred vsem svetom zagrinjalo od svojih in človeških del, razgrnil bo pred vsem svetom vse svoje in človeške naklepe in sklepe. In tedaj poreče vse človeštvo, vsi dobri in vsi grešniki, v zavzetem občudovanju božje pravičnosti: »Resničen si, o Gospod, in pravičen v vseh svojih delih.« — Zato, ako ti je naložila človeška omejenost, zloba in krivičnost v teh težkih časih kak tudi povsem nepotreben križ, ne godrnjaj, o krščanska

duša, zaradi tega proti Bogu. Poglej na Kristusa križanega, ki je bil najnedolžnejši in najsvetejši, kar jih je kdaj hodilo po tem svetu, a je nosil najtežji križ, pretrpel najbridkejši križ. Morda pa je bil križ po krivičnem, iz zlobnosti naložen kaki drugi, tebi dragi osebi. Pa ti je huje pri srcu, kakor če bi ga bili naprtili tebi samemu. Povzdigni oči, o brat moj, o sestra, in poglej tja na Kalvarijo. Pod križem vidiš stati Marijo, Mater Jezusovo. Pod križem stoji Janez, učenec, poln ljubezni do Gospoda. Pod križem kleči Marija Magdalena, plamteča od hvaležnosti in ljubezni do predobrega božjega Učenika. Vsi zrejo neskončne bolečine Jezusove in vsi vedo, da trpi po nedolžnem. Vsi bi mu radi pomagali, pa ne morejo. A glej, vsi molčijo. Vedo namreč: »Takšna je volja božja.« Misli tudi ti: »Brez volje božje se to ni zgodilo, ali Bog je vsaj pripustil to, zakaj, vé on. Pa naj bo češčena volja božja, slavljeni vsi njegovi, meni nerazumljivi naklepi.« Glej, tako bo Jezus tudi tebe potegnil h križu. In s križa bo tudi tebi teklo globlje spoznanje, lila čudotvorna moč, da boš vse laže prenašal.

Povišan je sv. križ v naših dneh 5. v tem pomenu, ker so ga v teh težkih časih mnogi spet spoznali, ki je bil zanje že leta in leta takorekoč pokopan. Marsikdo se je v svoji sreči odvrčal poln napuha od križa in Boga in je mislil, da njemu Boga ni treba. A so prišle grozote vojne, prišli križi in trpljenje; in prišlo je za marsikaterega teh tudi spoznanje: »Glej, brez Boga ne gre!« In povzdignili so spet svoj pogled v križ, sklenili roke in jih povzdignili h križu in so molili in prosili: »Kristus, Gospod, pomagaj ti!« — Res, te je potegnil Kristus s križem na svoj križ, s trpljenjem na svoje presveto Srce. Bodi ti čast in slava, o Kristus križani! — Pri kolikih je trkal Gospod morda leta in leta in prosil: »Sin, hčerka, odpri mi!« A bilo je, kakor da ne čutijo rahlega trkanja roke božje, ne slišijo prosečega glasu ljubezni božje. Pa je Bog udaril z vso težo težkega križa na njih srce — in odprlo se je. Bodi ti hvala in zahvala, o Kristus na križu povišani, da si dvignil tudi nas po križu in trpljenju iznad nižin zemlje in greha.

O predragi častilci križa Kristusovega! Naj nas vse dvigne in potegne Gospod Jezus k sebi na križ, da dobimo tam tolažbo za naše križe in moč, da zanaprej še laže, še bolj voljno, bolj junaško nosimo svoje križe. A potegni, Gospod Jezus križani, k sebi tudi grešnike. Ob tvojem sv. križu so se zveličali desni razbojnik Dizmas, paganski stotnik, vojak Longin, ki ti je prebodel prsi in odprl tvoje Srce, usmiljenja in ljubezni polno, kar je kmalu na sebi okusil. Naj lije to usmiljenje tudi na grešnike, naj jih privabi in prikličé h križu, k tebi, o Gospod Jezus, za nas vse, tudi za grešnike, križani! Naj ti še prav posebno okusijo dobroto in sladkost tvojega sv. križa, da bodo govorili, ko jih potegneš k sebi na križ in na svoje presveto Srce, z velikim apostolom narodov: »Mene pa Bog varuj, da bi se s čem hvalil,

kakor le s križem Gospoda Jezusa Kristusa,« in ti dajejo polni hvaležnosti hvalo: »Hvalimo te, o Kristus, in te molimo, ker si s svojim križem svet in — nas odrešil.« Amen. **Ksaver Meško.**

Šestnajsta nedelja po binkoštih.

Obhajanje vnanje slovesnosti praznika
žalostne Matere božje.

Žalostna Mati božja.

In tvojo dušo bo meč presunil.
Luk. 2, 35.

V sedanjih časih, ko je po svetu dovolj in preveč žalosti in boli, svet spet bolj umeva žalost in bol. In bolj tudi žalostno Mater božjo, ko je vsepovsod toliko žalostnih žen in mater. Če vam danes stavim pred dušne oči sliko najbolj trpeče žene in najhuje izkušane, najžalostnejše matere, sliko Matere božje sedem žalosti, ne storim tega zato, da bi srca naših žalostnih in trpečih žen in mater napolnil s še večjo žalostjo in bôljo, ne, nasprotno, da bi jih potolažil in dvignil. Naj bi se njih potrta srca napolnila z novim upanjem in z novo močjo, ko vidijo, da je trpela tudi najsvetejša in najčistejša med njimi, in ko smejo pričakovati od nje, da tudi sedaj, ko kraljuje v časti in slavi nebeški, ne bo odvrnila od njih svojih milih in usmiljenih oči, ampak jim bo pomagala s svojo mogočno priprošnjo, s svojo milo tolažbo.

Katere so bile bolečine Marijine, kateri so bili tisti meči, ki so, kakor nam dostikrat kažejo slike, posebno starejše slike v hišah našega vernega ljudstva, prebodli njeno materino Srce?

Bili so ti-le:

Prvi meč je prebodel Srce Marijino, ko je prišla štiri-deseti dan po rojstvu Jezusovem z malim božjim in svojim Sinom v tempelj, v judovsko cerkev v Jeruzalemu. Tam je vzela stari duhovnik Simeon Dete v naročje in je Mariji prerokoval: »Glej, ta je postavljen v padeč in v vstajenje mnogim v Izraelu in v znamenje, kateremu bodo nasprotovali. In tvojo dušo bo meč prebodel.« Kakor žareč blisk v temno noč so posvetile te besede v temo bodočnosti, in Marija je začutila in spoznala, da čaka njenega Sina v življenju vrhovata mera sovraštva in trpljenja. To spoznanje je bila prva velika, boleča bridkost njenega življenja izza dne, ko je zapela prepolna nebeške sreče: »Odslej me bodo blaženo imenovali vsi narodi.« — Drugi meč za njeno Srce, druga grenka žalost ob njenem božjem Sinu je bila, ko je izvedela, da hoče kralj Herod Dete umoriti in je morala bežati z njim v daljnji, tuji Egipt. —

Tretji meč je prebodel njeno ljubeče Materino Srce, ko je izgubila dva najstletnega Jezusa v Jeruzalemu in ga z Jožefom tri dni v strahu in bolesti iskala. — Četrta, ko je srečala svojega ljubljenega Jezusa na jeruzalemskih ulicah, vsega okrvavljenega, opljuvanega, v prahu povaljanega, zaničevanega, kot da je res zločinec vseh zločincev, obloženega s križem, ki je bil tedaj tako ali še bolj sramoten ko dandanašnji vislice ali gavge. — Peti, ko je stala z Janezom in s pobožnimi ženami pod križem in je gledala, kako umira na križu njen preljubljeni, nedolžni, najsvetejši Sin, a mu ni mogla pomagati, ga ni smela ne z besedico tolažiti. — Šesti, ko je vzela njegovo razmesarjeno truplo v svoje naročje. — Sedmi, ko je morala to ljubljeno telo spet dati iz naročja in iz rok, da ga pokopljejo, položijo v trd, tuj grob.

O bolečine čez bolečine, o bridkosti nad bridkosti!

Dragi Marijini častilci! To vemo vsi, da čim bliže je našemu srcu kdo, ki trpi, tem večje je tudi naše trpljenje. A kdo je komu bliže, kakor otrok materi? Saj je meso njenega mesa, kri njene krvi; rodila ga je v bolečinah, trpela zanj od prvega dne, kar je zagledal luč sveta, prečula dolge noči zaradi njega, če je bil bolan, trepetala zanj noči in dneve, da ji morda umre, pritrgovala sebi, da njega nasiti. Vse njeno življenje je tesno zvezano z življenjem otrokovim, vse njene misli, vsi njeni spomini so polni dogodkov iz življenja otrokovega. »To je bilo tedaj, ko se je naš rodil; to tedaj, ko je bil naš bolan; to tedaj, ko je bil naš star toliko in toliko,« pravi mati. Zato, ako sin trpi, trpi, da se smili celo tujim ljudem, kako se ne bi smilil materi? Kako ne bi krvavelo materino srce kakor iz tisočernih ran ob njegovem trpljenju, krvavelo tem bolj, če mu ob vsej ljubezni, ob vsem sočutju pomagati ne more? — Leta 1915. so poročali listi, da se je povsem nepričakovano vrnil k svoji materi-vdovi na Tirolskem njen edini sin vojak, ki je mati mislila o njem, da že davno počiva kje v daljnem, tujem svetu, ker več mesecev ni bilo nikakega glasu od njega in o njem. Lahko si mislimo, kako radostno razburjenje se je polastilo matere, ko je tako nenadoma zagledala svojega edinca. Po prvem veselem pozdravu prosi sin mater, naj mu sleče suknjo. Ko mu jo mati slači, vidi, da je njen poprej tako krepki, zali sin brez obeh rok. Ta pogled je ljubečo mater tako pretresel, da se je mrtva zgrudila. Od prevelike žalosti jo je zadela kap, počilo ji je ljubeče materino srce... Predragi, gotovo so videli tega ubogega vojaka tudi mnogi drugi. Gotovo se jim je krepki mladenič brez rok smilil, čutili so sočutje z njim. Nikogar pa ni njegova nesreča zadela tako silno in tako globoko kakor ono, katere srcu je bil najbližji: mater. — Vemo dalje tudi to: Čim nežnejše srce ima kdo, tem globlje čuti vsako bolečino. A kje je bilo nežnejše srce od srca Marijinega? In kje je bila kdaj mati, ki bi ljubila tako goreče, s tako veliko, s tako nesebično in sveto ljubeznijo, ka-

kor je ljubila Mati Marija? In to vemo, da je bil njen Jezus najboljši in najpopolnejši sin, res največje ljubezni vreden. Zato umevamo, da je morala biti boleš, ki jo je čutila ob trpljenju Sinovem, večja od bolečin katerekoli druge matere. Zato pravi Sv. Duh, »da je njena bolečina velika kakor morje.« In zato uči sv. Cerkev, da so besede trpečega in žalujočega preroka Jeremije: »O vi vsi, ki greste po poti tod mimo, postojte in pomislite, ali je boleš kakor moja boleš« govornjene tudi o bolečinah in žalostih Marijinih.

Vsi umevamo, da so morale biti bolešine Marijine res čez mero velike. Nihče pa jih, mislim, ne umeva tako jasno in globoko, kakor ve, krščanske matere, ki tudi ljubite iz srca in z vso dušo svoje otroke, posebno ve, ki ste okusile slične bolešine kakor Marija, ki ste se morale od svojih otrok ločiti, ki ste svoje sine morda v ti strašni svetovni vojni izgubile.

Pomislite na p r v o ž a l o s t Marijino, krščanske matere, in na rojstvo svojih otrok. Kadar pridete z otrokom nekaj dni po porodu sem v h i š o b o ž j o k vpeljevanju, glejte, ako bi tedaj tudi vam kdo povedal in razodel, kaj da bode iz vašega otroka! Ako bi se tedaj hipoma dvignilo pred vami tisto temno zagrinjalo, ki zagrinja, pokriva in skriva vso bodočnost, vse življenje vaših otrok! In bi videle vse njih trpljenje, duševno in telesno, videle njih bolešni, videle morda njih ubošstvo in težki, dostikrat obupni boj z življenjem, videle, kako bodo obrekovani in po nedolžnem preganjani — o, ali ne bi presunil bodeč meč tudi vašega srca, da bi nikoli več ne imele mirne in vesele ure, ker bi vas vedno in povsod spremljala, vedno in povsod težila misel: »Ah, kako bo še moj otrok trpel!« Sreča in milost božja, krščanske matere, da ne vidite naprej usode in življenja svojih otrok, kakor je spoznala Marija življenje in trpljenje svojega Jezusa. Mnogo na boljšem ste. A glejte, Marija je izročila in darovala vse Bogu. Ni tožila, ni se prepirala z Bogom. Gotovo je na tihem molila: »Kakor ti hočeš, o Bog! Zgodi se tvoja sveta volja!« Izročite, krščanske matere, pri vpeljevanju tudi ve svoje otroke, vso njih usodo, vse njih življenje Bogu vsemogočnemu, neskončno modremu in dobremu Očetu: »Oče nebeški, ti jih varuj in čuvaj, ti jih vodi na vseh potih njih življenja!«

Devica je potem morala zapustiti svojo domovino in bežati z deviškimi ženinami Jožefom in s svojim Sinom v neznanu pagansko deželo. Koliko je dandanašnji družin in mater, ki so v tem slične sv. Družini, ki so tudi okusile to bol, da so morale zapustiti dom in b e ž a t i v neznan, tuje kraje. A Marija tudi ob ti novi žalosti ni godrnjala. Nosila jo je voljno, zaupajoča v mogočno roko Gospodovo, češ: »Bog nas bo ob svojem času že spet privedel nazaj v domovino!« Njena najslajša tolažba ob tem novem trpljenju je bila ta, da je imela svojega Jezusa s seboj. O vi vsi, ki ste morali bežati iz domovine, zaupajte tudi vi: »Ob svojem času nas bo Bog spet privedel nazaj v domo-

vino!« In naj bo tudi vaša sladka tolažba: pogovor z Bogom, molitev, in Jezus v presv. Rešnjem Telesu, pri sv. obhajilu.

Marija Jezusa izgubi. So tudi med nami matere, ki ne vedo, kje je njih sin, ali je še živ, ali že mrtev; ki ne vedo, kdaj in kje je padel in kje počiva v daljnem svetu, če že res spi v črni zemlji; ki ne vedo, kje bi ga iskale, če še živi pod božjim solncem. Take naj sebe in svoje sine priporočajo nji, ki je z žalostjo in skrbjo iskala svojega Sina. In Marija bo poskrbela, da se mati in sin spet srečno vidita, morda že na tem svetu, če ne tukaj, pa vsaj v večnosti.

Še nesrečnejša je mati, katere otrok, sin ali ljubljena hčerka se je izgubil v grešnem življenju. O uboga, usmiljenja vredna mati, ki veš to o svojem otroku, ti še prav posebno ne smeš počivati noč in dan, kakor si ni privoščila počitka Marija, dokler ni našla svojega Jezusa. Brez nehanja se bori s svojim Bogom v molitvi za svojega otroka! Kliči Devico Marijo, z žalostjo iščočo svojega Sina, tako dolgo in tako goreče, da ti bo morala pomagati tvojega otroka najti in nazaj k Bogu privedi.

Marija vidi svojega Sina iti v smrt, Marija izgubi svojega Sina. — Mnoge matere vedo, da so jim sini že padli. Glej, krščanska mati, res je tvoj sin umrl, a umrl ni tako sramotno kakor Jezus. Tvoj sin je padel in umrl kot junak, Sin Marijin je umrl kot zločinec. Ti si mati junaka, od vseh češčena, Marijo so zasramovali kot mater hudodelčevu, mater obešenčevu. In glej, če je Marija molčala in vse molče darovala nebeškemu Očetu, molči v svoji boli tudi ti in daruj vso žalost svojemu Bogu. Misli, kakor je mislil in govoril veliki francoski škof Fenelon: »Bog je storil to, nam se spodobi molčati in trpeti!«

A tvoj otrok, krščanska mati, morda šele bo padel na bojnem polju, umrl kje v daljni bolnišnici; tvoja hčerka bo ležala bolna in bo umirala morda daleč od tebe v tujih službah, v mestu, v Ameriki kje, v Egiptu, kjerkoli, kjer si služijo kruha naša slovenska dekleta. In to ti bo najhujše, da ne boš mogla biti tedaj ob svojem otroku. Ne boš mu mogla, dasi bi tako rada, obrisati pota z bolnega, vročega čela, ne mu dati požirka vode, ne mu privzdigniti glave, ko bo prihajala zadnja ura, ne mu dati še ene dobre, ljubeče, tolažeče besede, ne mu zatisniti ljubih oči, ko ugasnejo za vedno. In si misliš: »V tem sem na slabšem od Marije, ki je smela biti vsaj v bližini svojega Jezusa, ko je umiral.« Morda res na slabšem, morda ne. Ne, ker ti ni treba gledati težkega, težkega umiranja svojega otroka. Ne, ker ti ni treba gledati bolečih, strašnih njegovih ran, ki si jih ne bi mogla izbrisati iz spomina nikoli več. In če si na slabšem, ker ne moreš biti vsaj v bližini svojega otroka ob njegovi zadnji uri, prosi Marijo, naj ona vso ono ljubezen in tolažbo, ki je ni mogla in smela izkazati in darovati svojemu umirajočemu Sinu, izkaže in daruje tvojemu umirajočemu otroku. Naj ga tolaži, naj ga vzame v svoje naročje ne

šele po smrti, ne, že pred smrtjo, da bo njegova smrt lažja, in naj spremi njegovo dušo pred večnega Sodnika. Če stoji ona tvojemu umirajočemu otroku ob strani, ali ni to večja sreča zanj, ko če bi bila ti sama ob njem? In če ona spremlja dušo tvojega otroka pred svojega Jezusa, kaj pa hočeš še več? Ali mu moreš želeti kaj lepšega in boljšega?

Ozrmo se h koncu, predragi častilci Marijini, vsi še enkrat v Marijo, Mater sedem žalosti, z zaupanjem in z ljubeznijo. In zdihnimo vsi k njej: »Zahvalimo te, o trpeča Mati božja za prekrasni zgled, s katerim si nas učila voljno trpeti. Prosimo te, pomagaj nam s svojo mogočno priprošnjo voljno prenašati naše trpljenje! Stoj ob strani v trpljenju, v boleznih in ob smrtni uri nam in vsem našim dragim! Pomagaj nam vsem, da pridemo skozi tega kratkega življenja trpljenje v čast in v veselje večnega življenja.« Amen.

Ksaver Meško.

Sedemnajsta nedelja po binkoštih.

Tri znamenja prave ljubezni do Boga in tri sredstva si jo pridobiti.

Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega svojega srca... To je prva in največja zapoved. Mat. 22. 37, 38.

Dragi v Gospodu! Ako se sliši, da se v deželi nahaja in oddaja ponarejen denar, tedaj so ljudje silno previdni in si ga natančno ogledajo. Kakor z denarjem, tako je v nekem oziru tudi z našo ljubeznijo do Boga. Tudi ta je lahko ponarejena in napačna in ljudje menijo, da je prava. S pravo ljubeznijo si lahko kupimo nebesa, kajti Odrešenik pravi: »Ljubi (ut supra) . . .« Da, res, to je prva in največja zapoved, kajti kdor res Boga ljubi, ta bo tudi druge zapovedi, ki so izraz njegove volje, izpolnjeval. Ta ljubezen je najpotrebnejša, kajti če nimam ljubezni, nisem nič, če bi tudi angelske jezike govoril in s svojo vero gore predstavljaj,« pravi apostol. Preizkusimo torej danes na treh znamenjih, če je naša ljubezen do Boga prava ali ne, in če ni prava, rabimo trójno sredstvo, da si jo pridobimo, ali če imamo pravo ljubezen, da si jo pomnožimo. Znamenja so: 1. veselje do Boga, 2. pokorščina do Boga, 3. gorečnost do Boga. In sredstva: 1. spoznavati Boga, 2. misliti na božje dobrote, 3. vsako drugo ljubezen zatreti.

I. Znamenja prave ljubezni.

1. Veseljedo Boga imamo, če: a) radi nanj mislimo, b) če radi o njem govorimo ali poslušamo o Bogu govoriti, če smo radi pri Bogu. Otrok, ki mora živeti v daljni tujini, daleč od staršev, neprenehoma, noč in dan misli nanje, hrepeni, šteje ure, kdaj jih bo videl. Vojaki na bojnem polju ali v ujetništvu največkrat pišejo, kako hrepene po domovini in po svojih dragih. Mi vsi, predragi v Gospodu, smo otroci božji in tavamo v tujini, v dolini solz, ločeni od Boga. Sicer je Bog povsod, a mi ga ne vidimo. Zato mora biti prva naša misel vsak dan misel na Boga, zlasti pa v izkušnjavah. Govoriti moramo z egiptovskim Jožefom: »Kako morem kaj takega storiti vpričo Boga?« Kako pa delaš ti, o kristjan? Morda pretečejo celi dnevi in tedni, da se ne spomniš, ne zmeniš za Boga. — Dalje se moramo radi pogovarjati z Bogom, in to delamo z molitvijo, radi poslušati govorjenje o Bogu in to se godi pri pridigah in pri branju svetih knjig. Saj česar je polno srce, to rado iz ust gre, pravi pregovor. Morda ti pa ne pride ves dan nobena pobožna beseda, ampak kletev, nesramno govorjenje, opravljanje, laži in obrekovanje. Kaj najraje poslušamo? Ali pridige ali grešno govorjenje? Morda greš iz cerkve, ko se začne pridiga. Tem pravi Jezus: »Kdor je iz Boga, posluša božjo besedo, zato je ne poslušate, ker niste iz Boga.«

Tretjič mora pa tudi biti rad pri Bogu. »Kakor hrepeni žejen jelen po studenčnici, tako hrepeni moja duša po močnem, živem Bogu,« tako moramo s pobožnim Davidom hrepeneti. To hrepenenje nam je Bog utešil s tem, da je postavil tako blizu nas svoj tabernakelj. Tukaj v cerkvi hoče biti pri nas do konca sveta. Ali ga radi obiskujemo, ali se pa morda dolgočasimo v cerkvi? Ali smo radi pri sveti maši, ali pa z nevoljo? Ali ga radi in vredno prejemamo, ali pa z jezo poslušamo, kadar se oznani velikonočna spoved in adventni čas? Glej, tukaj je znamenje, kakšna je tvoja ljubezen do Boga.

2. Veselje do Boga in božjih reči je sicer prvo znamenje, a ni vedno popolnoma zanesljivo. Mi vemo, da marsikdo že iz naravnega nagnjenja rad hodi v cerkev, da ga veseli poslušati pridigo, a vendar nima prave ljubezni. Drugo in zanesljivo znamenje je pokorščina do Boga. Jezus Kristus nam sam zatrdi: »Ne tisti, ki pravi Gospod, gospod, pojde v nebeško kraljestvo, ampak tisti, ki izpolni voljo mojega Očeta.« In zopet: »Če me ljubite, izpolnite moje zapovedi.« Kdor je torej pokoren Bogu, ta ga ljubi. »Otročiči,« opominja sv. Janez, »ne ljubimo z besedo, ne z jezikom, ampak v resnici in v dejanju.« Vprašajmo se torej, ali izpolnjujemo božje in cerkvene zapovedi? Ali sovražiš smrtni greh nad vse? Ali ga pa morda delaš z največjo lahkomiselnostjo? Kjer je greh v srcu, tam ne

more biti ljubezen božja. Zato našteva sv. apostol celo vrsto grešnikov, ki bodo izključeni iz božjega kraljestva in od ljubezni božje. Pokazati pa se mora naša pokorščina tudi tedaj, če nam Bog pošlje kako trpljenje. In za to je prilika ravno sedaj v svetovni vojski. Koliko gorja, koliko solza, prognanstva se je razlilo po vesoljnem svetu! Saj je Jezus za nas nedolžen toliko trpel, in mi grešniki nismo nič boljšega zaslužili. Z Jobom govorimo: »Gospod je dal, Gospod je vzel: bodi češčeno njegovo ime,« ali pa s sv. Terezijo, to junaško mučenko 16. stoletja: »Gospod, ali trpeti, ali pa umreti,« ali pa celo s sv. Magdaleno Paciško: »Ne umreti, ampak trpeti!«

3. Tretje znamenje je pa gorečnost do Boga. Ta obstoji v tem, da z Bogom živimo, mislimo, delamo, se veselimo in trpimo, v tem, da kar Bog sovraži, studimo tudi mi, kar Bogu dopade, tudi mi ljubimo. Bog pa v prvi vrsti sovraži greh. Greh moramo tudi mi sovražiti in ga zatirati. Kaj bi rekli o otroku, ki bi ravnodušno poslušal, kako zasramujejo in zaničujejo njegove starše. »Kdor bo mene spoznal pred ljudmi, ga bom tudi jaz spoznal; kdor se bo mene sramoval pred ljudmi, se ga bom tudi jaz sramoval pred svojim Očetom,« pravi Jezus.

Kaj mora storiti kristjan, ki res ljubi Boga, ob takih prilikah? Če ne bi svarilo nič izdalo, naj vsaj občuti žalost, da se Bog tako žali. Zabranijo pa lahko in to tudi morajo starši pri svojih otrocih in gospodarji pri svojih poslih in podložnikih. Gorje takim, ki se zmenijo za škodo, ki jim jo posel naredi, a če se duša umori, to puste.

Znano je o neki šestletni deklici, ki je bila s svojimi starši v večji družbi, kjer sta dva izprijena človeka grdo govorila. Vse je molčalo, nihče ju ni upal posvariti. Kar stopi nedolžni otrok pred nju in jima pravi: »To ni prav; tako se ne sme govoriti o našem ljubem Bogu!« Onadva sta sramuje se vtihnili, a sram je bilo tudi drugih, da niso imeli toliko poguma kot ta otrok.

To so tri znamenja prave ljubezni do Boga. Vprašajmo se resno, če jih imamo in tudi v dejanju kažemo. Če pa nam vest očita nasprotno, tedaj si prizadevajmo, da jih dobimo.

II. Sredstva, da dobimo ljubezen do Boga.

Prvo sredstvo je, da rastemo v spoznanju božjem, da Boga in njegove lastnosti vedno bolj spoznavamo. Že pregovor pravi, česar ne poznamo, po tem ne hrepenimo, tega ne želimo, tega ne ljubimo. Čimbolj pa Boga spoznavamo, tembolj ga ljubimo. Zato je izrekel že sv. Avguštin duhovito besedo: »O Bog! Če bi spoznal tebe, bi spoznal tudi sebe!« To se pravi: če bi spoznal Tvoje veličastvo, bi spoznal tudi svojo nizkost in nezmožnost. To nam kaže tudi že vsakdanja izkušnja. Mi ljubimo in cenimo tiste ljudi, na katerih spoznavamo kake

lepe lastnosti in čimbolj jih spoznamo, tembolj raste naše spoštovanje. Bog pa ima vse lastnosti v najpopolnejši, v neskončni meri. Zato pravi Modri: »Česarkoli želimo, se ne da ž Njim primerjati« (Modr. 3, 15).

Drugo sredstvo je v tem, da večkrat pre-mišljujemo dobrote in ljubezen božjo do nas ljudi.

Saj že v navadnem življenju ljubimo tiste, ki nas ljubijo in nam dobrote izkazujejo. In kaj vse se imamo zahvaliti Bogu! Mislimo le na delo stvarjenja, odrešenja in posvečenja, ali ni v njih obsežena vsa ljubezen božja. Zlasti se nam kaže pri odrešenju. Da, priznati moramo z apostolom: »V tem se je razodela ljubezen božja, da je dal svojega Sina za nas.« To ljubezen mora razumeti tudi najbolj trdo človeško srce. Zato mora vsak od nas reči z apostolom: »Ljubil me je in je samega sebe zame daroval.« In nadalje, če preudarimo v duhu vse dni in vsa leta našega življenja, ne bomo našli niti enega trenutka, v katerem nas Bog ne bi varoval, za nas skrbel, hranil, tolažil na duši in telesu. V resnici: »Tako je Bog svet ljubil, da je dal svojega edinorojenega Sina na svet, da vsak, kdor vanj veruje, se ne pogubi, temveč ima večno življenje v sebi.«

Tretje sredstvo pa je, da zatiramo v sebi vsako drugo ljubezen, ki bi bila nasprotna božji ljubezni. Kjer v človeškem srcu poganja trnje lakomnosti, kjer so maliki poželenja oči, poželenja mesa in napa puha življenja, tam ne more uspevati nežna cvetlica božje ljubezni. »Kdor karkoli in kogarkoli bolj ljubi kot mene, mene ni vreden,« pravi Zveličar. »Ali ne veste,« vprašuje sv. Jakob, »da je ljubezen do sveta sovraštvo z Bogom?« Dokler tli v tebi ljubezen do sveta, ne more vladati v tebi Bog. Zato pravi sveti Avguštin: »Izprazni svoje srce posvetne ljubezni, in ljubezen božja ga bo napolnila.«

Zato končam z besedami apostolovimi: »Sedaj nam pa ostane troje: vera, upanje in ljubezen; med njimi pa je ljubezen največja.« Vera bo minila, ker v večnosti se bo izpremenila v gledanje, in upanje v uživanje; samo ljubezen ostane na veke in nas bo blažila. Zato pa vršimo zapoved Gospoda Jezusa: »Ljubi Gospoda ...« Amen.

Fr. K.

Osemnajsta nedelja po binkoštih.

Telesne bolezni so večkrat kazni za greh.

Današnji sv. evanglij nam pripoveduje o mrtvoudnem, ki so ga nosači prinesli ležečega na postelji k Jezusu. Ker niso mogli z njim do Učenika, so šli na streho in jo toliko odkrili, da so mogli po vrveh spustiti bolnika, ležečega na postelji. Bolnik

in nosilci so bili trdno prepričani, da ga bo Jezus ozdravil. — Kaj stori Jezus? — Ko vidi pred seboj mrtvoudnega, mu reče: »Zaupaj, sin, odpuščeni so ti tvoji grehi.« — Čudno! Bolnika so k njemu prinesli zato, da bi ga ozdravil; Jezus pa ga ne ozdravi takoj, ampak mu najprvo odpusti grehe. Potem šele ga tudi telesno ozdravi in mu reče: »Vstani, vzemi svojo posteljo in pojdi domov.«

Kaj se učimo iz tega? O, tu nam je Jezus odkril prevažno resnico, ki se pa, žal, premalo vpoštevata, resnico namreč, da so telesne bolezni velikokrat kazni za greh. To resnico nam potrjuje sv. pismo na več zgledih, ne samo na današnjem bolniku. — V stari zavezi beremo, da je Marija — sestra Mozesova — godrnjala in zmerjala svojega brata. Mozes je bil zelo krotak in se ni hotel s sestro prepirati. Toda Bog se je zanj potegnil in kaznoval je Marijo, kaznoval z najustudnejšo boleznijo, z gobami. Bila je od gob bela kakor sneg. Mozes je zanjo prosil: »O Bog, prosim te, ozdravi jo!« — Bog pa mu reče: »Sedem dni naj bo odločena zunaj šotorišča in potem naj se nazaj pokliče.« — Ali čuješ? Zavaljo greha je Bog kaznoval Marijo z gobami, in sedem dni je morala biti ločena od drugih; gobavci namreč niso smeli stanovati pri zdravih, ker gobe so bile nalezljive. (Num. 12.) — Naaman, sirskega vojskovodja, je bil tudi gobav. Prerok Elizej mu je rekel, naj se sedemkrat umije v Jordanu — pa bo zdrav. Naamanu pa to ni bilo všeč, češ, saj imam boljše reke v Damasku, kakor so vse vode izraelske. — Pa njegovi hlapci so mu prigovarjali, naj uboga preroka. Šel je in se je sedemkrat umil v Jordanu, pa je bil očiščen. V zahvalo je ponudil preroku veliko darilo, pa Elizej ga ni maral sprejeti. — To pa je vedel njegov hlapec Giezi. Ta mož je bil zelo lakomen in je rekel: »Moj gospod je prizanesel Naamanu in ni vzel daril, katera mu je bil prinesel; potečem za njim, da kaj od njega prejmem.« — Ko Naaman zapazi, da teče za njim, skoči z voza in mu hiti nasproti ter ga vpraša: »Ali morda ni kaj prav?« — Giezi mu odgovori: »O prav! Moj gospod me je poslal k tebi, rekoč: Zdaj sta prišla k meni dva mladeniča izmed preroških sinov; daj njima en talent srebra in pa dve oblačili.« — Naaman pa mu reče: »Bolje je, da vzameš dva talenta.« — Giezi se je sicer branil, pa Naaman mu je posilil dva talenta srebra in ju zavezal v dve vreči in dvema svojima hlapcema je zapovedal, naj neseta z Diezijem. Ko zvečer Giezi domov pride, se takoj izglasi pri preroku. Elizej ga vpraša: »Odkod prideš, Giezi?« On pa mu odgovori »Nikamor ni bil šel tvoj hlapec.« Prerok pa mu reče: »Ali mar ni bilo moje srce vpricho, ko se je mož vrnil s svojega voza, tebi naproti? Prejel si srebro, da si nakupiš vinogradov in ovac in volov in hlapcev in dekel; pa tudi gobe Naamanove se bodo prijele tebe in tvojega zaroda, dokler ne bo pomrl.« In Giezi je šel od njega gobav, kakor sneg. (4. Kralj. 5.) — Z g o l j u f i j o si je torej Giezi nako-

pal strašansko gobavo bolezen. — Judovski kralj Jozafat je bil dober. Sv. pismo spričuje, »da je delal, kar je bilo prijetno pred Gospodom«. Imel je sedem sinov. Preden je umrl, je svoje kraljestvo izročil najstarejšemu sinu Joram. Drugim sinovom pa je dal veliko daril v zlatu in srebru in dohodkov s prav trdnimi mesti. — Ko pa je Joram zasedel kraljevi prestol, je pomoril vse svoje brate z mečem, in je hudo delal pred obličjem Gospodovim, ker podpiral je tudi malikovalstvo. — Pa, kaj se zgodi?! Prinešen mu je bil list preroka Elija, v katerem je bilo poleg drugega tudi zapisano: To govori Gospod Bog: Ker nisi hodil po potih Jozafata, svojega očeta; in ker si storil, da so malikovali prebivalci v Jeruzalemu; in ker si pomoril svoje brate, kateri so bili boljši, kakor ti, glej! te bo Gospod udaril z veliko nadlogo. Ti boš zbolel za prehudo trebušno bolezen, takó da bo šel drob od tebe. — To se je tudi zgodilo. Hiral je dve leti na tej bolezni — in na tej bolezni tudi umrl. Pokopali so ga — pa ne s tako častjo, kakor so pokopavali kralje, in tudi ne na tistem pokopališču, kjer so bili kralji pokopani. (cf. II. Kron. pogl. 20, 21.) — Kako si je bil Joram nakopal tako strašno bolezen? S p r e g r e h a m i.

Poglejmo še v sv. pismo novega zakona! — V Jeruzalemu je bila velika, obzidana kopel, Betezda. Voda v tej kopeli je imela čudežno moč. Včasih je angel prišel v kopel, in vodo zapljivkal. In kdor je po pljivkanju vode prvi stopil v kopel, je ozdravil, naj je imel kakršnokoli bolezen. Okoli kopeli je bilo pet lop, v katerih so ležali bolniki pa čakali, da bi se voda zamajala. V lopi je ležal tudi neki bolnik, ki je bil bolan že 38 let. Tega reveža je vprašal Jezus: ali hočeš ozdravljen biti? Bolnik reče: »Gospod, nimam človeka, da bi me v kopel djal; zakaj, preden jaz pridem, pa že drug pred menoj vanjo stopi.« Jezus mu reče: vstani, zadeni svojo posteljo, in hodi! Bolnik je takoj ozdravel in hodil. — Pozneje ga je Jezus videl v templu, pa mu je rekel: »Glej, ozdravljen si; nikar več ne greši, da se ti kaj hujšega ne zgodi.« (Jan. 5.) Njegova bolezen je bila torej k a z e n za greh. Jezus mu to kar naravnost pove, in ga opozori, naj se poslej varuje greha, da ga ne zadene še hujša kazen.

Predragi! Navedel sem vam le nekaj zgledov, ki nam pač vsi izpričujejo, da so bolezní velikokrat posledice greha. Vsi navedeni zgledi so zapisani v sv. pismu, torej so gotovo r e s n i č n i. — Ako bi pa še kdo dvomil nad to resnico: tega bi jaz poslal v bolnišnico, da si ogleda bolnike in jih popraša po vzroku njihovih bolezní. Tu bi, n. pr. videl bolnika z obvezano roko. Ako ga vprašaš, kako si je roko zlomil, pa ti bo povedal, da je padel z drevesa. — Smilil se ti bo. — Če pa ti on pove resnico, da je šel ponoči na sosedov vrt sadje krast, pa je začutil, da je gospodar odprl vežna vrata, on pa se je tako prestrašil, da mu je izpodletelo na veji in je padel na tla — pa roko zlomil: ali se ti bo še tako smilil? — Jaz mislim, da boš vsaj natihem, če

ne na glas, rekel: prav ti je, kaj pa hodiš krast! — Kaj pa če obiščeš oni bolniški oddelek, v katerem ležijo bolniki, ki so si z nečistim grehom nakopali svojo bolezen! Ako vidiš te bolnike, in če nisi prav posebno trdega srca: pa ti bodo gotovo v očeh zaigrale solze, in vzdihnil boš: O Bog, če že na tem svetu tako strašno kaznuješ nečisti greh, kako ga boš šele kaznoval na onem svetu!

Greh je torej velikokrat vzrok telesnih bolezni. Pa pomnite dobro, kaj pravim! Jaz ne rečem: vselej, ampak rečem: velikokrat. — Iz sv. pisma nam je znano, kako strašno bolezen je imel Job! Svojim prijateljem, ki so ga prišli obiskat, se je tako smilil, da več dni niso mogli z njim govoriti nobene besede. — Stari Tobias je bil oslepel na obe očesi, tako da ni videl belega dne. In vendar nam sv. pismo spričuje, da sta bila oba pravična, oba prijatelja božja. In, ako berete življenje svetnikov, se boste prepričali, da je veliko svetnikov prestalo dolgotrajne in hude bolezni: in vendar so od mladih nog služili Bogu. Bog torej tudi pravičnim večkrat pošilja bolezen, zato, da jih poskuša, in pa, da si zaslужijo toliko večje plačilo v nebesih.

Iz današnjega premišljevanja si tole posebno zapomni! Ako vidiš bolnika, nikar precej ne sodi, da je njegova bolezen kazen; ako pa dobro veš, da si je z grehom nakopal bolezen, tudi ne grešiš, ako mu to vobraz poveš; le pri drugih ljudeh ga nikar ne obsojaj. Če si pa sam bolan, pa le dobro pomisli, si li nisi sam nakopal bolezen? Ako ti vest nič hudega ne očita: nikar ne godrnjaj čez bolezen; Bog te poskuša; in ako poskušnjo dobro prestojiš, te bo Bog obilno poplačal. Ako ti pa vest očita, da si si sam nakopal bolezen: obžaluj svoj greh in poboljšaj se, ter prosi Boga odpuščenja. Bolezen pa voljno prenašaj in vzemi jo za pokoro! Amen.

† Dekan Fr. Gornik.

Praznik sv. rožnega venca bl. Device Marije.

Sv. rožni venec je najizdatnejša molitev za uboge duše v vicah.

Leta 1571. dne 7. oktobra so združeni krščanski pomorski junaki premagali dosti številnejše sovražno brodovje pri Lepantu na Grškem. Prejšnje dni so se vojaki po dvakrat na dan zbrali k skupni molitvi sv. rožnega venca, vsak dan k pridigam in sv. zakramentom. V Rimu pa je vse ljudstvo, oziroma so rožnivenške bratovščine tisti dan klečale pred oltarji ter molile

sv. rožni venec, sredi med njimi pa ves v solzah sv. oče Pij V. Kar se med molitvijo sv. oče vzdigne, njegovo oko se zasveti in vesel zakliče: »Zmaga, zmaga!« V hvaležni spomin na to vplete papež Pij V. v lavretanske litanije častni pridevek: »Pomoč kristjanov« ter ukaže poseben praznik v čast »Mariji zmagovalki«. Papež Gregorij XIII. izpremeni ime temu prazniku v »praznik sv. rožnega venca« ter ga postavi na prvo nedeljo meseca oktobra. Ko so rajni papež Pij X. nekoliko preuredili cerkveni koledar, so postavili rožnivenški praznik na 7. dan tega meseca, torej na dan slavne krščanske zmage. Po prejšnji navadi pa se prva nedelja meseca oktobra še vedno imenuje »rožnivenška« in se obhaja vsako leto — ne samo letos, ko je nedelja 7. oktobra — na to nedeljo slovesnost sv. rožnega venca.

Ker je danes rožnivenška nedelja, vam hočem tudi o svetem rožnem vencu kaj povedati.

Teden za tednom pojo zvonovi našim umrlim bratom in sestram v Kristusu. Morda se nahajajo njih duše v vicah, v kraju očiščevanja, kjer pa si same ne morejo nič pomagati. Moremo pa jih mi reševati po daritvi sv. maše, z molitvijo in drugimi dobrimi deli. Trdim pa, da je molitev sv. rožnega venca najizdatnejša molitev za uboge duše v vicah. In zakaj? 1. Zato, ker ima Marija posebno moč in gospodstvo v vicah, 2. ker je ta molitev Mariji tolikanj ljuba, 3. ker je toliko odpustkov podeljenih na molitev sv. rožnega venca.

To vam pojasnim v čast rožnivenški Kraljici.

I. Med vsemi svetniki je Marijino Srce najbolj upodobljeno presvetemu Srcu Jezusovemu. Srce božjega Zveličarja pa se je zlasti rado obračalo k ubogim, k trpečim ter jim rado pomagalo dušno in telesno, če treba tudi s čudežem. Zato je tudi ljubezen božje Matere večja kot drugih svetnikov, njeno Srce naklonjeno zlasti trpečim in žalostnim. Dobro, da ima ona tudi večjo moč, pomagati siromakom in trpečim, ker jo nam je naš Odrešenik s križa dol izročil za mater in je ona pod sv. križem stoječa zaslužila biti »Tolažnica žalostnih«. Pri preroku Izaiju stoji zapisano: »Ali more žena pozabiti svoje dete, da bi se ne usmilila sinu svojega telesa?« (49, 15.) Vsakdo pa vé, da ravno trpeč otrok najbolj potrebuje materine ljubezni, pomoči in tolažbe. Zato se Marija, najboljša Mati, z najnežnejšo, od Boga ji vlitu ljubeznijo obrača do tistih svojih otrok, ki so največji siromaki ter zdihujejo v vicah. Ona prosi Boga za te duše, da bi bile prejkoprej rešene kazni v vicah ter prišle pred božje obličje, po katerem tolikanj hrepene. Po njenem posredovanju so rešene večnega pogubljenja, zato jih skuša z vso močjo svoje materinske ljubezni nase

potegniti ter k Jezusu pripeljati. O tem nas poučuje sveta Cerkev, ko moli v vsakdanjih zadušnicah: »Bog... prosimo... da tem, ki so preminuli s tega sveta, po priprošnjah sv. Marije vselej Device z vsemi svojimi svetniki podeliš, da pridejo v deležbo večnega zveličanja.« Navedem še nekaj svetniških izrekov. Sv. Dionizij Kartuzijan pravi vsled lastnega razodetja, da duše v vicah, ako le ime Marijino zadoni v vicah, občutijo tako veselje, kakor bolnik na bolniški postelji, ko zasliši kake tolažilne besede. Sv. Vincencij Fererij pravi, da je preblažena Devica posebno milostna ubogim dušam ter jim naklanja tolažbo svoje priprošnje. Sv. Bernardin Sijenski uči, da Marija v vicah gospoduje kot kraljica in da zato o njej veljajo besede sv. pisma: »Po morskih valovih sem se sprehajala« (Sir. 24, 7). Kazni v vicah se primerjajo valovom, ker minejo, kakor zginajo tudi valovi; in spet se primerjajo morju, ker so tudi kazni v vicah nedoumne in grenke. Svoje gospodstvo nad vicami izvršuje Marija s tem, da po možnosti sodeluje za rešitev trpečih duš. Vse to je utemeljeno v ljubezni njenega materinskega Srca.

Sv. Brigita nam v posebnem razodenju tudi sporoča, kako je slišala Jezusa nagovoriti Marijo takole: »Ti si moja Mati, Mati usmiljenja, ti tolažba tistih, ki so v vicah, veselje teh, ki še potujejo po zemlji.« Preblažena Devica je razen tega sama zatrdila sv. Brigiti svojo ljubezen do ubogih duš v vicah: »Jaz sem Mati tistih, ki so v vicah, in Bogu je všeč, da se po moji priprošnji muke, ki jih trpe zavoljo svojih grehov, lajšajo vsako uro in na razne načine.« Podobno se bere v razodenju taiste svetnice, da je božji Zveličar svoji deviški Materi dovolil trojno usmiljenje in trojno polajšavo muk, ki jih trpe.

Več cerkvenih pisalcev in velikih častilcev Marijinih trdi, oprti na stara sporočila, da je Marija ob svoji ločitvi z zemlje svojega božjega Sina naprosila, da bi bile vse duše, ki so v vicah, rešene ter bi jih ona vpeljala v nebesa. Učeni Gerson navede v svoji razpravi o Marijinem hvalospevu Magnificat tudi vzrok, zakaj je Jezus to prošnjo pač moral uslišati, in piše: »Ob vnebovzetju Marijinej je bilo nešteto trpečih duš rešenih kazni v vicah ter so spremile presv. Devico, ki se je dvigala v nebesa moleč poleg svojega Sina. To je bil dan, ko je bila ona kot kraljica kronana, namreč kraljica usmiljenja, in za to slovesnost se je spodobilo, da so bili jetniki v vicah pomiloščeni.«

Sv. Peter Damijan sporoča, da se je neka gospa, imenom Marocija, eno leto po svoji smrti, na predvečer praznika Marijinega vnebovzetja v cerkvi Ara Coeli v Rimu prikazala svoji prijateljici ter ji rekla, da je obsojena v vice zaradi ničemurnosti in lišpanja, akoravno se je teh grehov že izpovedala, pa pristavila je: »Toda sedaj ob tem prazniku je kraljica nebeška, polna sočutja do ubogih duš pri ostrem Sodniku prosila za nas

ter meni in mnogim drugim dosegla milost, da gremo ob prazniku njenega vnebovzetja v sveti raj. Po njeni tako mogočni priprošnji je bilo danes rešenih več duš, kakor šteje Rim prebivalcev.« Prijateljica se silno čudi vsemu temu, zato ji reče prikazen: »Da ne boš dvomila na resnici mojih besedi, poslušaj, kaj ti povem. Umrla boš prihodnje leto na praznik vnebovzetja Marijinega. Ako preživiš tisti dan, pa si misli, da vse, kar si tu slišala, je zgolj domišljija.« Nato prikazen zgine. Ta ženska se odslej odpove vsej ničemurnosti, oblači se preprosto, živi v tihi samoti in ostrem samozatajevanju, gre večkrat k spovedi in k sv. obhajilu. Dva dni pred Velikim Šmarnom zboli in umrje na ta praznik.

Ob praznikih Gospodovih in njegove deviške Matere, ki jih sveta Cerkev praznuje v teku leta, se v duhovnem pomenu ponavljajo dotične skrivnosti, in tiste s skrivnostmi združene milosti podeljuje Bog kot praznični dar tistim, kateri se jih izkažejo vredne. Zato trdi sv. Peter Damijan in drugi cerkveni učenci, da se ne le na praznik vnebovzetja Marijinega, ampak tudi ob drugih Marijinih in Gospodovih praznikih polajšajo kazni dušam v vicah, če se jim morda popolnoma ne odvzamejo.

Kaj pa, predragi, z a n a s sledi iz vsega tega? Pač to, da Marija na vso moč želi, naj bi se tudi mi z njo združili v ljubezni do rajnih ter tako skupno prosili Boga v imenu Jezusovem zanje, če so v vicah. In zares, kako bi mogli mi biti živi in zdravi udje duhovnega telesa Kristusovega, kako vredni udje občestva svetnikov, ako bi nam ne šlo k srcu gorje in trpljenje trpečih in bolnih udov? Kako bi se mogli imenovati dobre katoliške kristjane, ako bi nas pa ljubezen Kristusova ne priganjala, pomagati svojim trpečim sobratom?

II. Velika je moč nebeške kraljice nad vicami, kakor smo slišali, velika moč pa je tudi nam dana v roke ravno po molitvi sv. rožnega venca. Saj je ta molitev Mater i b o ž j i n a j l j u b š a m o l i t e v .

Papež Leon XIII. so v svoji rožnivenški okrožnici leta 1895. zapisali to misel takole: »Ta ponavljani in verni spomin skrivnosti našega odrešenja mora najboljši izmed vseh mater biti posebno všeč ter jo nagniti k usmiljenju do ljudi.«

Sv. rožni venec je Mariji najljubša, najdražja molitev, ker je prav posebno Marijina molitev v prid in tolažbo stiskanemu človeštvu. Izbrala si je v ta namen okoli leta 1206. pobožnega mašnika sv. Dominika, ga naučila moliti sv. rožni venec ter v nebesih podpirala s svojo priprošnjo njegovo misijonsko delo proti krivovercem in grešnim razvadom. Ker je ta molitev delo njene nebeško vzvišene modrosti in sad njenega ljubečega Srca, ji je gotovo že zato prav posebno všeč, ako jo opravljamo za uboge duše v vicah.

Molitev sv. rožnega venca je za Marijo tudi nad vse č a s t n a . Dokler je bivala presveta Devica Marija na zemlji

s svojim božjim Sinom ter sodelovala pri svetih skrivnostih, vedelo je o tem le malo oseb in le malo duš je bilo, ki so jo ljubile in čistile. V sv. rožnem vencu pa so nam razodete skrivnosti, ali da govorim s sv. Bernardom, studenci odprti, od koder je Preblažena zajemala veselje, žalost in čast. Najprej je petero vrelcev največjega veselja, od katerih je bilo zadnje vsled tridnevnega iskanja skaljeno, toda toliko bolj povečano, ko je bil Jezus spet najden sredi učениkov, ki so občudovali njegovo modrost. Potem nam sv. rožni venec predočuje petero — dejal bi — morij najgrenkejšje žalosti in najtrpkejših bolečin za Marijo, katere so po napovedbi Simeonovi kakor meč presunile njeno dušo. Slednjič nam sv. rožni venec odpre najbogatejše studence časti in slave za Marijo. Kako častno je za Marijo, da njen tako zasramovani in grozovito umorjeni Sin iz lastne moči vstane od mrtvih, premagavši pekel, svet in smrt, odpre spet nebesa ter njo krona za kraljico nebeško. V sv. rožnem vencu torej hvalimo in častimo kot hvaležni otroci svojo Mater in jo zahvalimo za vse, kar je za nas storila in trpela. Kako bi pač taka molitev Mariji ne bila nad vse prijetna, molitev, katera obsega hvalne izreke zemlje in nebes, angelov in svetnikov, hvalnice vseh časov! Ni čuda, da je Brezmadežna tudi sama molila sv. rožni venec, ko se je prikazala Bernardki v Lurdu.

Ko je Marija po sv. Dominiku podarila svetu molitev svetega rožnega venca, imela je pri tem dvojni poglobitni namen: čast božjo in zveličanje duš. Zato je imela molitev sv. rožnega venca v teku sedem stoletij toliko uspeha pri pobožnih molilcih, ker jih je Marija podpirala s svojo priprošnjo in zasluženjem v nebesih. Med poglobitnimi uspehi in sadovi sv. rožnega venca pa je rešitev ubogih duš iz vic, kakor je po izreku blaženega Alana Marija sama razodela sv. Dominiku.

Imenovani Alan, ki je veliko pisal o sv. rožnem vencu, pravi: »Veliko môž in ženâ mi je priznalo resnico, da so se jim rajni prikazali ter jih jokaje prosili, naj jih s sv. rožnim vencem rešimo trpljenja, zlasti z besedami: Reši nas hudega!« Sv. cerkveni učenik Alfonz Ligorij, ki je bil poseben častilec kraljice sv. rožnega venca, piše: »Ako hočemo dušam v vicah uspešno pomagati, moramo jih v svojih molitvah vedno priporočati preblaženi Devici ter zanje zlasti sv. rožni venec darovati, po katerem jim dojde tolažba.«

III. Molitev sv. rožnega venca je tudi zato posebno izdatna za uboge duše v vicah, ker je na pobožno molitev enega ali vseh treh delov sv. rožnega venca podeljenih toliko odpustkov.

Leta 1899. (29. avgusta) je izdal sveti zbor za odpustke edino veljavni zapisnik rožnivenških odpustkov. (Glej Škof. List 1899, VII., 72.) Tam se bere, da morejo verniki ubogim dušam

»v očiščevalnem ognju« po priprošnji nakloniti v tistem zborniku navedene odpustke. In ti so: 1. Popolen odpustek enkrat v letu, ako vsak dan vsaj en del sv. rožnega venca pobožno molijo in na poljuben dan prejmejo svete zakramente ter rabijo od pooblaščenega mašnika blagoslovljen rožni venec ali molek. 2. Odpustek 100 dni za vsak očenaš in vsako češčenamarijo, ako cel rožni venec ali vsaj en del zmolijo na blagoslovljen molek. 3. Odpustek 5 let in toliko kvadragen (t. j. petkrat 40 postnih dni), kolikorkrat zmolijo en del sv. rožnega venca. 4. Odpustek 10 let in toliko kvadragen enkrat na dan, ako skupno z drugimi, bodisi doma ali v cerkvi, zmolijo vsaj 3. del sv. rožnega venca. 5. Popolen odpustek zadnjo nedeljo vsakega meseca, ako vsaj trikrat na teden en del sv. rožnega venca zmolijo z drugimi vred, bodisi doma ali v cerkvi, in ob zadnji mesečni nedelji prejmo svete zakramente, obišejo kako cerkev ter ondi molijo po namenu sv. očeta.

Tudi za ude rožnivenške bratovščine zadostuje, ako vsak teden zmolijo vse tri dele sv. rožnega venca; torej bi bilo dovolj že vsak drug dan zmoliti en del sv. rožnega venca, pa vselej drug del.

Udje bratovščine sv. rožnega venca morejo prejeti še več popolnih in nepopolnih odpustkov ter jih nakloniti vernim dušam. Tako n. pr. vsako prvo nedeljo v mescu po tri popolne odpustke. Ob rožnivenški nedelji pa morejo vsi verniki prejeti popolen odpustek tolikokrat, kolikorkrat od sobote opoldne ali vso nedeljo obišejo bratovsko cerkev in v nji pomolijo na papežev namen. Torej so to kakor porcijunkulski odpustki. Prejeti morajo verniki svete zakramente. Sv. obhajilo velja v soboto in nedeljo, spoved pa že osem dni poprej. Primerno je, prepustiti Mariji, da odpustke ona razdeli po previdnosti v večjo čast božjo. Popolen odpustek je podeljen udom rožnivenške bratovščine tudi za zadnjo uro.

Po vsem tem vam rečem za sklep: Tisočera hvala neskončno usmiljenemu Bogu, ki je oblagodaril nebeško kraljico s posebno močjo in gospodstvom nad viciami, zlasti po molitvi sv. rožnega venca, ki je Mariji najljubša in s mnogimi odpustki obdarovana molitev! In ker vemo, da Marija, Mati usmiljenega Srca, tako koprni, svoje umrle otroke imeti v nebesih pri sebi, zato radi in pogosto izkazujmo to dejanje ljubezni ubogim dušam v vicaah ter tako razveseljimo svojo nebeško Mater. »Sveta in dobra je misel moliti za mrtve, da bi bili grehov (kazni za grehe) rešeni« (II. Mark. 12, 46). Prepričani bodimo, da si bomo, ako nas božja neskončna pravica obsodi v vice, tudi mi želeli rešitve po sv. rožnem vencu. In toliko uspešnejše ga bodo drugi

molili za nas, kolikor bolj si bomo že sedaj naklonili milost rožnivenške kraljice in kolikor več duš bo po naših molitvah rešenih iz vic ter sprejetih v večno radost in slavo k Jezusu in Mariji. Amen.

V. Bernik.

Dvajseta nedelja po binkoštih.

1. Homilija lista.

Po prihodu Svetega Duha so se apostoli razkropili po vsem tedaj znanem svetu razširjat vero v Kristusa. Kamorkoli so prišli na svojih potih, povsod so z oznanjevanjem besede božje v kratkem pridobili nekaj učencev, in tako so nastale prve krščanske občine, prve župnije. Pa ko so bili novi kristjani za silo poučeni v krščanskih resnicah, so hiteli goreči apostoli dalje ustanovljat nove občine, s prej ustanovljenimi pa so ostali v pismeni zvezi. Na ta način so nastali listi ali pisma, katerih odlomki se po ukazu svete Cerkve vsak dan bero pred svetim evangelijem pri sv. maši, vsako nedeljo in vsak praznik pa tudi v domačem jeziku raz prižnico. Zakaj ta zapoved? Zato, ker naša duhovna mati hoče, da bi njeni otroci te oddelke evangelijev in listov, ki jih slišijo na svetem kraju, tudi pre-mišljevali, jih preudarjali, da bi si nauke in opomine, ki jih ti odlomki svetega pisma obsegajo, prav posebno v spomin in v srce vtisnili ter po njih živeli. Ker pa sveta Cerkev, katero nam Sveti Duh s svojo milostjo vodi in uči, kako naj vzgaja svoje otroko, toliko važnost polaga na nekatere odlomke apostolskih listov, sem se za danes namenil, razložiti vam berilo iz današnjega lista sv. Pavla.

1. »Glejte tedaj, bratje, kako bi varno hodili,« tako smo ravnokar slišali opominjati apostola Pavla verne Efežane, tako pa opominja tudi nas sveta Cerkev, ki hoče, da se danes ta list bere na prižnici. »Glejte, kako bi varno hodili, ne kakor nespametni, ampak kakor pametni.« Pot, po kateri naj pametno hodimo, je dolga pot človekova od zibelke do groba, pot skozi čas pozemeljskega življenja v neskončno večnost. Ta pot je silno važna, težavna in odgovornosti polna, zakaj apostol nas opominja: »Odkupljajte čas, ker dnevi so hudi.« Čas je priprava na večnost, življenje na zemlji je boj, od katerega je odvisno, kako bo naše plačilo v večnosti. Kadar se kdo nameni iti z doma na daljšo pot, tedaj dobro preudari, kaj bo potreboval na poti, kako in kje bo hodil, kaj bi ga utegnilo na poti zadeti, kaj bo rabil tam, kamor je namenjen. Za vse ima skrb, karkoli bi mu moglo pomagati k temu, da srečno svoje popotovanje opravi.

In čim bolj važna je pot, čim več je od te poti odvisno, tem bolj skrbno se nanjo pripravi. — Nobena pot pa, predragi, ni tako važna, od nobenega popotovanja ni toliko odvisna naša sreča, kakor od poti skozi življenje v večnost, o kateri nas apostol opominja, da naj kakor pametni ljudje gledamo in se pripravimo, kako bi varno hodili. Kadar človek gre na pot zaradi kupčije, je od njegove poti odvisno le, ali se bo premoženje njegovo pomnožilo ali ne. Kdor se poda po svetu učiti se, mu je le na tem ležeče, da bi kaj več znal. Toda, kaj je premoženje, kaj učenost, kaj vse posvetno, minljivo blago v primeri z večno srečo, ki čaka tistega, ki dobro hodi po poti skozi življenje? Zakaj od tega, kako se človek pripravi in kako hodi skozi dolino solz proti večnosti, je odvisno, ali bo v nebesih večno, brez meje in brez konca užival plačilo, ali pa bo v peklu na vekomaj ločen od Boga trpel kazni zato, ker se ni brígal v življenju, kam ga pot, po kateri hodi, pelje. Večnost je imel apostol pred očmi, ko je zapisal besede: Glejte, kako bi varno hodili, večnost moramo imeti tudi mi pred očmi, če hočemo, da bo srečno končala pot našega življenja. Spominjaj se, o človek, poslednjih reči, in vekomaj ne boš grešil! Spominjaj se smrti, spominjaj se sodbe, nebes in pekla, in tvoja pot bo končala tam, kjer ni žalosti, ne trpljenja, ampak večno veselje.

2. »Hodite kakor pametni, odkupljajte čas,« nam svetuje apostol. Ura izgubljena, ne povrne se nobena; varuj se hudega in delaj dobro, nam hoče s tem reči. Zakaj hitro, hitro mine čas, mine tudi lep obraz. O kako se moti, kdor misli, da mu v mladih, v srečnih dneh ni treba živeti tako, kakor božja postava veleva; o kako se moti, kdor odlaša molitev, pokoro na stara leta! Kdo vé, kdaj ga bo Bog poklical? Danes meni, jutri tebi — poje mrtvaški zvon iz lin — ne samo starim, spokorjenim, z Bogom spravljenim, ampak žalibog pogosto tudi mladim, slabo ali nič pripravljenim. Vsakdo sicer vé, da bo umrl, ne vé pa kdaj, kako in kje; zakaj ne vemo ne ure ne dneva, ko bo nit našega življenja prestrižena. Zato pa, dragi moji, ne kaže drugače, kakor da smo vedno, vsak čas pripravljeni stopiti pred ostrega Sodnika, ki nas ne bo morda vprašal, kaj smo dobrega pojedli ali popili, kako in kolikrat smo se dobro imeli, ampak, kaj smo dobrega za svoje zveličanje storili. Ne kaže drugače, če sami sebi dobro hočemo, kakor da pametno hodimo, v strahu božjem živimo, da čas, ki ga nam je Bog odločil, kot pripravo na večnost dobro porabimo, da ž njim skoparimo, da si dobrih del, ki jih mol in rja ne moreta snesti, za večnost nabiramo. — Ne veste ne ure ne dneva! Ne bodimo podobni nespametnim devicam v sv. pismu, ki jim je pošlo olje; šle so ga iskat, a medtem je prišel ženin; vrata so se za njim zaprla in nespametne device niso več mogle na ženitnino. Dokler je čas, skrbimo za večnost; zakaj ko pride sodba, bo prepozno. Dokler smo mladi, dokler smo zdravi in pri močeh, je čas, da si dobra dela nabiramo. Kdo ve, v koliko bo mogel

v boleznih popraviti, kar je zdrav zagrešil. Moti se, kdor se zanaša na stare dni, zakaj kdo ve, če jih bo čakal. Na drobni, tanki niti visi človeško življenje; kako malo je treba, da se pretrga. Ena majhna žilica se utrga, ena drobna, tanka koščica se zlomi, pa je končano življenje. Marsikdo gre jutraj zdrav na delo, zvečer ga prineso mrtvega domov. Kakor cvetica na polju je človekovo življenje, požene, razcveti se, pa ovene; kakor pero v zraku je, lahen vetrič popiše in ni ga; kakor senca pride in izgine.

O kako moder, kako važen je opomin apostolov: odkupljajte čas, dragoceni čas, ki tako naglo v večnost izgine; odkupljajte mladost, odkupljajte zdravje in moč. Vprašajte vi mladi, vprašajte stare, in vi sinovi in hčere, vprašajte svoje očete in matere, kako dolgo traja mladost; vprašajte vi zdravi in močni bolne, in povedali vam bodo, kako rahlo je zdravje. Vprašajte jih, kako se moli in posti, ko človek zboli in povedali vam bodo, da kdor zdrav ni skrbel za svojo dušo, v boleznih ne bo popravil zamujenega. Odkupljajte čas, zdravje, mladost, bogastvo in čast in vse, kar imate drugega, lepega, imenitnega, zakaj od Boga ste prejeli vse to in ni vam dal zastonj. Bog vam je izročil talente, da ž njimi kupčujete, da, če jih imate pet, še pet drugih pridobite in za vse enkrat v nebesih plačilo prejmete. Spomnite se na hlapca, ki je svoj talent zakopal in mu je bil vzet; rabite svoje talente v čast božjo in zveličanje svoje duše, zakaj za vse bote enkrat natančen odgovor dajali.

3. Glejte, bratje, kako bi varno hodili, ne kakor nespartmetni, ampak kakor pametni, odkupljajte čas, ker dnevi so hudi. Da, dragi moji, dnevi so hudi! Odkar so se za prvim človeškim parom zaprla vrata izgubljenega raja, odkar stoji angelj z ognjenim mečem pred njega vhodom, od tedaj so dnevi hudi. Odkar je nesrečna Eva ugriznila prepovedan sad, odkar je bil prvi greh storjen, od tedaj je življenje na zemlji boj, trd, neizprosno boj na življenje in smrt. Kako slab pa je človek, obložen s težkimi posledicami izvirnega greha, v boju z zapeljivostmi sveta, v boju z zalezovanjem hudobnega duha, v boju s svojo lastno, k vsemu slabemu nagnjeno naravo! Kako težavna in nevarna je njegova pot vzpričo teh in takih ovir; kako lahko izgreši in izgubi cilj, ki ga je našemu življenju postavil Bog, večno izveličanje! Sveti apostol je poznal in na sebi izkušal slabost človeške narave. Zakaj: »Ko hočem dobro delati,« pravi, »najdem, da je hudo v meni. Vem, da v meni, to je v mojem mesu, dobro ne prebiva; zakaj volja je dobra, meso pa je slabo. Dobrega, katero hočem, ne storim, ampak hudo, kar nečem, to delam. Drugo postavo,« tako pravi, »čutim v svojih udih, ki se bojuje zoper postavo mojega duha, katera me deva v sužnost greha.« (Rim. 7.) Ko pa se vpraša: »Jaz nesrečni človek, kdo me bo rešil od telesa te smrti?« si po razsvetljenju Svetega Duha odgovori: »Milost božja po Jezusu Kristusu Gospodu našem.« O kako poln tolažbe

za nas, predragi verniki, je ta odgovor! Res, nič ne premoremo sami iz sebe, vse pa s pomočjo milosti božje. Prav gotovo bi izgubili pravo pot, zgrešili svoj poslednji cilj, če bi nam sveta Cerkev ne pomagala s sv. zakramenti, po katerih nam doteka milost božja.

4. Bodimo pametni in ne nespametni in poslušajmo opomin sv. Pavla, ki pravi dalje (v današnjem listu): »Umejte, kaj je volja božja in nikar se ne upijajte z vinom, v katerem je nečistost, temveč bodite napolnjeni s Svetim Duhom.« Da, to je edina pomoč zoper greh in zoper večno pogubljenje: bodite napolnjeni s Svetim Duhom! Če vidite, če od sv. apostola slišite, če na samem sebi vsak dan izkušate, kako slaba je vaša narava, kako močno je k vsemu slabemu nagnjena, kako človeka ne le v greh napeljuje, o potem morate tudi izprevideti, da pomoči nikoder drugod ni, kakor v prejemanju sv. zakramentov.

Bodite napolnjeni s Svetim Duhom, nam kliče sv. Pavel, ko nas vidi hoditi po nevarni poti skozi dolino solz. Preudarite, kaj je Bogu dopadljivo, umejte, kaj je volja božja, glejte, kako bi varno hodili. In če vidimo, dragi moji, da pomoči ni drugje, kakor pri Bogu, v prejemanju sv. zakramentov, ali naj se še nadalje branimo svoje lastne sreče? ali naj še nadalje ostanemo gluhi za povabilo svete Cerkve, za željo sv. očeta? Ali naj še nadalje odlašamo, pogosteje kot doslej pristopati k sv. obhajilu? Ne bodite nespametni, ampak umejte, kaj je volja božja, kaj je želja svete Cerkve, naše dobre, skrbne matere, ker dnevi so hudi, časi nevarni. Če verujemo, da Sveti Duh vodi sveto Cerkev, če vemo, da ni pomoči zoper greh in večno pogubljenje nikjer drugod kakor v sv. Rešnjem Telesu, kaj naj nas še loči od Jezusa, ki nas tako milo vabi: »Pridite vi vsi, ki ste utrujeni in obteženi in jaz vas bom poživil«?

V svetem pismu stare zaveze — in sicer v 3. knjigi kraljev — je pisano, da je nekoč prerok Elija moral bežati pred kraljico Jezabelo, ker mu je stregla po življenju. Na svojem begu je prišel v puščavo in se vlegel, ves izmučen od strahu in naporov dolge poti, pod brinjev grm. Tam je zaspal »in glej, angel Gospodov se ga je dotaknil in mu je rekel: vstani in jej. Ozrl se je Elija in je zagledal poleg sebe en podpepelnik in posodo vode.« In je vstal in jedel in pil in je potem hodil v moči tiste jedi štirideset dni in štirideset noči do božje gore Horeb. — Predragi v Kristusu! Primerjajmo zdaj sami sebe s prerokom Elijo. Tudi nas preganja hudobni duh, preganja naša slaba narava, in naše strasti strežejo naši duši po življenju v milosti božji. Elija je bežal v puščavo, da bi se otel, mi pa se zatekajmo v cerkev, pred tabernakel, k Jezusu, ki nas uči: »Kdor ne jé mojega mesa in ne pije moje krvi, ne bo imel življenja v sebi.« Tudi nam veljajo besede angelove: vstani in jej, tudi nas čaka posvečeni kruh. Vstanimo torej, pristopimo k angelski mizi in jejmo, da bomo, pokrepečani po tej nebeški jedi, tudi mi hodili v moči te

jedi in otehi življenje svoje duše. Štirideset dni in štirideset noči je hodil Elija v moči čudežnega kruha. Tudi vi, dragi moji, vsaj vsak mesec, če ne pogosteje, zaužijte to močno jed, da bote ušli pogubljenju, da bote varno hodili, kakor opominja sv. Pavel Efežane, in da bote v moči te jedi prišli do nebeške gore, kjer bo srečno končan in z večnim veseljem bogato poplačan naš zemeljski boj. Amen.

Jernej Hafner.

2. Skrbimo, da bomo v nevarni bolezni pravočasno prejeli svete zakramente.

Današnji evangeljski odlomek nam pripoveduje čudežen dogodek, kako je Jezus ozdravil na čudovit način nevarno obolelega sina nekega uradnika iz Kafarnauma. Ta uradnik, ki je bil v službi četrtnika Heroda Antipe, je ljubil z vsemi silami svojega očetovskega srca svojega sina. Storil je vse, da bi mu ozdravel sin. A nobena človeška moč ni mogla podeliti njegovemu sinu ljubega zdravja. V tej svoji velikanski zadregi se je podal nesrečni oče v Kano galilejsko k Jezusu, ki je prišel iz Judeje v Galilejo. Prosil je z očetovsko iskrenostjo in zaupljivostjo božjega Zdravnika, da naj podeli njegovemu sinu zopetnega zdravja. Sveti evangelist nam poroča, kako je Jezus uslišal prosečega očeta.

V naših dneh sicer božji Zveličar ne biva in ne hodi med nami v človeški podobi. Pa kakor je nekaj božji Zveličar, ko je živel na zemlji svoje umrljivo življenje, rad pomagal trpinom, tako je poskrbel tudi za nas, za vse, ki bodo vanj verovali, da ne bode nihče njegovih dragih v dnevih stiske in bridkosti brez njegove pomoči in tolažbe. Da ne bi bil nihče izmed njegovih dragih v dnevih boleznih, joka, bolečin, brez njegove pomoči, tolažbe, brez njegovega božjega leka, postavil je božji Zveličar zakramente za nevarno, težko bolne kristjane. Pomisli, kako nas ljubi božji Zveličar, kako skrbi on za nas tudi v zadnjih trenutkih našega življenja! Dragi, pomisli, kake izredne milosti podeljuje Zveličar kristjanom, ko se podajo na pot v večnost! Zveličar okrepča bolnikovo dušo s kruhom močnih in jo mazili »z oljem veselja« (Ps. 44, 8). Brezdvomno si vsakdo izmed nas želi iz dna srca brezmejne sreče, da bi nekoč na smrtni postelji, postelji joka in bolečin, vredno in pravočasno prejel svete zakramente za nevarno bolne. Da pa bode tudi vsakdo izmed nas, ko ga bo nekoč nevarna bolezen položila na smrtno postelj, pravočasno ukrenil, da bode pri popolni zavesti prejel svete zakramente, vam hočem v današnjem govoru pokazati:

I. kake izredne milosti prejme nevarno bolni kristjan, ki pravočasno prejme svete zakramente,

II. kako strašen odgovor čaka pred sodnim stolom božjim onega kristjana, ki po lastni krivdi pred smrtjo ne prejme svetih zakramentov.

I. Kako iskrena je ljubezen Odrešenikova do njegovih otrok na smrtni postelji! On jim pošlje svoje duhovnike, da operejo v njegovi odrešilni krvi njihove duše madežev greha, da okrepcajo njihove duše za pot v večnost z njegovim presvetim Telesom, da mazilijo njihova telesa s svetim poslednjim oljem. Dragi v Gospodu! Vi vsi dobro veste, da Zveličar po teh zakramentih podeli, oziroma pomnoži bolniku posvečujočo milost. A razun posvečujoče milosti podeli Odrešenik bolniku po teh zakramentih še druge milosti. On namreč zmanjša bolniku po teh zakramentih smrtne bolečine, pomaga bolniku v smrtnem boju premagati napade hudobnega duha, ojači in ukrepi v bolniku upanje na odpusčenje.

1. Ljubljani v Gospodu! Človek se navadno boji smrti; kajti smrt je kazen za greh. Toda dober kristjan, katerega uči sveta vera, da je smrt kristjanova začetek srečnejšega, lepšega življenja, bi se pa naj veselil smrti. Dober kristjan, ležeč na smrtni postelji, naj bi po zgledu sv. Pavla hrepenel, biti razvezan in zvezan biti s Kristusom. Dober kristjan, ležeč na smrtni postelji, naj bi se z veseljem ločil od sveta, naj bi z veseljem pretrgal vse okove, ki ga priklepajo na sorodnike, pretrgal, kar je bilo našemu srcu toliko let drago in ljubo; srce odtrgati od vsega, za kar je naše srce žilo in bilo, to je zelo, zelo težko, da, to presega moči navadnega kristjana. O umirajočem kristjanu, ki bi naj z veseljem in velikodušnim srcem ob smrtni uri ostavil vse, kar mu je bilo v življenju drago in ljubo, veljajo besede svetega pisma: »Mogočneže moabske je prevzel trepet« (II. Moz. 15, 15). Ob smrtni uri z veseljem zapustiti svet, to je težko, presega naravne moči kristjanove. Da je mogoče človeku, da ob svoji smrtni uri z veseljem, z udanostjo v voljo božjo zapusti svet in vse, kar mu je bilo na svetu drago in ljubo, za to potrebuje človek pomoči od zgoraj. A to moč, milost podeljujeta bolniku, ležečemu na bolniški postelji, v najobilnejši meri zakramenta svete pokore ter presv. Rešnjega Telesa. Bolnik, ki je vredno opravil sveto spoved ter pobožno prejel sv. popotnico, se ne boji več smrti. A tudi nima več vzroka, da bi se bal umreti. Bog mu je pri sveti spovedi odpustil grehe, njegovo dušo je olepšal z milostjo. Zveličar, katerega je prejel v sveti popotnici, mu je odvzel strah pred smrtjo in v njegovo srce vlil razna sveta čuvstva.

2. A zakramenti sv. pokore, sv. Rešnjega Telesa in sv. poslednjega olja podeljujejo bolniku, ležečemu na smrtni postelji, še druge milosti, podeljujejo mu moč, da lahko premagá vse napade pekla. Sveti cerkveni učeniki pišejo, da hudobni duh, ki vedno dela za pogubljenje človekovo, stori zlasti ob poslednjih

trenutkih človekovih vse, da si za vedno prilasti njegovo dušo. Hudobni duh namreč predobro ve, da si mora na vsak način prilastiti dušo bolnikovo, ako noče, da bode zanj za vedno izgubljena. Hudobni duh namreč predobro ve, da ima še le malo časa, ako si hoče pridobiti dušo bolnikovo, ako jo sedaj pogubi, bode pogubljena za vedno. »Hudobni duh je šel doli k nam in ima veliko jezo, vedoč, da ima malo časa« (Skriv. raz. 12, 12), pravi sveto pismo. A bolnika v njegovih zadnjih trenutkih ne napada samo en hudobni duh, ampak več hudobnih duhov obdaja njegovo bolniško posteljo. Prerok Izaija pravi: »Njihove hiše bodo polne zmajev« (Iz. 13, 23). Gorje torej bolniku v njegovih zadnjih bojih! Podleči bi moral napadom pekla, ako bi bil navezan samo na lastne moči! Da bolnik premaža vse napade pekla, potrebuje posebnih moči. Kaj pa da bolniku te moči? Zakramenta presv. Rešnježa Telesa in sv. poslednjega olja vsposobita bolnika za srečen boj s peklom. Presv. Rešnje Telo, katero nazivajo sveti cerkveni učenički »kruh močnih«, prinese duhovnik k bolniku. A sveta popotnica, katero prejme bolnik, ojači in okrepi bolnika z vsem, kar potrebuje, da srečno izvojuje zadnji boj z razjarjenim peklenskim sovražnikom. Ko je bežal Elija, bojevnik za čast božjo, pred grožnjami brezbožne Jezabele, prišel je v odurno puščavo, kjer je taval sem in tja celi dan. Ves potr, pobit, telesno in duševno izmučen je sedel pod brinjev grm in si želel smrti. V svoji telesni in duhovni oslabelosti je zaspal pod brinjevim grmom. Gospod mu je poslal svojega angela, ki mu je prinesel kruha in vode. Dvakrat je rekel angel Gospodov spečemu Eliji, da naj je od prinešenega kruha in pije od prinešene vode. Elija je storil, kar mu je velel angel. Ta čudoviti kruh ga je tako okrepil, da je hodil z močjo one jedi 40 dni in 40 noči, dokler ni srečno prišel do božje gore Horeb. Kar je nekda govoral angel utrujenemu in obupanemu Eliji, tavajočemu po puščavi, to govori tudi božji Zveličar, kadar pride kot sveta popotnica k nevarno bolnemu kristjanu. Pravi mu: vzemi in jej od tega kruha! Imaš pred seboj težavno pot, pot v večnost. Nastopil bodeš pot, katere še nikdar nisi hodil. Na tej poti bodeš zadel na sovražnike, ki so hujši, nevarnejši kot si domišljuješ. Vzemi torej ta kruh in jej! Ta kruh te bo ojačil, okrepil, da boš premažal vse svoje sovražnike in prišel kot zmagovalec na božjo goro Horeb. Tako okrepča kruh močnih nevarno bolnega kristjana.

Pa ne samo misel na bližajočo se smrt povzroča bolniku duševne bolečine, ne samo napadi razjarjenega pekla navdajajo težko bolnega kristjana s strahom in bojaznijo, ampak zlasti spomin na storjene grehe, misel na bližajočo se sodbo navdajata bolnika z obupnostjo. Pa tudi proti strašni duševni bolečini obupa nudi sv. cerkev bolniku mogočno, izdatno sredstvo v zakramentu poslednjega olja. Zakrament sv. poslednjega olja podeli namreč težko bolnemu človeku izredne milosti. Odpusti mu

male grehe, izbriše mu časne kazni in ostanke že odpuščenih grehov, n. pr.: nagnjenje v greh, slabost volje. Take izredne milosti podeli zakrament poslednjega olja nevarno bolnemu kristjanu. Kristjan, ki vredno prejme sveto poslednje olje, lahko vzklikne s kraljem Davidom: »Veselim se tega, da mi reko: Gremo v hišo Gospodovo« (Ps. 121, 1). Kristjan, ko te znabiti danes ali jutri nevarna bolezen položi na bolniško posteljo, ko vidiš, da tvoje stanje postaja vedno bolj nevarno, nikar se ne obotavljaj, poklicati v hišo duhovnika, ki ti bode podelil zakramente za nevarno bolne. Dokler bodeš pri zdravi pameti, pri polni zavesti, bodeš prejel Jezusa, bodeš prejel svete zakramente gotovo najboljše. Če pa bodeš sam vzrok, da po lastni krivdi, po lastnem zadolženju ne bodeš prejel svetih zakramentov, poslušaj, kaj ti hočem v naslednjem povedati: najhujši odgovor čaka onega, ki po lastni krivdi nepreviden pride pred sodnji stol božji!

II. Ne vem, kaj bi rekel o takem bolniku, ki se le vedno brani, poklicati k sebi duhovnika, da bi ga prevedel s sv. zakramenti. Mnogokrat se zgodi, da tak nesrečnež umrje brez sv. zakramentov. Oglejmo si težko odgovornost, ki čaka kristjana pred sodnjim stolom božjim, ako umrje po lastni krivdi nepreviden. Dušo kristjana, ki leži na smrtni postelji, oblegajo njegovi dušni sovražniki. Obdajo jo z nasipom skušnjav, obupa in jo stiskajo od vseh strani. Tak nesrečnež pač potrebuje močne brambe, podpore. Pa to močno brambo si odkloni oni kristjan, ki po lastni krivdi ne prejme pred svojo smrtjo svetih zakramentov. Kaka odgovornost torej čaka takega kristjana pred sodbo! Nadalje se zbudi kristjanu, ležečemu na smrtni postelji, njegova zaspana vest, v njegovi duši vstajajo razni verski dvomi, oglasi se grizoči črv vesti, njegovi grehi se kopičijo pred njegovimi dušnimi očmi kot visoke gore. Tak nesrečnež visi med upom in obupom, med nebom in peklom. Kako bi potreboval tak kristjan ob svoji strani zvestega prijatelja, dobrega svetovavca, da bi mu razpršil vse dvome, ki mu jih povzročata njegova grizoča vest! Kako bi potreboval dobrega prijatelja, da bi mu pomiril njegovo razburjeno srce, da bi mu odvezel težo, ki, kakor težek svinec leži na njegovem grešnem srcu. Pa zastoj zdihuje po takem dobrem prijatelju bolnik, ki se brani prejeti v nevarni boleznii svete zakramente. Kako težak račun torej čaka grešnika, ki vsled lastne zanikarnosti umrje brez svetih zakramentov!

Pa to še ni vse. Vse slabe navade, vse grešne strasti, vse slabosti in hudobije, ki jih je storil nevarno bolni kristjan v svojem zemeljskem življenju, se zbero okrog njegove bolniške postelje. Bolnik jih gleda kakor v ogledalu. Grešne navade, ki so ga toliko let vklepale v svoje okove, raznovrstne strasti, katerim je toliko let hlapčeval, slabe spovedi, katere je zanikarno upravljal, navdajajo bolnika s strahom in obupom. Kako bi torej potreboval bolnik na smrtni postelji dobrega dušnega pastirja, veččega in modrega dušnega zdravnika, očeta usmiljenja, do-

braga Samarijana, da bi ga ozdravil, da bi mu vlil v dušne rane olje in vino svojih milosti in tolažil, da bi ga popeljal k svoji čredi, ga objel, mu dal poljub miru in ljubezni! Kako bi torej bolnik, ležeč na smrtni postelji, potreboval, da bi Jezus pristopil k njegovi bolniški postelji in mu rekel, kakor nekdanj mrtvoudnemu: »Zaupaj sin, tvoji grehi so ti odpuščeni!« (Mat. 9, 2.) A tega ljubečega Samarijana odklanja oni bolnik, ki odlaša na smrtni postelji prejeti svete zakramente. Kakšna odgovornost torej čaka onega kristjana, ki po lastni krivdi umrje brez svetih zakramentov!

Dragi v Gospodu! Povejte mi, zakaj bi se naj torej bolnik branil duhovnika! Ali mu mar on prinese smrt v hišo? Ali mu on ne prinese v sveti popotnici v hišo njega, ki je začetnik življenja, njega, ki je tolikim bolnikom zopet podelil telesno zdravje? Zakaj bi naj torej bolnik odkladal pravočasno prejeti svete zakramente? Sklenimo torej danes vsi, da bomo v nevarni boleznih pravočasno prejeli svete zakramente! A ker je sprejem svetih zakramentov na smrtni postelji velika milost, prosimo danes vsi ljubelega Jezusa z besedami skrbnega uradnika iz mesta Kafarnauma: Gospod, ako danes ali jutri nastopi čas, ko nam bodo rekli: človek, ti boš umrl, o takrat pridi, pristopi k naši bolniški postelji, pridi v sveti popotnici k nam, preden se naša duša loči od svojega umrljivega telesa! Amen.

P. Dionizij Dušej.

Enaindvajseta nedelja po binkoštih.

Praznik posvečevanja cerkvâ.¹

Jezus pri Zaheju in pri nas v katoliških cerkvah.

V pojasnilo današnje slovesne nedelje, oziroma današnjega praznika vam najprej povem naslednje iz cerkvenega koledarja. Papež Pij X. so, kakor vam že znano, cerkveni koledar nekoliko preuredili. Vsled tega je postavljen skupni obletni praznik vseh katoliških cerkvâ naše škofije na 16. dan oktobra z osmino, to je, kar zadeva sv. mašo in naše duhovniške molitve. Le ljubljanska stolnica je izvzeta, da obhaja odslej obletnico svoje posvetitve na pravi dan, namreč 8. maja ali tudi naslednjo nedeljo. Tako je dovoljeno tudi na današnjo nedeljo po stari navadi slovesno obhajati božjo službo v hvaležni spomin, ko je bila gotov dan v letu ta cerkev posvečena po škofu ter bogoslužju odločena. Samo farna sv. maša mora biti nedeljska, torej v zeleni mašniški opravi, vse druge se opravijo v beli prazniški barvi.

Prazniški evangelij pripoveduje o Zaheju, nadcestnarju, dotlej verjetno da neverniku. Imenitno besedo

¹ V ljubljanski škofiji.

mu reče Gospod: »Danes moram v tvoji hiši ostati.« Bog sam gre v goste z vso svojo milostjo, s svojim zveličanjem in blagoslovom k človeku, ki je bil sicer bogat na posvetnem blagu, pa tudi na grehah, kakor so ljudje sploh čudeč se govorili. In nasled ek tega obiska Jezusovega kakšen je bil? Iz nevernika postane sin Abrahamov, sin obljube, sin milosti, spreobrnjenec, spokornik. Sicer pa že ime Zahej pomeni toliko kot »očiščen«.

Kar se je zgodilo v tisti hiši v Jerihi, to se ponavlja po vsem katoliškem svetu, po vseh katoliških cerkvah, da namreč Jezus Kristus prihaja k nam, k grešnikom in se tako izpolnjuje beseda današnjega prazničnega evangelija: »H grešnemu človeku je šel v hišo.« Oglejmo si to dejanje: Jezus pri Zaheju in pri nas, med nami po naših cerkvah, po katoliških svetiščih.

1. Vprašam najprej: Čemu se zidajo katoliške cerkve? Odgovor: Zavoljo Boga, zavoljo prihoda Jezusovega med nas in zaradi nas.

Cerkev po svoji zidavi in po svojih delih, od vogelnega kamena do križa vrhu zvonika, od kropilnika do velikega oltarja, od mašnih oblačil, ki nosijo oblike križev na sebi, pa do dragocenega tabernakelja, — vse, vse nas spominja besedi, ki jih je slišal sv. Janez v skrivnem razodetju: »Glej, prebivališče Boga med ljudmi, in prebival bo z njim. In oni bodo njegovo ljudstvo, in Bog sam, njih Bog, bo z njimi.« Tudi iz vsega, kar se vidi v cerkvi in kar se godi v cerkvi, odmeva evangeljska beseda: »Sin človekov je prišel iskat in reševati, kar je bilo izgubljenega.«

Na prihod Jezusov kažejo sveti obredi, božja služba sploh, posebej daritev sv. maše, prižnica, svete podobe, krstni kamen, spovednice, obhajilna miza, vse molitve in petje, vsa olepšava, vse pripogibanje kolen do tal in sveta tihota. Gospod Jezus Kristus ne pride v cerkev samo v veri ali samo s svojo podobo ali le v domišljiji, ampak pri sv. maši, oziroma v zakramentu sv. Rešnjega Telesa je Jezus zares, resnično, bistveno in osebno pričujoč kot Bog in človek, ravno tisti, ki je tistikrat osebno zaklical Zaheju: »Danes moram v tvoji hiši ostati.«

Tako nas torej vsaka katoliška cerkev spominja milostnega vstopa in obiska Jezusa, božjega Odrešenika v Zahejevi hiši. In ta prihod in obisk Zveličarjev se po vseh katoliških hišah božjih ponavlja dan na dan in v polni meri nadnaravnih milosti.

2. Zato smo mi še na boljem. V Zahejevo hišo je prišel Gospod samo enkrat. V naše cerkve pa prihaja skozi stoletja, odkar in dokler hiša božja obstoji. O tistih, ki so

pred toliko in toliko leti pomagali to božjo hišo pozidati, nič ne vemo, in tudi mnogo rodbin tiste dobe je že izumrlo. V mrtvaških knjigah so zapisani, Bog daj, da bi bili tudi »v Jagnjetovi knjigi življenja« (Raz. 21, 27). Gospod Jezus pa še zmeraj prihaja v to hišo božjo k njihovim naslednikom. In ko čez sto in več let o nas ne bo več nobenega sledu, ampak samo še v župnih knjigah nekaj podatkov o nas zapisanih, tedaj se bode še zmeraj krščanska katoliška srenja na tem kraju zbirala okrog svojega Jezusa k božji službi, razen če bi jo katerikrat ravno tu zadela vojna šiba, sila in nesreča, kakor je tudi v svetovni vojski Bog pripustil, da je bilo porušenih toliko zalih cerkvâ, starih in novih. O, da bi tudi nam po toliko in toliko letih veljal glas, ki ga je slišal sv. Janez iz neba: »Blagor mrtvim, kateri v Gospodu umrjejo! Odslej, reče Duh, naj počivajo od svojega truda; zakaj njih dela gredo za njimi« (Raz. 14, 13).

3. V Jerihi je tistikrat Jezus samo zaradi Zaheja šel v hišo. V naše hiše božje pa prihaja zavoljo nas vseh brez ozira na stan, poklic, starost in spol. Prihaja zaradi duhovnikov in zaradi ljudstva, zaradi staršev in otrok, zavoljo starih in mladih in daruje se za žive in mrtve. Za vse prihaja Jezus v naše cerkve, da bi vsem pomagal v dušnih in telesnih zadevah, pomagal precej po rojstvu iz spon podedovanega greha, pomagal pozneje iz mlakuže osebnih grehov, pomagal mladini ob nastopu novega stanu, pomagal starčkom ob prehodu s tega sveta v boljšo domovino, pomagal vsem zvesto izpolnovati stanovske dolžnosti. Ob veselju nas hoče opomniti minljivosti časne sreče, v žalostnih dneh nas tolažiti in še v smrti nam ob strani stati.

Pa to ne velja samo za nas, ne samo za eno župnijo, ampak po vsem katoliškem svetu ravno tako in vedno dela tako, kjerkoli imajo katoličani cerkev, kjerkoli so katoliški mašniki in katoliški verniki. Zato se tudi pomnoži nekdanje veselje Zahejevo tolikokrat, kolikor ljudi najde svoje zveličanje po milostih, ki jih dele mašniki Kristusovi po katoliških cerkvah v moči ustanovnika Gospoda našega Jezusa Kristusa.

4. Sedaj pa nastane najvažnejše vprašanje: Koliko je pač tistih in kateri so, ki postanejo po naših cerkvah zares deležni milosti Jezusovih? O katerih dušah se more reči: »Danes je tej hiši zveličanje došlo«?

V pojasnilo tega pogledjmo na dogodek prazničnega evangelija. Ko gre Jezus skozi Jeriho, zbere se velika množica okrog njega, večinoma iz radovednosti, da bi videla Jezusa. Ko Jezus Zaheja na drevesu prijazno nagovori in se povabi k njemu v hišo, med množico farizejska črnogleda zavist ne more ostati mirna. Mrmrati začno in pravijo: »H grešnemu človeku je šel v hišo.« Zveličar pa jih zavrne, poudarjaje tisto misel, ki jo je naglašal v prilikah o izgubljenem denarju, ovc in izgubljenem sinu: »Sin človekov je prišel iskat in reševati, kar je bilo izgub-

ljenega.« Nato se množica razide ter ob drugih dnevnih dogodkih pozabi, kaj je bilo med Jezusom in Zahejem.

Podobno množico najdemo tudi še dandanašnje po naših cerkvah, oziroma pred njimi, zlasti še ob takoimenovanem žegnanju. K božji službi pridejo, pa vsi nočejo noter v cerkev, pridigo slišijo, pa vsi ne, pri sv. maši so, pa vsi ne. Po cerkvenem opraviilu gredo, kot so prišli, in še zmenijo se ne, da bi se poboljšali ali bi se vsaj spominjali, da so tudi oni med tistimi izgubljenimi, katere je Jezus ravno v to cerkev prišel iskat in reševati. Tista lahkoživa množica, ki prihaja v cerkev bolj iz navade, kot iz srčnega hrepenenja, ima oči, pa ne vidi, ima ušesa, pa ne sliši, da govorim s svetim pismom (Ps. 113).

Izmed tiste velike množice v Jerihi omeni sv. Luka enega samega, ki mu je bil prihod Jezusov v zveličanje, in ta edini je bil Zahej, v očeh ljudstva mož poln krivičnosti in greha. Zakaj pa ravno on najde milost pri Jezusu? Evangelist nam to pojasni, rekoč: »In želel je Jezusa videti, kdo da je; in ni mogel zavoljo množice, ker je bil majhne postave. In tekkel je naprej in splezal na divje smokvino drevo, da bi ga videl, zakaj tam mimo je imel iti.« Iz tega se spozna, da je Zahej srčno hrepenel Jezusa videti, ga spoznati ter se mu približati. Zato je premagal vse zapreke in odstranil vse ovire, ki so ga zadrževale od Jezusa. In naglo je sledil Jezusovemu glasu, »z veseljem sprejel« božjega Zveličarja v svojo hišo in se, ne meneč se za godrnjajočo množico, priznal grešnika. Opravil je pri Jezusu takorekoč očitno spoved, obljubil resnično se poboljšati in morebitne krivice obilno popraviti. Zato je našel milost in zveličanje, kar je iskal tako goreče.

Glejte, predragi, tako tudi dandanes le tisti najdejo milost pri Jezusu po naših cerkvah, kateri srčno hrepenene po nji in se dejansko potrudijo zanjo, ne meneč se za kakšne zapreke. Taki verniki prihajajo s pravim namenom in velikim srcem, takih vernikov ne odvrne od cerkve, od božje službe, od sv. zakramentov, od molitve ne dolga pot, ne hudo vreme, ne domača opravila, ne družinske skrbi, ne premoženje, ne uboštvo, ne ozir na slabe zglede mlačnih kristjanov. In da bi se Jezusu bolj in gotoveje mogli približati, se pripravijo dobro za ponižno spoved pri njegovem namestniku, srčno se skesajo svojih grehov in trdno sklenejo zanje po vseh močeh zadostovati. Zgled jim je ponižni in spokorni Zahej, ki je rekel Jezusu: »Glej, Gospod, polovico svojega imetja dam ubogim, in ako sem koga ogoljufal, četverno povrnem.« Sv. Ambrož k temu pripomni: »Eno, namreč vbočajme dajati, ni dovoli, zakaj radodarnost ne dobi milosti, dokler traja krivica.« In sv. Avguštin uči: »Greh se ne odpusti, razen če se ukradeno povrne.« Krivica, tatvina se pa stori na časnem, telesnem premoženju, ali na dušnem, na dobrem imenu. Vso to škodo treba popraviti kolikor največ mogoče. Prvo s povrnitvijo tujega blaga

tistemu, ki je bil oškodovan, drugo s tem, da se prekličje, presnuje slabo govorjenje o bližnjem, kolikor je le mogoče.

Da najdeš milost pri Jezusu v cerkvi, treba opustiti bližnjo priložnost za greh, dušnim nevarnostim se izogibati in varovati se zapeljive tovarišije, med katero spadajo tudi slabi časniki. Seveda treba tudi raztrgati dolgoletne grešne vezi, staro jezo in sovraštvo opustiti. Kratko rečeno: Bogu in ljudem treba nadomestiti na ljubezni, pravičnosti in usmiljenju, kar je kdo poprej zagrešil v tem oziru.

Če se ti pa, ljubi kristjan, vse to zdi morda pretežavno, ozri se spet na Zaheja in pogumno, kakor on, začni svojo dušo očiščevati greha ter se boljšati. Ako imaš tako pripravno srce kakor Zahej, pride ti Jezus s svojo milostjo naproti, kakor je prišel Zaheju, ki je storil le par korakov do njega. Z božjo milostjo stanovitno sodeluj in premagal boš vse sovražnike svoje duše ter prejel krono življenja, ki jo je Bog obljubil tistim, ki ga ljubijo (Jak. 1, 12).

Kakor k Zaheju, tako Gospod milostno prihaja pa tudi ostaja v naših hišah božjih in godilo se bo tako, dokler bodo stale katoliške cerkve. Za nas vsakega pa traja ta prihod in milosti polni obisk Jezusov le, dokler smo mi na tem svetu, le dokler mi moremo hoditi v cerkev. Kako nemodri in zapravljeni bi bili torej, ko bi prav ne porabili teh malo ur, teh malo dni, ki so nam poleg časnih opravil na razpolago po naših cerkvah! Kako škoda vsake minute, ki bi je v cerkvi polni žive vere ne obrnili Bogu v čast in sebi v zveličanje!

Prihajamo torej v cerkev, k Jezusu, radi in s pobožnim, s čistim ali vsaj skesanim srcem! Bodimo po zgledu Zahejevem pripravljeni vse storiti in opustiti, kar Bog terja od nas, da rešimo, da zveličamo svojo edino, neumrljivo dušo! Amen.

V. Bernik.

Dvaindvajseta nedelja po binkoštih.

Dolžni smo po veri tudi živeti.

Dajte Bogu, kar je božjega.
Mat. 22, 21.

»Ko so šteli 1349. leto,« tako piše letopisec Jakob Twinger iz Königshofna, »je bilo tako umiranje kakor še nikoli prej. Smrt je šla od enega konca sveta do drugega, tostran in onstran morja. Marsikatera dežela je skoraj čisto izumrla. Predragi v Gospodu! To je bil strašen čas, ko je strašna kuga — črna smrt vladala in vse morila. Pa še strašnejše je sedaj v dušnem in telesnem oziru. Telesna smrt strašno kosi po bojnih poljih po vseh evropskih deželah; pa še strašnejše je v dušnem oziru, če ni vere v srcu.

In žalibog je ni v tisoč in tisoč srcih, Prevdarimo, kolika nečast se s tem Bogu godi. Bog hoče žive vere, vere v resnici in v dejanju. Bog hoče, da damo njemu, kar je njegovega. Premislimo torej danes na podlagi teh besedi, da smo dolžni po veri tudi živeti.

I. Pred nekako 400 leti je začel nesrečni Martin Luter trditi, da z veliča človeka vera sama brez dobrih del. Učil je, da zadostuje samo, da le trdno veruje, da ga je Kristus odrešil. Če ima to vero, potem naj živi kakor hoče, noben greh ga ne more pogubiti kakor samo nevera. On sam piše: »Če bi se kristjan tudi hotel pogubiti, se ne more, naj ima kakršne grehe hoče, razen če noče verovati. Samo nevera ga lahko pogubi.«

Toda vse drugače govori sveto pismo: »Ne vsak,« tako opominja Gospod, »ki mi pravi: Gospod, Gospod, (t. j. ki v me veruje) pojde v nebeško kraljestvo, ampak kdor spolni voljo mojega Očeta, ki je v nebesih, pojde v nebesa« (Mat. 7, 21). Še bolj natančno piše sv. apostol Jakob: »Kaj pomaga, če kdo pravi, da ima vero, del pa nima? Ali ga bo mar vera mogla izveličati?« In nadalje: »Če kdo pravi na gemu ali lačnemu: pojdi v miru, ogrej in nasiti se, pa mu ne daš, kaj pomaga to?« Ravno tako tudi vera nič ne pomaga, če nima del: mrtva je sama v sebi. Da, sveti apostol si upa za dokaz navesti celo satana. »Ti veruješ, da je Bog. Prav storiš. Pa kaj naj ti to koristi? Tudi satan veruje in trepeta.« Tudi hudobni duhovi imajo vero, a nimajo ljubezni, zato trepetajo v peklju. Kratko: Kakor je telo brez duše mrtvo, tako je mrtva vera brez dobrih del! Iz tega pa sledi:

1. Moramo svojo vero v dejanju kazati, to se pravi, nikdar in za nobeno ceno ne smemo vere zatajiti, vere v Kristusa, v njegovo Cerkev, v njene nauke. Saj pravi Kristus: »Kdor pa bo mene zatajil pred ljudmi, ga bom tudi jaz zatajil pred svojim Očetom v nebesih.« In, žalibog, koliko jih je, ki se sramujejo vero priznati radi malo norčevanja ali iz strahu ali pa radi časne škode. Tako ni ravnal junaški mučenec sv. Polikarp. Ko mu je sodnik zagrozil: »Prekolni Kristusa in boš prost, sicer te čaka smrt na grmadi,« mu odvrne srčno škof: »Že 86 let služim Kristusa in nikoli mi še ni nič žaliga storil, kako bi mogel ga sedaj zatajiti?«

2. Niti na videz ne smemo vere zatajiti. Nekega dne je zapovedal japonski tiran Bukondono pripeljati veliko število japonskih krščanskih otrok, da bi malikom darovali. Ti so se stanovitno branili. Tedaj jim da glavar razmesariti roke, nanje položiti gorečega oglja, in kdor bi omahnil z roko, bi bilo to znamenje, da je odpadel. Od bolečin premagani so sicer nekateri omahnil z rokami, a zatrjevali svojo vero; veliko jih je trdnih ostalo kljub strašnim bolečinam.

3. Vero moramo priznavati z dejanjem. Ni sicer zapovedano, da bi vsakemu zasmehovalcu vere odgovor dali, a če smo vprašani od postavljene oblasti, moramo resnico govoriti; sicer bi bilo molčanje pohujšljivo in znamenje odpada od vere.

Kako žalostno je v tem oziru v vsakdanjem življenju. Pride nedelja, zvon vabi v cerkev, a ljudje se za to ne zmenijo; začne se pridiga, ljudje gredo iz cerkve; pride post, ljudje jedo meso, pride velikonočna spoved in obhajilo, ljudje zanemarijo to dolžnost; treba je vero braniti, ljudje ostanejo mutasti. In vendar pravi apostol: »S srcem se veruje v pravičnost, z ustmi pa priznavamo v zveličanje.« Glejte, koliko odpadnikov je vsak dan med kristjani: ne molijo, se ne postijo, ne izpolnjujejo nedeljske, velikonočne, stanovske dolžnosti, ne božjih in cerkvenih zapovedi. Mrtva je njihova vera...

II. Toda tudi to še ni dovolj, da izpričujemo svojo vero z besedo in v dejanju. Če hočemo, da bo naša vera živa, mora biti združena z ljubeznijo. To se pa godi na dvojen način: 1. delati moramo vse iz nadnaravnih nagibov in 2. v stanu posvečujoče milosti božje.

1. Tako imenovani prosvitljeni naprednjaki naših dni se bahajo po zgledu paganskih modrijanov s svojo poštenostjo, pravicoljubnostjo, nesebičnostjo in človekoljubjem, s svojo zvestobo in pravičnostjo. Toda kaj jim bodo koristile te naravne čednosti onstran groba? Kajti ne delajo tega radi Boga, ampak iz posvetnih ozirov. Pravični so, ker se jim zdi to lepo, radi pomagajo revežem, ker imajo po naravi usmiljeno srce, zvesti so, ker ljubijo red, stanovske dolžnosti izpolnjujejo, ker hočejo biti na dobrem glasu; ljubijo znanost in umetnost, ker so častiteljni in slavohlepni; ogibljejo se greha, ne iz ljubezni do Boga, ampak ker se jim zdi greh nedostojen in pametnega človeka nevreden, in ker ima zle posledice: sramoto, bolezen in prezgodnjo smrt. Toda kaj jim vse to koristi za večnost? Prav nič, ker nimajo za podlago vere. Nihče pa ne more postaviti druge podlage, drugega temelja kakor je že postavljen — Jezus Kristus.

2. Treba je pa še, da izvršujemo vsa dela v stanu posvečujoče milosti božje. Kar je duša za telo, to je milost za vero. Če je vera ločena od ljubezni, kakor se to zgodi pri kristjanu v smrtnem grehu, tedaj je mrtva pred Bogom, in vsa dobra dela so izgubljena za večnost. Seveda mora tudi grešnik kljub temu moliti, se postiti, dobro delati in usmiljenje izkazovati, še zlasti za to, da se ga Bog kmalu usmili in mu dodeli milost izpreobrnjenja. Toda, dokler nima posvečujoče milosti božje, ni prijatelj božji, in otrok božji. Dobra dela mu sicer pripomorejo k usmiljenju božjem in k izpreobrnjenju, a za večnost, za nebesa so mrtva in prazna. Da, najpotrebnejša nam je ljubezen za Bogom, to je posvečujoča milost božja. S to moramo

delati, zaradi te moramo delati, prešinjeni s to ljubeznijo. Saj pravi sv. Avguštin: »Ljubi in potem stori, kar hočeš!«

Zato končam z besedami sv. apostola Pavla, ki piše: »Ko bi človeške in angelske jezike govoril, ljubezni pa ne bi imel, bi bil kakor bučič bron in zvonec zvonec. In ko bi znal prerokovati in bi vedel vse skrivnosti, in imel vso učenost, in ko bi imel tako vero, da bi gore prestavljal, ljubezni pa ne bi imel, nič nisem. In ko bi razdal ubogim v živež vse svoje premoženje in ko bi svoje telo dal tako, da bi gorel, ljubezni pa ne bi imel, mi nič ne pomaga. In tako ostanejo vera, upanje, ljubezen, to troje: največja med njimi pa je ljubezen« (I. Kor. 13, 1 seq.). Amen.

Fr. K.

Katehetične pridige o krščanski pravičnosti.

Spisal dekan Anton Skubic.

XI.

Poglavitnim grehom nasprotne čednosti. (I.)

1., 2., 3.

Ko smo govorili o poglavitnih grehih, smo čuli, da so poglavitni grehi glava ali vir vseh drugih grehov. Ako hočemo torej preprečiti raznovrstne grehe, moramo najprej skušati, da odbijemo to glavo, ki rodi vse grehe, da zamašimo vir, iz katerega potekajo. Poglavitne grehe ali nagnjenje do teh grehov pa uničujejo čednosti, ki so tem grehom nasprotne. In zato govori katekizem o poglavitnim grehom nasprotnih čednosti h. Kakor je poglavitnih grehov sedem, tako je tudi sedem čednosti, ki jim nasprotujejo. O vsaki izmed teh čednosti bomo nekoliko izpregovorili.

1. Napuhu nasprotuje p o n i ž n o s t. Kakor je napuh začetek vsega greha, tako je ponižnost začetek vsega čednostnega življenja. Katekizem imenuje ponižnost tisto čednost, ki nam pomaga, da vse dobro pripisujemo Bogu, priznavamo pa svojo lastno slabost in grešnost in se zato radi malo cenimo. — Lepe dušne in telesne zmožnosti imaš: živ si, veseliš se svojega zdravja, lepota in telesna moč sta ti zaklada, imaš premoženje, nadarjen si, čednosti krasijo tvoje življenje. Vse to je imel David, pa je molil h Gospodu: »Gospod, od tebe imam vse dobro; ne mojemu, ampak tvojemu imenu daj slavo!« (Ps. 113, 1.) To je ponižnost, in ako ti tako govoriš in misliš, si ponižen. Zavedaj se, da si danes bogat, jutri si lahko usmiljenja vreden berač! Danes si cvetoč, jutri te poneso v jamo kot črvovo jed! »Človek je kakor trava, ki danes stoji, jutri pa se vrže v peč!« (Mat. 6, 30.)

Pa človek je kaj rad na svojo čednost ponosen, in dasi Bogu pri tem morda ne odreka vse zasluge, vendar kaj rad na te darove z veseljem gleda, kakor bi bili vsaj povečini njegova lastna zasluga. Ne misli tega! Kar imaš sam od sebe, je le tvoja grešnost. Danes si lahko z božjo pomočjo čednosten človek, jutri lahko jokaš v največjem grehu. Zato je dejal neki svetnik, da noben greh ni tako velik, da bi ga on ne storil, ako bi ga Bog ne podpiral s svojo milostjo. Ako je svetnik, in sicer velik svetnik, kakor je bil sv. Avguštin, tako mislil in govoril, ne misli in ne govori ti drugače! Saj sv. pismo naravnost pravi, da celo pravični pade sedemkrat, to se pravi, da pade pogostokrat! Zato vsak človek prav po pravici lahko govori s ponižnim cestninarjem: »Bog, bodi milostljiv meni ubogemu grešniku!«

Morda pa je res kaj tvoje zasluge vsaj pri naravnih spretnostih, ki si si jih pridobil tudi s svojim trudom in svojo pridnostjo, recimo učenost in ročnost v različnih strokah. Toda vse človekovo znanje in ročnost je tako majhna, da vsi ljudje ne spravijo z vso svojo učenostjo niti ene slamne bilke skupaj! Kaj torej imaš, česar bi ne bil prejel? Ako pa si prejel, zakaj se ponašaš, kakor bi ne bil prejel? (I. Kor. 4, 7.)

Ponižen človek ne bo nikdar sebe precenjeval, ampak bo govoril, kakor je dejal veliki sv. apostol Pavel: »Jaz sem najmanjši med apostoli in nisem vreden imenovan biti apostoll!« (I. Kor. 15, 9.) Kakor pa ponižni človek nikdar sebe ne precenjuje, tako pa bližnjega nikdar ne podcenjuje in prezira, nikdar ga preostro ne sodi, ako vidi na njem pogrške. Tak kristjan posluša svarilo Gospodovo: »Izderi najprej bruno iz svojega očesa, potem pa glej, da izdereš pazdir iz očesa svojega brata!« (Luk. 6, 42.)

Ponižen človek se docela zaveda svoje revščine in zato tudi rad sprejema nauke in svarila in ne bo takoj vzrastel, kakor hitro ga kdo pokara zaradi njegovih napak. — Zanimiva dogodba: K rajnemu jezuitu P. Staretu je prišla nekoč takomenovana pobožna duša in ga prosila, naj jo nekoliko poizkusi, koliko je že napredovala v ponižnosti. Že ta prošnja ni prav dišala po ponižnosti. In izkušeni mož ji res pravi: »Gospodična, ni potreba, saj vas že dolgo poznamo! Da bi bile vsaj vse toliko čednostne!« Pristavi pa: »Za nekaj drugega bi vas poprosil. V naši kapeli potrebujemo novega prta za oltar, ali bi ga nam mogli izgotoviti?« »Prav rada,« odvrne ponižna duša, P. jezuit pokliče samostanskega brata in mu ukaže, naj prinese balo platna, in mu vpričo ponižne šivilje naroči, naj izmeri platno, da bo mogel potem izračunati, ali mu bo gospodična prinesla vse ostalo blago nazaj. Tedaj pa vzraste ponižna dušica in jame golčati: »Kaj? Kako? Kdaj pa sem bila še nepoštena? Kaj pa veste od mene? To je pa že preveliko razžaljenje!« Modri duhovnik pa ji odvrne mirno: »Tako, sedaj sem pa že preizkusil vašo ponižnost! Idite! Da bi pač ne bila nobena taka!«

Ponižnost je podlaga vse čednosti in svetosti. Zato jo je naš ponižni Zveličar tako priporočal, rekoč: »Učite se od mene, ki sem krotak in iz srca ponižen!« (Mat. 11, 29.) Zato se je ponižna Devica Marija imenovala »deklo Gospodovo«. Zato je ponižni Janez Krstnik dejal, da ni vreden odvezati jermenov pri čevljih Gospodovih. Zato je bila podlaga cestninarjevega opravičenja ponižna prošnja: »Bog, bodi milostljiv meni ubogemu grešniku!« — Večno resnične so besede našega Zveličarja: »Kdor se povišuje, bo ponižan, kdor pa se ponižuje, bo povišan!« Zakaj »Bog se ustavlja prevzetnemu, ponižnemu pa daje svojo milost!« Sv. Avguštin pa pravi, da je prva pot k čednosti ponižnost, druga ponižnost in tretja tudi ponižnost; in kolikorkrat bi ga kdo vprašal, bi odgovoril vedno isto! Potrudi naj se torej vsakdo, da spoznava samega sebe, in to samospoznanje ne bo pustilo nikdar napuhu v njegovo srce! Zakaj ako bo človek samega sebe prav spoznal, bo moral prav iz srca govoriti s psalmistom: »Jaz pa sem revež in siromak, Bog, pomagaj mi!« (Ps. 69, 6.)

2. Drugi poglavitni greh je lakomnost, in čednost, ki tej strasti nasprotuje in jo uničuje, je radodarnost. Radodaren človek rad dá od tega, kar ima in česar morda ne potrebuje, potrebnemu bližnjiku in v dobre namene. Ne daje čmerno in godrnjaje in očitaje, ampak z veselim srcem, ker vé, da stori dobro delo, ki mu bo pomagalo v nebesa. Saj pravi sveto pismo: »Veselega darovalca Bog ljubi!« (II. Kor. 9, 7.) Ta radodarnost je izliv ljubezni, ki ne obstoja samo v lepih in sočutnih besedah, ampak v dejanju. Ljubeznive besede namreč ne pomagajo bližnjiku mnogo, pomaga pa mu ljubezensko delo, kakor veli sv. Jakob: »Ako sta brat in sestra naga in potrebujeta vsakdanjega živeža, reče jima pa kdo izmed vas: ‚Pojdita, ogrejta in nasitita se!‘ in jima ne daste, kar je potrebno telesu, kaj bo to pomagalo?« (Jak. 2, 15—16.)

Kakor vsako čednost, da je res čednost, mora voditi modrost in zmernost, tako tudi radodarnost. Ne bilo bi čednostno, ako podpiraš s svojim imetjem delomržne in postopaške ljudi, ki bi si s poštenim delom lahko služili svoj vsakdanji kruh; ne bilo bi čednostno, ako obdarjaš ljudi, ki tvoje darove zlorabijo za pijančevanje ali druge grehe. Ako bi vedoma podpiral take ljudi, nisi storil dobrega dela, ampak si sodeležen njihovih grehov. Zato piše sv. Hieronim: »Skrbi za Kristusovo premoženje in imetje, da ga ne deliš neprevidno, da namreč ne daješ brez vse mere in pameti imetja drugim, ki niso nikaki ubogi, da se radodarnost ne pogubi po radodarnosti!«

Meje radodarnosti mora staviti visokost tvojega imetja. Napačno bi bilo, ako bi s svojo radodarnostjo pahnil v pomanjkanje sebe in svojo družino. Lepo pravilo je postavil stari Tobija svojemu mlademu sinu: »Od svojega premoženja dajaj miloščino. Kakor premoreš, tako bodi usmiljen. Ako imaš veliko, obilno

dajaj; če imaš malo, si prizadevaj tudi malo rad podeliti!« (Tob. 4, 7.) Saj Bog ne gleda na velikost daru, ampak na dobro in plemenito voljo. Zato naš Zveličar tako hvali ubogo vdovo, ki je vrgla dva vinarja v tempeljsko puščico: »Resnično, povem vam, da je ta vdova več vrgla v puščico, kakor vsi drugi. Zakaj ti so od svoje obilnosti vrgli v božje dari, ta pa je vrgla iz svojega pomanjkanja ves živež, ki ga je imela« (Luk. 21, 1 sl.).

Za radodarnost je prilike in potrebe vedno dovolj, saj je naš Zveličar to sam prerokoval: »Uboge boste imeli vedno med seboj!« Vendar smo dolžni v prvi vrsti podpirati tiste, ki so z nami v tesnejši zvezi, bodisi po rodu ali po narodnosti ali po domovini ali po veri, ki jih imamo torej med seboj; bolj revne smo dolžni prej in bolj podpirati, nego manj potrebne. Po tem pravilu smo dolžni podpirati tudi dobre namene, svoje cerkve in drugo, domače prej in bolj nego tuje. Napačno bi bilo, ako bi kdo vse tuje naprave pospeševal in podpiral, doma pa bi Bog sameval v zapuščeni in borni cerkvici in bi ne imel nikogar, ki bi mu podaril kak dar za dostojno okrašenje njegove hiše!

Kakor je lakomnost in skopost grda in ostudna pregreha, tako je radodarnost lepa in prikupljiva čednost, prikupljiva ne le pri ljudeh, ampak tudi pri Bogu. Zato trdi sv. Hieronim: »Ne spominjam se, da bi bil kdaj bral, da je kdo zle smrti umrl, kdor je rad vršil ljubezenska dela. Tak ima preveč priprošnjikov in je nemogoče, da bi ostale prošnje mnogih neuslišane!« (Ep. ad Nep.) Pa saj sam Zveličar zatrjuje: »Kar ste kateremu izmed mojih najmanjših bratov storili, ste meni storili!« (Mat. 25, 40.) In v knjigi Pregovorov beremo: »Kdor se ubogega usmili, na obresti posodi Bogu, in mu bo povrnil!« (19, 17.) Zato bo tudi večni Sodnik poslednji dan to usmiljeno radodarnost vzel za podlago svoji sodbi, ki bo odločila večnost vsakega človeka.

Le pametno skrbi za svoje imetje, pomnoži ga po pravični poti, da imaš kaj za prihodnjost ti in tvoja družina, pri tem pa ne pozabi, da spadajo v božjo družino tudi reveži in sam Kristus v bornih cerkvah. Pa ti ne bo treba čuti pretresljivih besedi, ki jih je moral čuti iz ust Gospodovih oni evangelijski pohlepnik: »Norec! Danes to noč bodo terjali tvojo dušo od tebe, in kar si skupaj zgrabil, čigavo bo!« (Luk. 12, 16 sl.)

Priznati moram, da se zlasti v sedanjih vojskinih časih od vas, predragi verniki, zahteva opetovane in mnoge radodarnosti, sedaj za Rdeč križ, sedaj za pohabljenca, sedaj za vdove in sirote, sedaj za ranjence in vojaške bolnike, sedaj za dobro berilo vojakom, sedaj za domače reveže. Morda ta ali oni nekoliko zaogodrnja. Nikari! Ne jemlji svojemu daru nadnaravne vrednosti, ker veselega darovalca Bog ljubi, in tvoje darove ti bo povrnil z bogatimi obrestmi, in tvoja radodarnost je najlepše in najgotovejše vojno posojilo. Bog je dolžnik pametno radodarnega človeka!

3. Kje pa naj najdem besedi, ki bi z njimi vredno in dostojno govoril o čednosti, ki z njo krotimo vse strasti in poželenja, ki žalijo sramežljivost? Ta čednost se imenuje čistost, in nasprotuje tretjemu poglavitnemu grehu — nečistosti. Kako naj izbiram besede, da dovolj povišam krepost, ki se zove angelska čednost? Najlepša je in najprikljubivejša in najljubeznivejša! Sv. Bernard pravi: »Sramežljiv človek se razlikuje od angelov le po blaženstvu, ne pa po čednosti!« Sv. Duh pa vzklika: »O kako lep je čist rod v svoji svetlobi! Zakaj njegov spomin je večer, ker je spoznan pri Bogu in pri ljudeh. Ako je pričujoč, ga posnemajo; kadar pa se očem odtegne, po njem hrepenijo, in kronan obhaja zmagé, ker je zmagal boj za plačilo neomadeževanih!« (Modr. 4, 1—2.) Ali bi mogel lepše povišati to čednost, kakor jo povišuje in slavi sv. pismo?

Lepa je roža na vrtu, lepa lilija na gredici, lepa šmarnica v gozdu, lepa vijolica v grmu, lepa mavrica v svojem soju, lepa zvezda na nebu, a lepše je nedolžno oko otrokovo, lepše neomadeževano srce mladenke, lepši čist pogled mladeničev! Kakor nečistost vtisne svoj pečat v obraz grešnikov, tako je Bog obličje čistega človeka odičil in okrasil s pečatom svojega dopadenja in svoje milosti! O kako lep je čist rod! Ob tej čednosti se ločijo ljudje v dva tabora in se bodo tako ločili tudi ob koncu časov. Kakor nečistost polni pekel po besedah sv. Janeza: »Nečistniki bodo imeli svoj del v gorečem in žveplenem jezeru,« (Raz. 21, 8.), tako čistost polni nebesa po besedah Zveličarjevih: »Blagornjim, kiso čistega srca, ker bodo Boga gledali!« (Mat. 5, 8.)

Čim lepši pa je sad, tem rajši ga pikajo ose. Čim dragocenejši je zaklad, tem skrbnejše ga je treba zakleniti. Nobena čednost pa ni že nazunaj tako lepa, kakor čistost, in nobena tako dragocena, kakor ta, zakaj ako je enkrat izgubljena, je izgubljena za večno! Na noben zlat zaklad ne preži toliko sovražnikov, tatov in roparjev, kakor na ta dušni in telesni zaklad! Najhujši sovražnik pa se koti od mladosti v človeku samem, in to so čutne slasti in prirojena poželjivost, ki jo je torej treba vedno krotiti. Kdor se tukaj ne zna odločno bojevati, je izgubljen. Zato govori sv. Atanazij: »O čistost, dragoceni biser, ki te jih malo najde, ki te jih mnogo celo sovraži, ki pa te iščejo le tisti, ki so te vredni! Ti si veselje prerokov, ti dika apostolov, ti življenje angelov, ti zmagoslavna krona svetnikov!«

Lepota in blaženstvo te čednosti bi vam lahko popisoval na Jožefu Egipčevskem, na čisti Suzani, na sv. Alojziju, na trumah blaženih devic, na angelih po samostanih, na vzoru te čednosti — na prečisti Devici Mariji. Kakor blagrujem in častim te čiste duše, tako milujem tiste, ki tega zaklada ne poznajo, ker vem, kako nesrečen je mladenič, ki živi življenje živalsko, kako nesrečna je deklica, ki je izgubila svojo sramežljivost! Ni čudno, ako je pošten svet vedno tako visoko čisla! čiste duše, in ni čudno, ako se izguba te čednosti objokuje najbridkeje!

Zato čujte vi, ki ste dolžni čuvati samsko čistost, in vi, ki ste dolžni ohraniti zakonsko sramežljivost, kako vam jo polaga na srce sv. Pavel: »To namreč je volja božja, vaše posvečenje, da se zdržite nečistosti, da vsak vas vé svoje telo ohraniti v svetosti in časti, ne po nagonu poželenja, kakor neverniki, ki Boga ne poznajo!« (I. Tes. 4, 3—5.) Končam z besedo: Otroek moj, nič ne dé, ako umrješ v nedolžnosti; a umri prej, preden izgubiš nedolžnost! Amen.

XII.

Poglavitnim grehom nasprotne čednosti. (II.)

4., 5., 6., 7.

Eden najgrših poglavitnih grehov je nevoščljivost, pa tudi eden najneumnejših je ta greh. Zakaj od vsakega greha ima grešnik — vsaj po njegovih mislih — kako prijetnost, ki se laska njegovi čutnosti. Nevoščljivost pa tudi tega namišljenega haska ne prinese, ampak prinaša samo nemir, nezadovoljstvo in dušno razrvanost.

4. Temu grehu nasprotna pa je čednost, ki jo imenujemo dobrohotnost. Že samo ime pove, kaj hoče. Ta čednost nas nagiblje, da bližnjemu hočemo in želimo vse dobro, da se veselimo, če se bližnjiku dobro godi, in mu tudi pomagamo, kolikor moremo, da bi mu šlo dobro.

Dobrohoten človek ima s svojim bližnjim srčno sočutje. Najlepše je to čednost pokazal naš Zveličar, ko je umrl njegov prijatelj Lazar. Njegovi sestri, Marija in Marta, sta jokaje Gospodu pripovedovali, kako jima je zamrl dobri brat. Zveličarja je pripovedovanje ganilo v srce. Sočutno vpraša: »Kam ste ga položili?« Sestri odvrneta: »Pojdi in poglej!« In Gospod se je razjokal. Z nobeno tolažilno besedo bi morda naš Učenik ne bil vlil v žalostno srce toliko resnične tolažbe, kakor je je zbudil s tem svojim srčnim sočutjem. To sočutje, ki res prihaja iz srca, je dokaz prave odkritosrčne ljubezni, ki jo priporoča sv. Pavel: »Z bratovsko ljubeznijo se ljubite med seboj... Veselite se z veselimi, jokajte z jokajočimi!« (Rimlj. 12, 10, 15.)

Kolikokrat se nudi prilika v človeškem življenju, da pokažemo to sočutje! Pokazali je bomo vselej, ako imamo res pravo ljubezen. — Tvojemu sosedu se kako delo lepo posreči, sreča ga spremlja pri gospodarstvu, iz velikih težav se je srečno rešil, njegova družina živi čednostno, hiša je v miru, vesel je tega. Nevoščljivcu pri tem pogledu obraz upade, kakor nekoč Kajnu; neki strup začuti v svojem srcu, najrajši bi z enim mahom uničil njegovo veselje in srečo in mir. Dobrohotnemu človeku pa se zaiskri oko v srčnem veselju, bližnikova sreča je njegova

sreča, sveti mir se razlije po njegovi duši. Tudi nazunaj pokaže svojo srečo in veselje in s tem podvoji srečo svojega bližnjega. To je dobrohotnost!

Pa morda soseda zadene nesreča, pogorela mu je hiša, uima je pokončala njegovo polje, prišel je ob premoženje, družinski član se mu pokvari, bolezen je prišla v hlev ali hišo, smrt je zmanjšala število bratov in sestrá, sosed joka. Nevoščljivec si pomane roke, nekako gorko mu postane okrog srca, in srce zaraja, kakor bi bila nesreča bližnjika njegova lastna sreča. Vse drugače dobrohoten človek! Pri pogledu na sosedovo nesrečo se čuti sam nesrečnega, srce se mu užali, sam čuti, kar čuti bližnji, z jokajočim se razjoka, in to sočutje je za polovico olajšalo gorje sosedovo in vliva najblagodejnejši balzam v bližnjikovo rano. To je dobrohotnost!

Dobrohotnost pa gre še dalje! Ona ne kaže samo sočutja, ampak hoče preiti v dejanje, kakor veli sv. Janez: »Kdor ima premoženje tega sveta in vidi svojega brata v potrebi in zapre svoje srce pred njim, kako prebiva ljubezen božja v njem? Otročiči moji, ne ljubimo z besedo, tudi ne z jezikom, ampak v dejanju in resnici!« (I. Jan. 3, 17, 18.) Dobrohoten človek pomaga bližnjemu, kadarkoli ga vidi v kaki stiski: vidi reveža, pomaga mu s svojo radodarnostjo; vidi z delom obloženega soseda, pomaga mu s svojim delom; vidi, kako bližnjemu drugi po krivici delajo škodo, potegne se zanj; vidi, kako nekateri po svoji nevednosti ali lahkomišelnosti derejo v greh, pouči jih in posvari; vidi človeka, ki si ne zna pomagati iz zadrege, dá mu dober svet; kratko: dobrohoten človek rad vrši vsa dušna in telesna dela usmiljenja; za vse pa moli, da bi se jim dobro godilo. To je ljubezen in dobrohotnost, ki ne ljubi samo z besedo in z jezikom, ampak v dejanju in resnici. Tak človek potem izpolnjuje, kar naroča naš Zveličar, ko pravi: »Novo zapoved vam dam, da se ljubite med seboj, kakor sem jaz vas ljubil! Na tem bodo vsi spoznali, da ste moji učenci, ako se ljubite med seboj!« (Jan. 13, 34—35.) Vse dobrohotne ljudi pa blagruje naš Učenik, rekoč: »Blagor usmiljenim, ker bodo usmiljenje dosegli!«

5. Proti petemu poglavitnemu grehu krepko govori sveto-pisemski modrijan: »Uživaj kakor zdržljiv človek od tega, kar se predte postavi, da ne boš sovražen, ko bi veliko jedel. Zavoljo spodobnosti prvi jenjaj in ne bodi nenasitljiv, da kje ne boš v spotikljaj. In kadar med njih veliko sediš, ne steguj prvi svoje roke!« (Sir. 31, 19.) S temi besedami modro obsoja požrešnost in priporoča zmernost v jedi in pijači. To je čednost, ki nam pomaga in nas dela dovolj močne, da krotimo neredno poželjenje po jedi in pijači in uživamo oboje le po pameti, kakor uči tudi sv. Pavel: »Pošteno hodimo, ne v požrešnosti in pijanosti!« (Rimlj. 13, 13.)

Človek naravno hrepeni po jedi in pijači, kadar je lačen ali žejen. Oslabela in izmučena narava človeška obojega po-

trebuje, da se zopet okrepi, in to tudi zahteva. To hrepenenje je čisto naravno in nikakor grešno. A jedi in pijače je treba rabiti le toliko, kolikor je narava potrebuje, da si ohrani ali zopet pridobi izgubljene moči in da se more neovirano razvijati in rasti. Kaj rado pa to hrepenenje po jedi in pijači prekorači svoje meje, ker človeško telo v jedi in pijači čuti neko slast in prijetnost. Ta slast človeka lahko zapelje, da preveč hlastno in nezumno uživa božje dari, in tako se razvija požrešnost in pijančevanje, ki rodi toliko zla na svetu in v večnosti, za dušo in telo, kakor sem vam razložil v govoru o tem poglavitnem grehu.

Nezumno in neredno poželjenje po jedi in pijači je strast; ako se ukorenini in preide v navado, postane skoroda nepremagljiva strast in druga narava, kar lahko vsak dan gledamo na zabuhlih pijancih. Ako hočemo, da strast nad nami ne gospoduje in da ne postanemo njeni popolni sužnji, jo moramo krotiti, kadarkoli hoče dvigati svojo drzno glavo v naši naravi. Kakor vsako strast, tako treba krotiti tudi požrešnost, neredno hrepenenje po jedi in pijači. Iz tega boja zraste v naši duši neka ročnost, krepost, čednost, ki nas nagiblje, da nikdar ne uživamo več jedi in pijače, kakor nam veleva potreba in pamet. In ta čednost se imenuje zmernost.

Zmernost ni potrebna samo za večni blagor naše duše, ampak je že podlaga vsega časnega blagostanja, imetja in zdravja. Noben kup denarja ni tako velik, in nobeno posestvo tako obširno, da bi ga nezmeren človek ne pognal po grlu in ugonobil. Naj pa bo imetje še tako nezmatno, pa ga bo delaven in zmeren človek pomnožil, ker ga spremlja božji blagoslov. Pogled po svetu vam bo dovolj dokazal resničnost moje trditve! — Nobeno zdravje ni tako trdno in krepko, da bi ga nezmernost ne spodkopala, zmernost pa zdravje krepki in utrjuje. »Zaradi nezmernosti jih je že mnogo pomrlo,« pravi sveto pismo, »kdor pa je zmeren, podaljša svoje življenje!« (Sir. 37, 34.)

Telesni zdravnik cesarja Trajana, Galenus, je dosegel lepo starost 120 let. Ko so ga radovedneži izpraševali, kako da je kljub svoji visoki starosti tako čvrst in krepak, jim je odgovoril: »Nikdar nisem šel od mize sit; nikdar se nisem tako vdal jedi in pijači, da ne bi imel še nekaj slasti do njih!« In ta je bil pagan! Naj se ne dá od njega osramotiti kristjan! Saj tako odločno poudarja sveto pismo: »Pijanci ne bodo posedli nebeškega kraljestva!«

6. Šesti poglavitni greh — jezo — pa kroti krotkost, ki nas nagiblje, da premagujemo vse želje po maščevanju in krotimo vsako krivično jezo in nevoljo. Pravica zahteva, da se krivica kaznuje, a kaznovati jo sme samo tisti, ki je za to postavljen, predvsem pa si je to pravico pridržal Bog, ki pravi v svetem pismu: »Moje je maščevanje!« Kakor hitro se človeku zdi, da trpi od koga krivico, že se v njem porodi želja, da to

krivico kaznuje, da se maščuje, zbudi se jeza in maščevalnost. Mnogokrat iz malenkostnih vzrokov vzroji velikanska jeza in nevolja, ki je torej sama krivična. Kdor pusti tej jezi in maščevalnosti prosto pot, ga bo gotovo zapeljala v krivičnost in mnoge grehe; saj drugače ni mogoče, ker je že samanasebi greh, in sicer poglavitni greh.

Tudi to strast treba krotiti, ako hočemo biti pravični, predvsem pa krščansko pravični. »Človekova jeza ne dela pravice božje!« pravi sv. Jakob (1, 20). Čim večkrat to jezo in maščevalnost v sebi zadušimo in potlačimo, toliko večjo ročnost smo si pridobili, vznikla je v naši duši čednost, ki se imenuje krotkost. Kako ginljivo jo priporoča naš Zveličar: »Učite se od mene, zakaj jaz sem krotak in iz srca ponižen!« (Mat. 11, 29.) Kdo je imel več pravičnega vzroka in moči, da bi treščil ob tla svoje sovraže, kot naš Gospod? Pa je ob svoji smrti prosil: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo!« Kako prikupljivega dela ta čednost sv. Štefana! Ko je od vseh strani deževalo kamenje nanj, pa je prosil kot krotko jagnje: »Gospod, ne prištevaj jim tega greha!« (Dej. ap. 7, 59.)

Lepa je ta čednost in potrebna, vendar mora tudi to voditi modrost in zmernost. Kaj napačno bi bilo, ako bi bili starši tako krotki, da bi za svoje razposajene otroke ne imeli drugega, kakor krotke besede. Napačno bi bilo, ako bi dušni pastir v svoji župniji videl, kako se pasejo različni grehi, pa bi v svoji krotkosti le milo svaril in prosil. Ta krotkost bi ne bila več čednost, ampak popustljivost, siabotnost, ki bi lahko rodila mnogo zla. Ne maščuj in ne jezi se po krivici, a bodi odločen, kadar ti tvoj stan in tvoja dolžnost in odgovornost veva, da krepko nastopiš zoper greh!

Sicer pa je krotkost že mnogo duš pridobila za večnost in jih rešila. Zato trdi zgled krotkosti sv. Frančišek Saleški, da se na kapljo medu vjame več muh, kot na poln sod jesiha. To nam bo pojasnila zanimiva dogodba: Bobadilja, tovariš sv. Ignacija Lojolskega, je potoval po neapolski provinci. Blizu Neapola ga ujamejo roparji in ga vlečejo v svoj brlog. Kot ovčica gre mirno in krotko z njimi. V brlogu pa krotko pravi roparjem: »Zdite se mi, kakor bi že dolgo ne bili čuli nikake pridige; ako vam je prav, vam nekoliko popridigujem. Potem pa lahko storite z menoj, kar vam drago!« Z nasmehom divjaki privolijo v ponudbo. In krotki pa modri mož začne: »Kolikor bolj vas opazujem, toliko bolj se mi jasni podobnost med vami in Kristusom. Kristus je živel med grešniki, vi tudi. Kristus ni imel svojega, kamor bi položil svojo glavo, brez strehe in postelje, je spal pod milim nebom, kakor tudi vi. Kristus je zapovedal: 'Ako ti kdo vzame suktnjo, daj mu še plašč!' to je tudi vaše mnenje. Kristus je bil pri mnogih zasovražen, kakor ste tudi vi. Protí Kristusu so vpili: 'Križaj ga!' vam želi ves svet isto. Kristus je obljubil razbojniku ob svoji desnici raj, tudi vam ga dá, ako se izpre-

obrnete in delate pokoro!« Pridiga in krotkost je zadela roparje v srce, na kolena so popadali pred božjega moža in zapustili svoja zlobna pota. To je storila krotkost, združena z modrostjo!

Zaradi osebnih krivic, ki se ti godé, se nikar ne maščuj, ampak prepusti maščevanje Bogu in pravici. Take Kristus blagruje: »Blagor krotkim, ker bodo zemljo posedli!« Za njim pa uči sv. Peter, ki je bil nekdanj tudi tako ognjevit, da je potegnil meč in Malhu odbil uho, pa v svoji poznejši krotkosti piše: »Bodite vsi ene misli, usmiljeni, bratoljubni, milosrčni, krotki, ponižni. Ne povračajte hudega s hudim, ne kletve za kletev, temveč nasproti dobro voščite, ker ste v to poklicani, da blagodar v delež posedete!« (I. Petr. 3, 8—9.)

7. Človek po svoji naravi ljubi to, kar prija njegovim strastem, ne ljubi pa tega, kar je nadnaravno. Zato se ljudje mnogo trudijo za stvari, ki jim na tem svetu prinašajo prijetnost in uživanje, neradi pa se potrudijo za to, kar pospešuje božjo čast in dušno zveličanje. Za svet in telo človek vse pretrpi, vse prenese, kar je za Boga in za dušo, pa mu je vse tako silno težko. Tako rada se človeka poprime neka lenoba v duhovnih stvareh, ki je poglavitni greh. Temu poglavitnemu grehu pa nasprotuje čednost, ki se inenuje gorečnost in nas nagiblje, da radi storimo vse, kar pospešuje božjo čast in naše dušno zveličanje. To čednost nam polaga na srce sv. apostol Pavel z besedami: »Ne bodite leni v skrbi, bodite goreči v duhu, služite Gospodu!« (Rimlj. 12, 11.) Ta čednost nas priganja, da natanko izpolnujemo besedo istega sv. Pavla: »Ali jeste ali pijete ali kaj drugega delate, vse delajte v čast božjo!« (II. Kor. 10, 31.) Gospod Jezus Kristus pa zahteva od nas to čednost z besedami: »Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico!« (Mat. 6, 33.)

Goreč kristjan se veseli, ako vidi, da se pospešuje božja čast, da se posvečuje božje ime, da se pobožno opravlja služba božja, da ljudje radi molijo, da z navdušenjem prejemajo svete zakramente, da se dostojno vedejo v cerkvi, da lepo opravljajo domače molitve, da se radi oprijemljejo cerkvenih družb in bratovščin, da se razširja pošteno berilo in krščansko časopisje, da se vneto podpirajo misijoni, da se razvijajo krščanska društva, da uživa sveta Cerkev blagor miru, da se volijo močje krščanskega mišljenja in življenja v javne zastope itd. Veseli se vsega, kar pospešuje božjo čast in pošteno versko življenje. A nasprotno je goreč kristjan žalosten, ko vidi, da se zatira in ovira to, kar je božjega in cerkvenega in pobožnega, širi pa se greh in hudobija. Zato pa goreč kristjan z veseljem vse stori, kar pospešuje božjo čast.

Kristjan, ki si je pridobil čednost gorečnosti, predvsem gleda, da reši svojo dušo. Ker pa vé, da »nebeško kraljestvo silo trpi«, zato se ne plaši nobenega boja, naj bo še tako hud, kadar velja blagru njegove duše; ne straši se nikakega truda, kadar

gre za to, da koristi svojemu dušnemu zveličanju. V vseh čednostih se vadi, samo da se bolj približa krščanski pravičnosti in popolnosti in s tem svojemu Bogu!

Goreč kristjan pa ne skrbi samo za zveličanje svoje duše, ampak tudi za zveličanje bližnjega, predvsem za zveličanje tistih, ki so njegovi oblasti in skrbi izročeni in ki bo od njih dajal odgovor. Navdušeno skrbi duhovnik za svoje vernike, starši skrbe za svoje otroke, predstojniki za svoje podanike. Na vse gleda in za vse skrbi goreč človek, da se ne pogublajo v grehih. Goreč kristjan dela, kakor sv. Pavel, ki pravi: »Resnico govorim v Kristusu in ne lažem; ker mi pričevanje daje moja vest v Svetem Duhu, da imam veliko žalost in vedno bridkost v svojem srcu. Zakaj želel sem jaz sam proklet biti, ločen od Kristusa, za svoje brate, ki so moji rojaki po mesu« (Rimlj. 9, 1—3). Sv. Pavel je torej tako gorel za zveličanje svojih bratov, da bi hotel biti sam ločen od Kristusa, ko bi mogel s tem pripeljati svoje brate k Bogu!

Verniki! Nebeško kraljestvo silo trpi, in samo silni je bodo nase potegnili! Ostudni in pogubni so poglavitni grehi, lepe in zveličalne pa so čednosti, ki tem grehom nasprotujejo. To dvoje je v vedni vojski med seboj, zato je po besedah Jobovih vojska človekovo življenje. Glejmo, da trumo teh čednosti dobro vzgojimo trdno okrepimo, bogato oborožimo. Potem ne bodo nad nami gospodovale strasti in grehi, ampak zmagovale bodo čednosti, in nekoč bomo lahko rekli s sv. Pavlom, da smo dober boj bojevali, zmagali pekel, zmagali svet in najslavnejše zmagali same sebe! Amen.

XIII.

Osmeri blagri.

Prekrasen prizor nam popisuje sv. Matej v 5. poglavju svojega evangelija. Gospod pride na goro nekoliko zahodno mesta Kafarnauma. Resen je in zamišljen. Stopi na nekoliko vzvišeno mesto in pomigne svojim apostolom, ki ga obstopijo. Zbere se okrog njega tudi številna množica ukaželjnih poslušalcev. In Učenik začne svoj vzvišeni govor, v katerem začrta temeljne čednosti, ki naj jih izvršujemo, da bomo pravi člani Kristusovega kraljestva in da bomo blagrovani. Te čednosti se imenujejo osmeri blagri in so čisto nasprotne posvetnemu duhu, ki vlada večino ljudi. In kakor ta posvetni duh dela ljudi nesrečne in jih zaslužuje, tako te čednosti delajo ljudi srečne, da jih blagruje sam Gospod: »Blagor njim!« Te čednosti delajo ljudi srečne na tem svetu, in tej sreči sledi tudi večna sreča, večna blaženost!

1. »Blagor ubogim v duhu, zakaj njih je nebeško kraljestvo!« S temi besedami Jezus blagruje uboge, kar je v popol-

nem nasprotju z mišljenjem sveta. Svet ima za srečne tiste, ki jih je usoda obsula z bogastvom, zato se peha z vso silo za posvetnim mamonom. A v resnici se tu ne najde sreča, saj pravi sv. apostol Pavel: »Kateri hočejo obogateti, padejo v izkušnjava in zanko hudičevo in v veliko nepridnih in škodljivih želj, katere potope človeka v pogubljenje in končanje!« (I. Tim. 6, 9.) Nasprotno pa naš Zveličar obeta nebeško kraljestvo ubogim v duhu. Ubog v duhu je revež, ki ne hrepeni preveč po posvetnem imetju, ki je tudi s svojim revnim stanom zadovoljen in tudi v tem pomanjkanju išče najpoprej božjega kraljestva in njegove pravice. Ubog v duhu je lahko tudi bogatin, ako svojega ni dal omamiti svetnemu bogastvu, svoje duše ni navezal na mrzlo zlato in srebro, in ki mu veljajo besede apostolove: »Kakor da bi nič ne imeli in vendar vse posedejo!« (II. Kor. 6, 10.) Toliko bolj pa so ubogi v duhu tisti, ki so sicer imeli posvetno bogastvo, pa so se mu prostovoljno odpovedali, pa so šli za Kristusom pot uboštva, da bi jih svetno bogastvo ne oviralo dvigniti se k Bogu in dospeti do krščanske popolnosti. Taki so že na svetu srečni, ker jih ne vznemirjajo posvetne skrbi, v večnosti pa jim bo njihova duša nasičena večne blaženosti, kakor veli psalmist: »Napili se bodo od obilnosti tvoje hiše, in s potokom svoje radosti jih boš napajal« (Ps. 35, 9). In »prejeli bodo častitljivo kraljestvo in lepo krono iz Gospodove roke,« kakor se bere v Modrostni knjigi (5, 17). Ali kakor Zveličar pravi: »Njih je nebeško kraljestvo!«

2. »Blagor krotkim, ker bodo zemljo posedli!« Krotki so kristjani, ki vso nevoljo, nesrečo, bridkosti, zoprnosti, dà, celo krivico, ki se jim godi, potrpežljivo prenašajo, zatirajo v sebi kipečo jezo, krotijo maščevalnost, ne preklinjajo svoje zoprne usode, križa z ramen ne otresajo, ampak vidijo v njem znamenje božje ljubezni in ga zato vdano nosijo, zaupajoč v neskončno božjo previdnost. Marsikdo je hude jeze, in ga mnogo stane, da zmağa samega sebe. Tak naj govori za sv. Avguštinom: »Ako zmore ta ali oni, zakaj bi jaz ne zmoget?« Saj trdi sv. Pavel: »Vse premorem v njem, ki mi daje moč!« (Fil. 4, 13.)

Svet se pod križem punta in buni, kakor začetkom Simon Cirenejec; svet hoče imeti zob za zob, oko za oko, maščevanje za krivico. Iz tega duha nastajajo upori, poboji, krivice, krvave vojske, nemir, razdejanost. Krotak kristjan pa rad hodi v šolo k presvetemu Srcu Jezusovemu, ki vabi: »Učite se od mene, ki sem krotak in iz srca ponižen!« V tej visoki šoli čednosti človek najde mir, ki ga svet ne more dati. Gospod pa mu obeta v posest zemljo, obljubljeno deželo, nebeško kraljestvo, kjer ne bo boja in krivice, ne križev in težav, ampak večni mir, kakor pravi psalmist: »Krotki pa bodo podedovali deželo in veselili se bodo v obilnem miru« (Ps. 36, 11). O kako se razlikuje posvetni duh in duh božji, posvetno kraljestvo in kraljestvo božje!

3. »Blagor žalostnim, ker bodo potolaženi!« Tudi tukaj govori svet čisto drugače. On blagruje tiste, ki se vesele in radujejo, ki si ne odreko nobenega veselja, ki ga poželi izprideno srce. Ako pa svet pri vsem tem pehanju ne najde zaželjenega veselja, pa je potrj, pobit, obupan, končuje si svoje lastno življenje, da se izpolnjuje beseda sv. Pavla: »Posvetna žalost prinese smrt!« (II. Kor. 7, 10.)

Tudi dobri kristjani so na zemlji često žalostni; ne zaradi tega, ker ne morejo ustrezati svojim strastem, ker ne morejo in ne smejo uživati tega razposajenega svetnega veselja. Žalostni so, ko vidijo, kako so žalili v svojem preteklem življenju svojega Boga; žalostni so kakor sv. Peter, kakor sv. Magdalena, kakor toliko skesanih grešnikov; žalostni so, ko vidijo na sebi toliko strasti in slabosti.

(Dalje prihodnjič.)

Nagovori za mladino.

20. O učenju.

Pozdravljeni, preljubi otroci, v novem šolskem letu! Pozdravljeni v imenu Jezusa Kristusa, najboljšega učitelja, ki stane noč in dan v naši cerkvi! Ko je še osebno bival na zemlji, so se otroci radi zbirali okrog njega in pazljivo poslušali njegove nauke. Vidno Jezus več ne poučuje; sedaj uče v šoli katehet in učitelji, a uče namesto njega. O njih veljajo besede Jezusove: »Kdor vas posluša, mene posluša« (Luk. 10, 16). Kdor tedaj posluša v šoli, posluša Jezusa samega. O otroci moji! radi poslušajte svoje učitelje, pa se tudi pridno učite doma. Učenje je potrebno in koristno, pa je tudi vaša dolžnost — in sicer velika dolžnost za vsakega šolskega otroka. O tej važni dolžnosti želim danes govoriti, in sicer iz tega namena, da bi se vsi v tem letu prav pridno in marljivo učili.

Mladi ste. Vaše življenje je podobno pomladi. Spomladi vidite na polju ljudi. Tam orjejo, sejejo žito, zrnce zakrivajo v zemljo. Iz zrnca požene zelena trava, vedno večja je, cvete, rodi — postane žito, katero se požanje, omlati in spravi. Nekaj podobnega je tudi v šoli, dragi otroci! Tudi v šoli je polje; tudi v šoli se nahaja seme. Seveda nimamo v šoli takih njiv, kakor jih vidite tam zunaj; tudi takih semen ne, kakršna rabi kmet. Naše polje v šoli ste vi; seme v šoli pa so nauki vaših učiteljev in moji nauki. In kakor kmet poseje njivo, da prinaša sad, enako tudi mi v šoli sejemo nauke v vaša srca, da bi si pridobili potrebnih vednosti za svoje življenje. Ni dovolj samo poslušati v šoli, temveč tudi doma se morate pridno učiti, pisati naloge, le na ta način, namreč: s pazljivim poslušanjem in marljivim učenjem si

boste pridobili veliko lepega in koristnega za svoje življenje. Zapomnite si dobro: ne učite se za šolo, tudi za red ne, tudi za to ne, da bi dopadli staršem in učiteljem, temveč učite se zato, ali vsaj morali bi se, da bi dopadli Bogu in da bi kaj znali. Kdor hoče kaj vedeti, se mora učiti doma; samo v šolo hoditi, je premalo. »Česar se Janezek ni učil, tega tudi Janez ne zna« — pravi pregovor. In vendar — kako len je marsikdo v učenju! Kako površen v nalogah! Vse drugo ima rajši kakor knjige in zvezke. Kaj bo znal len otrok, kadar odraste. Kesal se bo, bridko kesal, ker se ni učil; to kesanje bo prepozno. Neki gospod katehet mi je pravil, kako mu je tožil mladenič, ki je k njemu hodil v šolo. »Gospod, žal mi je, da se nisem pridno učil. Kako mi manjka to in ono. Sedaj uvidim, kako prav ste imeli, ker ste nas priganjali k učenju.« Glejte, kako škodljivo je, kdor zanemarja učenje, pa tudi grd in ostuden je len deček, lena deklica! Nad lenimi se pritožujejo učitelji, jeze starši, celo Jezus, ki otroke tako zelo ljubi, jim govori: »Hudobni in leni hlapec« (Mat. 25, 26) — hudobni in leni otrok! In zakaj Jezus krega lene učence, lene učenke? Poslušajte!

Človek je ustvarjen za delo. Že Adama in Evo je Bog postavil v raj, da bi ga obdelovala v svoje veselje — smo se učili v zgodbah. Od dela ni nihče izvzet; delati morajo vsi ljudje: papež, cesar, oče, dati, kmet, hlapec, dekla — vsi, tudi otroci morajo delati. Poglavitno delo šolskih otrok je učenje. Tako hoče Bog — njegova zapoved je. Tisti pa, ki je len v učenju in pri nalogah, ravna proti božji volji, prestopa zapoved svojega Boga, dela greh, vsaj »greh stori tisti, kdor vedoma in prstovoljno prelomi božjo postavo« — vemo iz katekizma. Lenuhi so tedaj grešniki. In kako bi mogel Bog, ki je tako svet in vzvišen, ljubiti one otroke, ki pasejo lenobo! Sveto pismo pravi: »Grešnik jezi Gospoda« (Ps. 10, 4). O otrok moj! kolikokrat si že z lenobo razžalil dobrega Jezusa! Novo šolsko leto se je pričelo. Odloži svojo lenobo. Pridni pa ostanite tudi zanaprej marljivi. Dà, vsi se učite v tem letu tako, da bomo mogli govoriti: samo pridne učence in pridne učenke imamo na naši šoli; govoriti: z našimi otroci je zadovoljen Bog, Marija, krstni patroni in angeli varuhi. Oh, kako lepo bi to bilo! Kako prijetno v šoli! Otroci, potrudite se!

Leta 570. je hodil na španskem v šolo deček, kateremu je bilo ime Izidor. Bil je priden in pobožen fantek. Nekega dne pa pobegne iz šole. Obupal je bil, češ »ne morem se vsega naučiti, preveč dajo«. Hodi po mestu in pride do vodnjaka. Pred seboj opazi velik kamen, ki je imel globoko luknjo. »Odkod je ta luknja? Kdo jo je naredil?« — premišljuje. Radovedno vpraša ženo, ki je prišla po vodo: »Prosim, povejte mi, odkod ima kamen to globoko luknjo?« Žena reče: »Voda jo je naredila. Leta in leta je padala na isto mesto, začela se je delati luknjica, ki je bila zmeraj večja in večja, in po več letih je nastala ta

luknja.« Žena odide. Deček pa reče: »Ako je mogla voda, ki je kapljala na kamen, napraviti tako veliko luknjo, zakaj bi ne mogel jaz s pridnostjo in vztrajnostjo se naučiti veliko lepega in koristnega! Dà, učiti se hočem marljivo in Boga prositi.« Vstane, hodi v šolo, se uči in moli — in preмага vse težave. Čez leta postane v onem stoletju najbolj učen mož v celi španjski deželi.

Dragi otroci! V tem letu — zmeraj, kolikor časa boste hodili v šolo, posnemajte tega dečka. Nihče naj ne reče: ne morem se učiti. Potrudi se, premaguj in moli — in vse ti bo lahko. S svojo pridnostjo in božjo pomočjo boš napredoval v vednostih. Dopadel boš staršem in učiteljem, dopadel pa tudi najboljšemu učitelju, milemu Jezusu. Za vselej si pa zapomni: preden odpreš knjigo ali primeš za pero, moli pobežno: pridi Sveti Duh — ali vzdihni k Jezusu, Mariji, angelu varihu; enako stori tudi, ko si se naučil ali si spisal nalogo. Amen. **P. Arhangel Appej**, katehet.

Pogled na slovstvo.

Govor za dvajsetletnico škofovskega posvečenja prevzvišenega nadpastirja presvetlega knezoškofa dr. Antona B. Jegliča, ki je objavljen na prvih straneh 9. in 10. zvezka »Duhovnega Pastirja« in je prirejen za nedeljo, 9. septembra, ko se obhaja vnanja slovesnost Marijinega imena, smo dali tudi ponatisniti. S tem skromnim govorom si dovoljuje izraziti »Duhovni Pastir« svoje najudanejše čestitke ob imenovanem spominskem dnevu prevzvišenemu nadpastirju. **P o n a t i s g o v o r a** smo razposlali vsem častitim župnim uradom ljubljanske škofije z iskreno željo, da bi preč. gg. sobratje v obliki, kakor jo sami smatrajo za najbolj primerno, opozorili vernike, naj letošnji in druge spomske dneve škofovskega posvečenja s tem obhajajo, da za svojega prevzvišenega nadpastirja molijo, da se v vsem svojem življenju ravna po škofovih navodilih, izraženih v pastirskih listih in v škofovih knjigah, in da podpirajo velikansko njegovo ustanovo — zavod sv. Stanislava.

Duhovniki, ki so presvetlemu knezoškofu dolžni še posebno hvaležnost, pripravljajo v spomin na dvajsetletnico njegovega škofovskega posvečenja primerno »Spomenico«, ki pa sedaj še ne more iziti. »Spomenica« bode še poznim rodovom glasno pričala, da mora ljubljanska škofija Bogu biti prav tako hvaležna za **12. september l. 1897** — dan škofovskega posvečenja sedanjega presvetlega nadpastirja — kakor je hvaležna za dan **12. septembra 1599**, ko je bil posvečen veliki dobrotnik Slovencev, škof **T o m a ž H r e n** (imenovan za škofa l. 1597). — Ožarjen po tako pomenljivih dogodkih je dan Marijinega imena, 12. september, izredno važen v zgodovini naše škofije.